

ประมวลการล่อนชั้นประถมศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. ๒๔๘๓

ประมวลการสอนชั้นประถมศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. ๒๔๙๓

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง ๒๐,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภา

ปากคลองบางลำพูบน พระนคร

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๔.๕๐ บาท

มีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง ประมวลการสอนชั้นประถมศึกษา

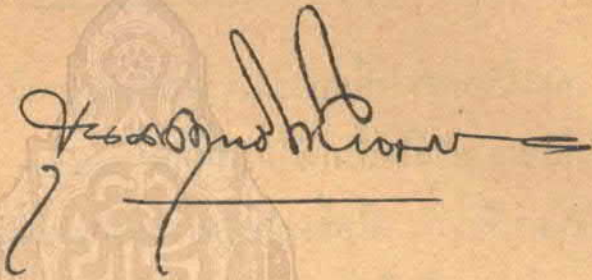
ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับปรุงหลักสูตรชั้น ประถมศึกษา ขึ้นใหม่ และได้ประกาศให้ใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๔๘๒ เป็นต้นไปแล้วนั้น บัดนี้ ได้พิจารณาเห็นว่า เพื่อที่จะให้โรงเรียนต่างๆ มีแนวทางในอันที่จะให้การสอน และการเรียน เป็นไปตามแผนการศึกษาของชาติ และถูกต้องตรงตามความ มุ่งหมายของหลักสูตร จึงจัดทำประมวลการสอนชั้นประถมศึกษาขึ้น ดัง ปรากฏข้างท้ายประกาศนี้ และให้ใช้ประมวลการสอนนี้ตั้งแต่วันประกาศ เป็นต้นไป

ประมวลการสอนชั้นประถมศึกษาที่จัดทำขึ้นนี้ ได้กำหนดไว้เป็นแนว กลางๆ มีความมุ่งหมายที่จะให้นักเรียนได้รับการศึกษาตามหลักสูตร โดย อนุโลมให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น และสอดคล้องต้องด้วยฤดูกาลเป็น สำคัญ ฉะนั้นจึงไม่จำเป็นที่แต่ละโรงเรียนจะต้องถือปฏิบัติให้ตรงตามที่กำหนด ไว้ในประมวลการสอนนี้โดยเคร่งครัด โรงเรียนใดจะคิดอ่านดัดแปลง แก้ไข

ปรับปรุง เพื่อให้ถูกต้องตรงตามความหมายดังกล่าวแล้วข้างต้นได้ก็ยิ่งดี แต่
ทั้งนี้จะต้องได้รับความเห็นชอบจากข้าหลวงตรวจการศึกษาธิการภาค และได้รับ
อนุมัติจากอธิบดีกรมสามัญศึกษาก่อน

ให้เจ้าหน้าที่ผู้จัดการศึกษา ตลอดจนอาจารย์ใหญ่หรือครูใหญ่ กวดขัน
ควบคุม ดูแล ให้ครูผู้สอนให้การศึกษากับนักเรียนให้มีความรู้เต็มตามความ
มุ่งหมายของหลักสูตรและประมวลการสอนในเชิงทุกประการ.

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๔๕๓

รัฐมนตรี

ศีลธรรม

ชั้นประถมปีที่ ๑ - ๔

ความมุ่งหมาย

๑. ให้นับถือ และเลื่อมใสใน พระพุทธศาสนา กับได้ปฏิบัติในกิจพิธีตามประเพณีนิยม
๒. มุ่งในทางปฏิบัติให้มีกิริยามารยาทเรียบร้อย
๓. อบรมให้มีคุณงามความดีในอุปนิสัย
สำหรับนักเรียนที่ต่างศาสนา ให้ปฏิบัติโดยอนุโลมตามความมุ่งหมายนี้

รายการที่ต้องสอน

พระรัตนตรัย พระพุทธประวัติโดยย่อ เบื้องถือ
เบ็ญจธรรม

มารยาทในการรับประทาน มารยาทในการประชุม สัมมา
การะโดยทั่วไป

ความซื่อสัตย์ ซื่อสัตย์สุจริต ตรงต่อเวลา ขยันใน
การงาน และทำการงานด้วยความมีระเบียบ

การถือประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าส่วนบุคคล

แนวการสอน

๑. โรงเรียนนี้หน้าที่ส่วนหนึ่งที่อบรมกิริยามารยาท และ
จิตใจของนักเรียนให้เป็นผู้ดำรงตนอยู่ได้ และร่วมสังคม
กับบุคคลอื่นได้
๒. ภายในโรงเรียน ข้สำคัญของการสอนศีลธรรมอยู่
ที่ตัวครู ข้เรียน เช่น สถานที่ วัสดุสอน ระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ

แม้จะดีปานใดก็ตาม ถ้าครหาความเป็นครทกเสียแล้ว
ผลของการศึกษาที่จะได้ก็ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย ฉะนั้นคร
เองจะต้องพยายามประพฤติดนเพื่อให้เป็น แบบอย่างที่ดีแก่
นักเรียนอยู่เสมอ

๓. มชชควรสังเกตด้วยว่า เพียงแต่การสอนอย่างเดียว ถ้า
ไม่มีการอบรมด้วยแล้ว ขบเรียนศีลธรรมย่อมไม่บังเกิดผล
โดยสมบูรณ์ ดังนั้นจึงต้องมุ่งการสอนและการอบรมให้
เกื้อกันประพฤติ หรือปฏิบัติควบ กันไปด้วย จึงจะบังเกิดผล
สัมความมุ่งหมาย

๔. การแนะนำคติเตือน นักเรียนเป็นรายบุคคลใน เมื่อควร
อุปนิสัย และ การแก้แหวกล้อมของนักเรียนแต่ละคน แล้ว ใ้
ผลดีกว่าที่จะปรกปรักนักเรียนทั่วๆ ไปต่อหน้าชั้น

๕. ข้อสำคัญของการอบรมศีลธรรมหาใช่แต่เฉพาะชั่วโมง
สอนวิชาศีลธรรมเท่านั้นไม่ ครุจะต้องคอยดูแลอยู่ตลอด
เวลาที่เรากล่อมเกลาและชี้ทางให้นักเรียนประพฤติหรือปฏิบัติ
ไปในทางที่ดี

๖. การสอนให้ ร ุทฤษฎีโดยวิธีให้ทดลองใน สมค แล้วให้ไป
ท่องจำมานั้น ไม่ควรส่งเสริม ควรมุ่งให้นักเรียนประพฤติ
หรือปฏิบัติทุกโอกาสที่จะทำได้ การรศข้อความที่เป็นทฤษฎี
จะมีบ้างก็เพียงเพื่อเป็นหลักกันล้มเท่านั้น

๗. การปฏิบัติทางบ้านของนักเรียน ทั้งควรคอยกวคชันให้
นักเรียนได้ทำจริง และทำได้ทุกคน โดยครุคอยตรวจตรา
สอดตามอยู่เสมอ

ศีลธรรม

ชั้นประถมปีที่ ๑

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง

พระพุทธประวัติโดยย่อ

พระพุทธเจ้าเป็นลูกพระเจ้าแผ่นดิน เกิดในประเทศอินเดีย

พระพุทธเจ้าออกบวช

พระพุทธเจ้าค้นพบทางที่จะช่วยมนุษย์ให้เป็นสุข

พระพุทธเจ้าสั่งสอนประชาชน

พระพุทธเจ้าว่า "ความพร้อมเพรียงของหมู่ให้เกื้อกูล" (ถุขา สงฺฆสฺส สามคฺคี)

พระรัตนตรัย

ให้รู้จักพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์

๔ ผลการกราบและไหว้พระให้ถูกต้อง

๔ ผลการสวดมนต์ยกพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสงฆ์คุณ

เบญจศีล เบญจธรรม

ไม่เบียดเบียน รังแก ทำร้าย หรือทำให้ผู้อื่นได้รับความทุกข์

ไม่เมตตา กรุณา เผื่อแผ่ โอบอ้อม อารักขาผู้อื่น

ไม่พดยอก

ทำผิดแล้วกล่าวรับผิด

ไม่มมามในการรับประทาน

ไม่เคี้ยวอาหารให้เกิดเสียงดัง และไม่อาปากเวลาเคี้ยว

ไม่พูดเมื่ออาหารยังอยู่ในปาก

ไม่เรอ จาม หรือไอ ใส่ผงอาหาร

มารยาทในการประชุม

ไม่ส่งเสียงหรือเล่นหยอกเย้ากันในที่ประชุม

ไม่ผูกพันคนหรือเงินผลประโยชน์ในทุกระชน

ไม่กตกรหรือแย่งท่งกัน

สัมมาคารวะ โดยทั่ว ๆ ไป

ฝึกให้มีสัมมาคารวะต่อครู พ่อแม่ ผู้ใหญ่ และพระสงฆ์ เช่น การเคารพ การ
ใช้คำสุภาพ การส่งของรับของ ตลอดจนการไม่อาภะเอื่อมในที่ต่ำสูง

ผกให้รู้จักแสดงความสามารถของตนและวัตถุ ที่ควรเคารพ

ให้รู้จักการรักษามืออยู่ต่อหน้าแขก เช่น ไม่พลุกลานหรือเล่นหยอกเขากัน

ให้รู้จักกล่าวคำสวัสดิ์ ขอบใจ เสียใจ และขอโทษ ตามควรแก่โอกาส

ความเชื่อฟัง

เป็นเด็กของเชอพงคำ ครู พ่อแม่ ญาติ ใฝ่ใหญ่ และพระสงฆ์

ตัวอย่างทั้งในนิทาน และเรื่องจริงที่แสดงให้เห็นคุณค่าของการเชื่อฟัง และโทษของ
การไม่เชื่อฟัง

ความซื่อสัตย์สุจริต

ให้ปกครองเสมอ ด้ให้เห็นโทษของการพูดไม่จริง
เมื่อทำผิดแล้วกล่าวรับผิด

เก็บของตกได้ ต้องคืนให้เจ้าของ
ผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตย่อมเป็นที่รักใคร่ไว้วางใจของผู้อื่น

การตรงต่อเวลา

ฝึกให้มาโรงเรียนทันเวลาจนเป็นนิสัย
ฝึกให้ทำงานตรงตามกำหนดเวลา ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง

ความขยันในการงาน

ฝึกให้ทำงานทุกสิ่งที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไป
จัดเวลาให้ทำความสะอาดในชั้น
ให้รู้จักช่วยผู้ปกครองทำการงาน

ทำการงานด้วยความมีระเบียบ

ถวักชิ้นการทำงานในสมุดวิชาต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบอยู่เสมอ
ฝึกให้ทบทวนเรียนให้เป็นระเบียบ
ฝึกให้มีระเบียบในการทำงานตลอดจนการแต่งกายและการเล่น

การถือประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าส่วนบุคคล

ไม่ถือเอาของสาธารณะมาเป็นของตน
ให้รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม
ไม่ฉีกเขียนและทำลายสาธารณวัตถุและสาธารณสถาน

ศีลธรรม

ชั้นประถมปีที่ ๒

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง

พระพุทธประวัติโดยย่อ

พระพุทธเจ้าเป็นลูกพระเจ้าแผ่นดิน เกิดในประเทศอินเดีย

พระพุทธเจ้าออกบวช

พระพุทธเจ้าค้นพบทางที่จะช่วยมนุษย์ให้เป็นสุข

พระพุทธเจ้าสั่งสอนประชาชน

พระพุทธเจ้าว่า “วาจาจริง เป็นวาจาไม่ตาย” (สัจจะ อมตะ วาจา)

“ก่อนทำประพฤติดังไร” ลับหลังก็ให้ประพฤติดังนั้น”

(สมมุขายาทิ สัจจะ ปรมุขายี ทาทิ ส)

พระรัตนตรัย

อิหฺรหฺมพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

ผกการกราบและไหว้พระให้ถูกต้อง

จำและสวดมนต์บทพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณได้

เบญจศีล เบญจธรรม

ไม่เบียดเบียน รังแก ทำร้าย หรือทำให้ผู้อื่นได้รับทุกข์

ไม่เมกตา ทุจริต ผิดแผ้ว โอบอ้อม อาริ ทอผอน

ไม่พอกยุบ

ทำผิดแล้วกล่าวรับผิดชอบ

ไม่ลี้ภัยอะไรไม่สิ่งของของผู้อื่น

ช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพในทางที่ชอบ

ทำบุญให้ทาน เลี้ยงสัตว์ ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น

มารยาทในการรับประทานอาหาร

การมีมารยาทบนโต๊ะอาหาร ทำให้เป็นที่สบายใจแก่ตนเอง และเป็นเกียรติใคร่ของผู้อื่น

ผลการกลืนกลืนทวงอาหาร

ผลการใช้และการรักษาของเครื่องใช้ในการรับประทานอาหาร เช่น ช้อน ส้อม ช้อน

กลาง จาน ผ้าเช็ดมือ แก้วน้ำ

ไม่มึนเมาในการรับประทานอาหาร

ไม่เคี้ยวอาหารให้เกิดเสียงดัง และไม่อ้าปากเวลาเคี้ยว

ไม่พอกเมืออาหารยังอยู่ในปาก

ไม่พอกดแรงหรือหาวทื่อเสียง คร่ำครึ หรือส่งกลิ่นเหม็น

ไม่เรอ จาม หรือไอ ใส่ลงในอาหาร

มารยาทในการประชุม

ไม่ส่งเสียงหรือเล่นหยอกเย้ากันในที่ประชุม

ไม่ผลุกผลิกหรือเดินพลุกพล่านหรือกีดขวางทางในที่ประชุม

ไม่กีดกันหรือแย่งที่นั่งกัน

สัมมาคารวะ โดยทั่วไป

ฝึกให้มีสัมมาคารวะต่อครู พ่อแม่ ผู้ใหญ่ และพระสงฆ์ เช่น การเคารพ การ

ใช้คำสุภาพ การส่งของรับของ ตลอดจนการไม่อาภัพในหน้าที่

ฝึกให้รู้จักแสดงความรักต่อสถานที่และวัตถุที่ควรเคารพ
ให้รู้จักรักษาริยาเมื่ออยู่ต่อหน้าแขก เช่น ไม่พลุกพล่าน หรือเล่นหยอกเข้ากัน
ให้รู้จักใช้กริยาวาจาที่สุภาพต่อบุคคลทั่วไป
ไม่ใช้กริยาวาจาหยาบคายต่อเพื่อนฝูง
ให้รู้จักกล่าวคำสวัสดิ์ ขอบใจ เสียใจ และขอโทษ ตามควรแก่โอกาส

ความเชื่อฟัง

เป็นเด็กต้องเชื่อฟังคำครู พ่อแม่ ญาติ ผู้ใหญ่ และพระสงฆ์
ตัวอย่างทั้งในนิทานและเรื่องจริง ก็แสดงให้เห็น คุณของการ เชื่อฟัง และโทษของ
การไม่เชื่อฟัง

ความซื่อสัตย์สุจริต

ไม่พดปดและหลอกลวงผู้อื่น
เมื่อทำผิดแล้วกล้ารับผิด
เก็บของตกไว้ ต้องคืนให้เจ้าของ
เมื่อรับว่าจะทำสิ่งใดแล้ว ต้องทำตามที่ได้พูดไว้
ผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตย่อมเป็นที่รักใคร่ไว้วางใจของผู้อื่น

การตรงต่อเวลา

ฝึกให้มาโรงเรียนทันเวลาจนเป็นนิสัย
ฝึกให้ทำงานตรงตามกำหนดเวลา ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง
รับจะทำสิ่งใดแล้ว ต้องทำให้แล้วเสร็จตรงตามกำหนดเวลา

ความขยันในการทำงาน

ฝึกให้ทำงานทุกสิ่งที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไป
จักเวรให้ทำความสะอาดในชั้น

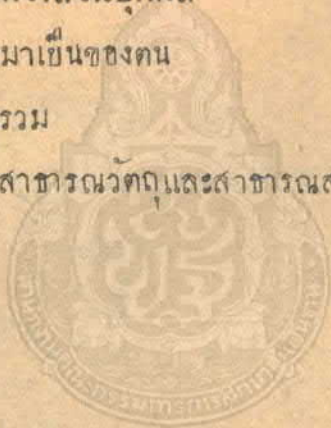
ให้รู้จักช่วยผู้ปกครองทำงาน
ไม่เพิกเฉยต่อการเรียนเสียการเรียน

ทำงานด้วยความมีระเบียบ

ทบทวนการทำงานในสัปดาห์ต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบอยู่เสมอ
ฝึกให้รักเครื่องเรียนให้เป็นระเบียบ
ฝึกให้มีระเบียบในการทำงานตลอดจนการแต่งกายและการเล่น

การถือประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าส่วนบุคคล

ไม่ถือเอาของสาธารณะมาเป็นของตน
ให้รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม
ไม่ฉีกเขียนและทำลายสาธารณวัตถุและสาธารณสถาน

ศีลธรรม

ชั้นประถมปีที่ ๓

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง

พระพุทธประวัติโดยย่อ

พระพุทธเจ้าเป็นโอรสกษัตริย์ ประสูติในเมืองกบิลพัสดุ์ ประเทศอินเดีย

พระพุทธเจ้าเห็นภัยหนายความฉิบสลายของชีวิต

พระพุทธเจ้าออกบวชบรรพชา

พระพุทธเจ้าคึกคักค้นหาหนทางที่จะให้พ้นทุกข์

พระพุทธเจ้าตรัสรู้

พระพุทธเจ้าสั่งสอนประชาชน

พระพุทธเจ้าปรินิพพาน

พระพุทธโอวาท “ตนแลเป็นที่พึ่งของตน” (อตุลาคี อตุตโน นาโถ)

“ความกตัญญูกตเวที เป็นเครื่องหมายของคนดี” (นิมิตฺตํ

สาธุรปํ กตญญูกตเวทีตา)

“ควรรักษาความดีของตนไว้ เหมือนเกล็ดรักษาความเค็ม”

(รทฺธเชยฺย อตุตโน สาธุ ลวณํ โสณํ ยถา)

ให้รู้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา

และวันออกพรรษา

พระรัตนตรัย

ให้พรสิ่งเดียว พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ คืออะไร

ผู้ฝากการกราบไหว้และสักการบูชาพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ ในกาลเทศะ
อันควร

จำและสวดมนต์บทพระพุทฺธคุณ พระธรรมคุณ และพระสงฆ์คุณได้

เบญจศีล เบญจธรรม

ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ทรมาณสัตว์ ไม่ประณีสัตว์ เพื่อความสนุก

คบหาช่วยเหลือคนและสัตว์ที่ตกทุกข์ได้ยาก

ไม่ลักขโมย หรือทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น

ช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพในทางที่ชอบ

ทำบุญให้ทาน เสียสละ ให้เกื้อประโยชน์แก่ผู้อื่น

ไม่ฟกชืด

ทำผิดแล้วกลับผิด

ให้ทองจำศีล ๕

มารยาทในการรับประทานอาหาร

ผู้ฝากการใช้และการรักษาฐานะเครื่องใช้ในการรับประทานอาหาร

ไม่ตักหรือหยิบอาหารผ่านหน้าหรือข้ามมือผู้อื่น

ผู้ฝากช่วยเหลือผู้อื่นข้างเคียง เช่น เลื่อนจานอาหารให้ หรือยกอาหารให้

ให้รู้จักมารยาทเมื่อเป็นเจ้าของบ้าน และเมื่อเป็นแขกในการรับประทานอาหาร

ผู้ฝากให้มีการสนทนากันอย่างพอควรในเวลารับประทาน

ไม่ตักหากวงอาหารก่อน เมื่อผู้อื่นยังรับประทานไม่เสร็จ

รู้จักขอโทษและขอยใจในวงอาหารตามควรแก่กรณี

มารยาทในการประชุม

ไม่ทำเสียงดังกึกก้องในที่ประชุม
 สุกนึ่งควยกริยาอันสุภาพในที่ประชุม
 ยอมให้ท่านอื่นสมควรแก่ผู้ใหญ่ ผู้หญิง
 ให้อริจากแสดงการระต่อผุ้พบและผุ้เป็นประธานในที่ประชุม
 ไม่ลุกออกจากที่ประชุมโดยไม่จำเป็น ก่อนบิ่การประชุม

สัมมาคารวะโดยทั่ว ๆ ไป

ผุ้ให้รู้จักใช้กริยาวาจาที่สุภาพต่อครู พ่อแม่ ญาติ ผู้ใหญ่ พระสงฆ์ เพื่อนฝูง
 และบุคคลทั่วไป
 ผุ้ให้รู้จักแสดงกริยาวาจาในการต้อนรับแขก
 ให้อริจากกล่าวคำสวัสดิ์ ขอบใจ เสียใจ และขอโทษ จนตึกปาก
 ให้อริว่าการชื่อนน้อมต่อคนทั่วไป เป็นผลดีแก่ตนเองอย่างไร
 สัมมาคารวะต้องเป็นไปพร้อมทั้งกายและวาจา

ความเชื่อฟัง

เป็นเด็กต้องเชื่อฟังคำครู พ่อแม่ ญาติ ผู้ใหญ่ และพระสงฆ์
 การเชื่อฟังคำบุคคลทั้งกล่าวขงเกิดผลดีแก่ตนเอง
 ไม่คอกงในสิ่งผิด
 ให้เชื่อฟังกฎข้อขงคชขงโรงเรียน

ความซื่อสัตย์สุจริต

ไม่กล่าวคำเท็จ
 ไม่ทำการต่อหน้าอย่างหนึ่ง ลับหลังอีกอย่างหนึ่ง

ไม่ท้อใจในการเรียนและการสอบไล่

ความซื่อสัตย์สุจริตต้องถึงพร้อมด้วยกาย วาจา และใจ

ความซื่อสัตย์สุจริตก่อให้เกิดความเข้าใจต่อกัน และสามัคคีกัน

การตรงต่อเวลา

ฝึกให้ทำงานตรงตามกำหนดเวลา ไม่มีวันประกันพรุ่ง

การไม่ตรงต่อเวลาทำให้เสียการงาน

ความขยันในการงาน

ให้รู้ถึงความขยันในการงานเกิดประโยชน์แก่ตนเอง และประเทศชาติ

ให้รู้จักเสียสละเวลา

ฝึกให้มีความอดทนต่อการงาน

ฝึกให้ไม่เป็นคนสำรวจหยิบบ้าง

ให้ถือว่าการทำงานในทางที่ชอบทุกอย่าง ไม่ว่างานสูงงานต่ำ เป็นเกียรติ

อย่าคอยแต่ให้ผู้อื่นช่วยเหลือ

การทำงานด้วยความมีระเบียบ

ควรขยันการทำงานในสมุทวิชาต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบอยู่เสมอ

ให้รู้ถึงความมีระเบียบในการงานเป็นคุณอย่างไร

การถือประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าส่วนบุคคล

ไม่ถือเอาของสาธารณะมาเป็นของตน

ให้รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม

ไม่ขีดเขียนและทำลายสาธารณวัตถุและสาธารณสถาน

ศีลธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง

พระพุทธประวัติโดยย่อ

พระพุทธเจ้าเป็นโอรสกษัตริย์ ประสูติในเมืองกบิลพัสดุ์ ประเทศอินเดีย

พระพุทธเจ้าเห็นภัยความฉิบสลายของชีวิต

พระพุทธเจ้าออกบรรพชา

พระพุทธเจ้าศึกษาค้นหาหนทางที่จะให้พ้นทุกข์

พระพุทธเจ้าตรัสรู้

พระพุทธเจ้าสั่งสอนประชาชน

พระพุทธเจ้าปรินิพพาน

พระพุทธโอวาท “คนล่วงทุกข์ได้ด้วยความเพียร” (วิริเยน ทุกฺขมรฺเจติ)

“ผู้รัก เป็นผู้เจริญ” (สฺวีชาโน ภวํ โหติ)

“คนตรงพูดอย่างไร ทำอย่างนั้น” (ยถา วาที ทถากาโร)

“ควรรับทำความเพียรในวันนั้นทีเดียว” (อชฺเชว กิจฺจมาคฺชยฺย)

ให้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา—วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา

และวันออกพรรษา

พระรัตนตรัย

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นองค์ประกอบแก่กัน รวมเรียกว่าพระรัตนตรัย

ผู้ว่าการราชโอรสและเสนาบดีพระพุทธรูป พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ในกาลเทศะ
อันควร

จำและสวดมนต์บทพระพุทธรูป พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณไว้กับให้
รู้ความหมายโดยสังเขป

เบญจศีล เบญจธรรม

ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ทรมานสัตว์ ไม่ประณีสัตว์ เพื่อความสนุก

คิดอ่านช่วยเหลือคนและสัตว์ตกทุกข์ได้ยาก

ไม่ลักขโมย หรือทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น

ช่วยปลูกครองประเทศชาติในทางที่ชอบ

ทำบุญให้ทาน เสียสละ ให้เกื้อประโยชน์แก่ผู้อื่น

ไม่ประพฤติคนเลวเอนเอนในทางชั่วช้า

มีความรักเพื่อนต่างเพศฉันท์ตนเอง

ไม่พูดปด ล้อเสียด เลียดแทง ประชด สับปลับ ผิดสัญญา ให้เขาไกรย

ความเสียหาย

ทำผิดแล้วกลัวรับผิด

การก้มเหล้าหรือนำเมา ให้โทษ ๖ สถาน

ให้มีศีลรอบคอบ รู้ประมาณในการบริโภค

ให้ท่องจำศีล ๕ และเข้าใจความหมาย

มารยาทในการรับประทานอาหาร

ผู้ว่าการใช้และการรักษาเครื่องใช้ในการรับประทานอาหาร

ไม่ตักหรือหยิบอาหารผ่านหน้าหรือข้ามมือผู้อื่น

ผู้ว่าการช่วยเหลือผู้สูงอายุ เช่น เกื้องานอาหารให้ หรือตักอาหารให้

ให้รู้จักมารยาทเมื่อเป็นเจ้าของบ้าน และเมื่อเป็นแขกในการรับประทานอาหาร

❧ ให้มีการสนทนากันบ้างพอควรในเวลารับประทาน
❧ ไม่ลุกจากวงอาหารก่อนเมื่อผู้อื่นยังรับประทานไม่เสร็จ
❧ ระวังขอโทษและขอใจในวงอาหารตามควรแก่กรณี

มารยาทในการประชุม

❧ ไม่ทำเสียงอึกทกในที่ประชุม
❧ ไม่กระทำการใด ๆ ให้เป็นที่ก่อกวนความสงบของที่ประชุม
❧ ถูกันด้วยกิริยาอันสุภาพในที่ประชุม
❧ ยอมให้ที่นั่งอันสมควรแก่ผู้ใหญ่ ผู้หญิง
❧ ให้รู้จักแสดงการระคอบผุคและผุเป็นประธานในที่ประชุม
❧ ไม่ลุกออกจากที่ประชุมโดยไม่จำเป็นก่อนปิดการประชุม

สัมมาคารวะโดยทั่ว ๆ ไป

❧ ให้รู้จักใช้กิริยาวาจาที่สุภาพต่อครู พ่อแม่ ญาติ ผู้ใหญ่ พระสงฆ์ เพื่อนฝูง
❧ และบุคคลทั่วไป
❧ ให้รู้จักการแสดงกิริยาวาจาในการต้อนรับแขก
❧ ให้รู้จักกล่าวคำ สวัสดิ์ดี ขอใจ เสียใจ และขอโทษ จนติดปาก
❧ ให้รู้จักการอ่อนน้อมต่อคนทั่วไป เป็นผลดีแก่ตนเองอย่างไร
❧ สัมมาคารวะต้องเป็นไปพร้อมทั้งกายและวาจา

ความเชื่อฟัง

❧ เป็นเด็กต้องเชื่อฟังคำครู พ่อแม่ ญาติ ผู้ใหญ่ พระสงฆ์ และเพื่อนที่ดี
❧ การเชื่อฟังย่อมยังเกิดผลดีแก่ตนเองและแก่ผู้อื่น

ไม่ถือคงในสิ่งที่ผิด

การเชื่อฟังกฎข้อบังคับของโรงเรียนและของบ้านเมืองเป็นผลดีแก่โรงเรียน และ
ประเทศชาติ

ความซื่อสัตย์สุจริต

ไม่เป็นคนสับปลับหลอกลวง

ให้รู้ว่าการไม่ซื่อสัตย์สุจริตให้โทษแก่ตนเองและผู้อื่น

ไม่ทุจริตในการเรียน การสอบไล่ และหน้าที่ที่ใครมอบหมาย

ไม่ให้แก่และไม่รับสินบน

ความซื่อสัตย์สุจริตต้องถึงพร้อมด้วยกาย วาจา และใจ

ความซื่อสัตย์สุจริตก่อให้เกิดความเข้าใจต่อกัน และสามัคคีกัน

การตรงต่อเวลา

ฝึกให้ทำงานตรงตามกำหนดเวลา ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง

การไม่ตรงต่อเวลาให้โทษแก่ตนเองและผู้อื่น

ความขยันในการทำงาน

ความเกียจคร้านในการทำงาน ให้โทษแก่ตนเองและประเทศชาติ

ให้มีมานะชวนชวามในการทำงาน

ให้รู้จักรับผิดชอบในการทำงาน ไม่ต้องมีผู้คอยกำกับว่ากล่าวตักเตือน

ให้ถือว่าการทำงานในทางที่ชอบทุกอย่าง ไม่ว่างงานสูงงานต่ำ เป็นเกียรติ

ไม่เกียจคร้านทำงานที่ต้องทำร่วมกัน

ทำงานด้วยความมีระเบียบ

ควรขึ้นการทำงานในสมุทวิธิต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบอยู่เสมอ

ให้รู้ว่าคุณมีระเบียบในการทำงานเป็นคุณอย่างไร

การถือประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าส่วนบุคคล

ไม่ถือเอาของสาธารณะมาเป็นของตน

ให้รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม

ไม่ฉีกเขียนและทำลายสาธารณวัตถุและสาธารณสถาน

หน้าที่พลเมือง

ชั้นประถมปีที่ ๑-๔

ความมุ่งหมาย

๑. ให้รู้หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อโรงเรียน ต่อครอบครัว และต่อประชาคม
๒. ให้รู้หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อชาติ พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ

รายการที่ต้องสอน

หน้าที่ต่อโรงเรียน รักษาชื่อเสียง ทรัพย์สินสมบัติ และระเบียบแบบแผนของโรงเรียน

หน้าที่ต่อครอบครัว รักษาชื่อเสียงของตนเอง และของวงศ์ตระกูล รักษาทรัพย์สินสมบัติของวงศ์ตระกูล ช่วยเหลือประกอบ การงานให้ครอบครัว และวงศ์ตระกูล

หน้าที่ต่อประชาคม บำเพ็ญตนเป็นประโยชน์แก่มวลอื่น บำรุงรักษาสาธารณสมบัติ ช่วยเหลือคนและสัตว์ที่ตกทุกข์ได้ยาก ยอมเสียสละเพื่อส่วนรวม

หน้าที่ต่อชาติ รู้ความสำคัญของธงชาติและเพลงชาติ รักชาติไทยและเกียรติของคนไทย รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย ใช้สินค้าที่ไทยทำ

หน้าที่ต่อพระมหากษัตริย์ จงรักภักดี และเคารพสักการะองค์พระมหากษัตริย์

หน้าที่ต่อรัฐธรรมนูญ รัฐสิทธิและหน้าที่ในการเลือกตั้ง มี
ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง รัฐสิทธิและหน้าที่
ของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ

แนวการสอน

๑. การสอนวิชาหน้าที่พลเมืองเพื่ออบรมนักเรียน ให้เป็น
พลเมืองดี ให้นักเรียนเติบโตขึ้นพร้อมกับคุณสมบัติประจำตัว
คือเติบโตทางร่างกาย เจริญทางสติปัญญาและจิตใจ
เพื่อว่าในอนาคตจักได้ดำรงชีวิตอยู่อย่างเหมาะสมสอดคล้อง
กับกฎความนิยมของสังคม การที่จะให้ความมุ่งหมาย
เหล่านี้ประสพผลสำเร็จ ควรควรทวนดูในเรื่องต่อไปนี้:

ก. อบรมนักเรียนให้มีความเคารพตนเอง รัฐ
รักเกียรติของตน รัฐมีความรับผิดชอบ
สามารถ ทำเนิงาน ที่ใคร มอบหมาย ให้เป็น
ผลสำเร็จ

ข. อบรมให้เป็นผลตรงกันข้าม โยชน์ให้เกิดขึ้น
ทั้งแก่ตนเองและแก่ผู้อื่น

ค. อบรมให้เป็นคนรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น
เพื่อว่าเมื่อเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ จะรู้จักเอา
ใจระต่อความเจริญของบ้านเมือง

๒. อบรมให้รู้ว่พลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตยนั้น ต้อง
ปฏิบัติตนได้ตามหลัก ๓ ประการคือ

ก. วัสดุงานก่อสร้างที่คุณไม่ได้ใช้คนเดียว ต้อง
อยู่ในสังคม ต้องติดต่อเกี่ยวข้องกับคนอื่น ๆ
ตลอดชีวิต

ข. ต้องแสดงความคิดเห็นของตน

ค. ต้องทำหน้าที่ของตนโดยเคร่งครัด

๓. การอบรมหรือสั่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงความคิดเห็นของ
ตนนั้น ในชั้นแรกเด็กอาจจะยังไม่เกิดมีความคิดเห็น หรือ
มีแต่ไม่กล้าแสดง จึงกระตุ้นกระตุ้นให้เขาเหตุการณ์หรือเรื่อง
ราวที่เด็กเคยประสบเห็น หรือสั่งเสริมให้ชวนเขาหาความรู้
จากเรื่องต่าง ๆ มาเล่าให้ฟัง ทำดังนี้โดยค่อย ๆ ครั้ง
ก็จะเกิดความคิดเห็นขึ้นเอง และในที่สุดก็จะกล้าแสดง
ความคิดเห็นออกมาได้ แต่ความคิดเห็นนั้นอาจจะผิดอย่าง
ถูกบ้าง จึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องคอยชักเปลี่ยนแก้ไข
ให้เป็นความคิดเห็นที่ชอบและควรภายในขอบเขต

๔. การจักให้ทำงานร่วมกับเพื่อน หรือจักให้ทำงานร่วมกัน
เป็นหมู่ ๆ ย่อมเป็นการส่งเสริมทักษะทาง ที่จะให้รู้จักช่วย
เหลือซึ่งกันและกัน รู้จักเอาใจของผู้อื่นและรู้จักความ
รับผิดชอบร่วมกันเป็นหมู่คณะ

๕. ครูต้องไม่ทอดทิ้งให้นักเรียนคนใดประสบความล้มเหลว
หรือความไม่สมหวัง ไม่ว่าในเรื่องใด จึงสืบสาวสาเหตุแห่ง
ความล้มเหลวหรือไม่สมหวังของนักเรียน แล้วแนะทาง

ให้เพื่อนนักเรียนด้วยกันเขาช่วยเหลือ หรือถ้าเป็นกรณี
สำคัญหรือจำเป็น ครูจะเข้าช่วยแก้ไขก็ได้ จนกว่าจะ
ซึกซิบเข้าความล้มเหลวหรือไม่ล้มทงนั้น ๆ ให้เขาขางลง
หรือหมดสิ้นไป

๖. ครูต้องคอยสังเกตสิ่งของการกระทำของนักเรียนเกี่ยวแก่ความ
รู้สึกหรือชอบในหน้าที่ เช่นนักเรียนมีความสนใจออกความ
เห็นหรือชอบการวิจารณ์ด้วยอาการอย่างไร เมื่อรับปากหรือ
ได้รับมอบหมายให้ทำการสิ่งใดแล้ว พยายามทำหรือไม่
ได้ผลเพียงไร สนใจหรือรักใจด้วยความสำเร็จของผู้อื่น
หรืองานที่ตนทำกับหมู่คณะอย่างไร เพียงไร รู้สึกเคียดชัง
หรือเสียใจในความล้มเหลวของผู้อื่นหรือหมู่คณะหรือไม่ ฯลฯ
๗. เรืองراءและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ หรือจากประวัติ—
ศาสตร์ อันมีค่าแสดงความเป็นพลเมืองดีในกรณีต่าง ๆ
นั้น ถ้าครูจะพยายามนำมาเล่าให้นักเรียนฟังแล้ว ย่อมเป็น
วัสดุอันทศไควอทนง

หน้าทผลเมือง

ชั้นประถมปีที่ ๑

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง

หน้าที่ต่อโรงเรียน

รักษาชื่อเสียงของโรงเรียน

รู้ประวัติของโรงเรียนว่าเป็นมาอย่างไร

การประพฤติตนดี เป็นการช่วยรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน

ช่วยกันตักเตือนเพื่อนให้ประพฤติดี

รักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน

ทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียนได้มาอย่างไร

ทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียนเป็นของนักเรียนทุกคนร่วมกัน ต้องช่วยกันดูแลรักษา

ใช้ทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียนด้วยความระมัดระวังทะนุถนอม

พบความชำรุด บกพร่อง เกิดแก่ทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน ต้องแจ้งให้

ครูทราบ

รักษาระเบียบแบบแผนของโรงเรียน

โรงเรียนเป็นที่รวมของคนหมู่มาก ต้องมีระเบียบแบบแผนเพื่อความสะอาดและ
เรียบร้อย

ระเบียบแบบแผนของโรงเรียนมีอะไรบ้าง

ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของโรงเรียน

ช่วยกันตกแต่งต้นไม้ประพาศตามระเบียบแบบแผนของโรงเรียน

รักษาความสะอาดของโรงเรียน

ช่วยกันทำงานของโรงเรียน เช่น ผลิตเปลี่ยนเวรกันทำความสะอาดห้องเรียน
และบริเวณโรงเรียน

ไม่ทำความสกปรกเลอะเทอะแก่สถานที่และบริเวณโรงเรียน

หน้าที่ต่อครอบครัว

รักษาชื่อเสียงของตนเองและของวงศ์ตระกูล

ให้รักคำกับชนญาติและเรียกชื่อให้ถูกต้อง

เคารพและเชื่อฟังคำของผู้ใหญ่ในครอบครัวตามลำดับ

การประพฤติตนเป็น การรักษาชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล

ช่วยตกแต่งต้นไม้ของให้ประพาศ

รักษาทรัพย์สินสมบัติของวงศ์ตระกูล

ทรัพย์สินสมบัติของวงศ์ตระกูลให้มาอย่างไว

ช่วยกันดูแลทรัพย์สินสมบัติของวงศ์ตระกูล

ใช้ทรัพย์สินสมบัติของวงศ์ตระกูลด้วยความระมัดระวังทะนุถนอม

ช่วยเหลือประกอบกิจการงานให้ครอบครัวและวงศ์ตระกูล

รับใช้ทำการงานในบ้านด้วยความเต็มใจ

รู้จักช่วยเหลือทำงานอื่น ๆ ทางบ้าน หรือของวงศ์ตระกูล ที่พอจะทำได้

หน้าที่พลเมือง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง

หน้าที่ต่อโรงเรียน

รักษาชื่อเสียงของโรงเรียน

รักษาทรัพย์สินของโรงเรียน

ปฏิบัติตามให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของโรงเรียน

ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน

ให้รู้คุณของโรงเรียน ผู้ประกอบการ ครูใหญ่ ครู เจ้าหน้าที่โรงเรียน ภารโรง

หน้าที่ต่อครอบครัว

รักษาชื่อเสียงของตนเองและของวงศ์ตระกูล

เคารพและเชื่อฟังคำของผู้ใหญ่

ตั้งใจเล่าเรียน

รักเกียรติของตน

ประพฤติตนให้เป็นที่เชิดชูของวงศ์ตระกูล

รักษาทรัพย์สินของวงศ์ตระกูล

ให้รู้วาทะพินัยของวงศ์ตระกูลได้มาด้วยความเห็นชอบ

ไม่ทำลายทรัพย์สินของวงศ์ตระกูล

ให้รู้จักแลรึกษาทรัพย์สินของวงศ์ตระกูล

รู้จักใช้ทรัพย์สินของวงศ์ตระกูลด้วยความระมัดระวังจน

หน้าที่ต่อประชาชน

บำเพ็ญตนเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น

ให้รู้จักบำเพ็ญประโยชน์ในสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น เก็บแก้วแตก ตาปูเรียวหนาม และสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ทั้งให้พ้นทางเดิน

ให้รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังของตน

รู้จักหมั่นใจที่เก็บใจกาสช่วยเหลือผู้อื่น

การช่วยเหลือผู้อื่นทำให้คนเป็นต้นนิยมของคนทั่วไป

การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้กิจการงานสำเร็จผลโดยรวดเร็ว

บำรุงรักษาสถาบันสมบัติ

ศึกษาสมบัติคืออะไร

ไม่ทำความเสื่อม ชำรุด ให้เกิดแก่สถาบันสมบัติ

ช่วยกันบำรุง รักษา ซ่อมแซมสถาบันสมบัติ

ช่วยเหลือคนและสัตว์ที่ตกทุกข์ได้ยาก

คนและสัตว์ที่ตกทุกข์ได้ยากหรือพิกลพิการ ย่อมเป็นทนายสงสาร

ให้มีใจเมตตาการุณาคนและสัตว์ที่ตกทุกข์ได้ยากหรือพิกลพิการ

ให้รู้จักช่วยเหลือคนและสัตว์ที่ตกทุกข์ได้ยากหรือพิกลพิการตามกำลังของตน

ยอมเสียสละเพื่อส่วนรวม

ทำอย่างไรจึงเรียกว่าเสียสละเพื่อส่วนรวม

การเสียสละเพื่อส่วนรวมเกิดประโยชน์แก่สังคมอย่างไร

ทิว่อย่างการเสียสละเพื่อส่วนรวม

หน้าทพลเมือง

ชั้นประถมปีที่ ๓

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง

หน้าที่ต่อโรงเรียน

ช่วยทำชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน

ช่วยเชิดชูชื่อเสียงของโรงเรียน

รักษาทรัพย์สินของโรงเรียน

ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของโรงเรียน

ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน

ให้รู้คุณของโรงเรียน ผู้ปกครอง ครูใหญ่ ครู เจ้าหน้าที่โรงเรียน ภารโรง

หน้าที่ต่อครอบครัว

รักษาชื่อเสียงของตนเองและของวงศ์ตระกูล

รักษาทรัพย์สินของวงศ์ตระกูล

ทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ครอบครัวและวงศ์ตระกูล

รักเกียรติของตนเองและของวงศ์ตระกูล

หน้าที่ต่อประชาคม

คนเราอยู่กันเกี่ยวตามลำพังไม่ได้ ต้องอาศัยกันและกัน

รู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม

รักที่น้อมรำลึกวิชาสารณสมบัติ

ให้เห็นอกเห็นใจในความเหนื่อยยากของกรรมกรและของผู้ผลิตอาหาร

ที่อยู่

เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค

บำเพ็ญตนเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น

รักปรับปรุงตนให้สอดคล้องกับความนิยมของสังคม

ให้ถือเป็นหน้าที่ของตนที่จะต้องช่วยเหลือคนและสัตว์ที่ตกทุกข์ได้ยาก หรือพิกัด

พิการ

หน้าที่ต่อชาติ

ความสำคัญของธงชาติ

ลักษณะ ขนาด และสีของธงชาติ

สีของธงชาติเป็นเครื่องหมายแทน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

การชักธงชาติ

การเคารพธงชาติ

โอกาสที่จะใช้ธงชาติ

ความสำคัญของเพลงชาติ

ให้ความหมายในเนื้อร้องของเพลงชาติ

เพลงชาติปลุกใจให้รักถึงชาติ

การร้องเพลงชาติ และการเคารพเพลงชาติ

ความรักชาติและรักเกียรติของคนไทย

ไทยเป็นชนชาติอิสระ

ความเป็นเอกราชและอิสรภาพของชาวไทยทำให้ชาวไทยอยู่เย็นเป็นสุข

การกระทำที่ใคร่ขอวักชาติ และรักเกียรติของคนไทย :

ใช้สินค้าไทย รักคนไทย รักความเป็นคนไทย มีความเป็นอยู่อย่างไทย

พูดภาษาไทย เชิดชูวัฒนธรรมไทย ฯลฯ

การรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงามของไทยทำให้ไทยรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

หน้าที่ต่อพระมหากษัตริย์

ความสำคัญของพระมหากษัตริย์

ทรงเป็นประมุขของชาติ ให้ความร่มเย็นเป็นสุขแก่พลเมือง

ทรงเป็นที่ยกเหนี่ยวให้เกิดความเป็นอันหนึ่งใจเดียวกัน

การจงรักภักดีและการเคารพสักการะต่อองค์พระมหากษัตริย์

องค์พระมหากษัตริย์ดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดที่ละเมิดมีโทษ

ประชาชนมีหน้าที่ต้อง ถวายความจงรักภักดีและเคารพสักการะต่อองค์พระมหากษัตริย์ เป็นต้นว่า ช่วยกันถวายความคุ้มครองป้องกัน เชิดชูพระเกียรติยศพระเกียรติคุณ ไม่ยอมให้ใครลบหลู่หมิ่นพระบรมเดชานุภาพ

ให้มีความสำคัญ ความหมายของเนืองร้อง การร้อง และการเคารพเพลงสรรเสริญพระบารมี

หน้าที่ต่อรัฐธรรมนูญ

ความสำคัญของรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญ เป็น กฎหมาย สูง สุด ว่าด้วย ระเบียบ การ จัด การ ปกครอง ประเทศ

รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองและความเป็นธรรมแก่ประชาชน

ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยนั้น อำนาจอิสระย่อมมาจากปวงชน

ราษฎรทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ

เหตุผลที่ควรมีการเลือกตั้ง

ราษฎรในจังหวัดหนึ่ง เลือกตั้งผู้แทนตนจนคนหนึ่งหรือหลายคนแล้วแต่จำนวน

ราษฎรในจังหวัดนั้น ๆ น้อยหรือมาก

ผู้แทนราษฎรที่ไ้รับเลือกตั้ง เรียกว่าสมาชิกสภาผู้แทน เพราะผู้แทนราษฎร
ทั่วประเทศประกอบขึ้นเป็นสภาผู้แทน

บุคคลอย่างไร จึงสมควรไ้รับเลือกตั้งขึ้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทน

การเลือกตั้งทำกันอย่างไร

ผลการเลือกตั้งในชั้นและในโรงเรียน

สิทธิและหน้าที่ในการเลือก

ชนชาวไทยมีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน

บุคคลต้องมีคุณสมบัติอย่างไร จึงจะมีสิทธิเลือกตั้ง

ให้ชนชาวไทยที่มีสิทธิเลือกตั้งถือเป็นหน้าที่ต้องไปทำการเลือกตั้งโดยสุจริต

ผลเสียในการที่ชนชาวไทยไม่สนใจที่จะใช้สิทธิ และทำหน้าที่ในการเลือกตั้ง

หน้าทีพลเมือง

ชั้นประถมปีที่ ๔

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง

หน้าที่ต่อโรงเรียน

ช่วยทำชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน

ช่วยเชิดชูชื่อเสียงของโรงเรียน

รักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน

ปฏิบัติตนให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของโรงเรียน

ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน

ให้รู้ว่าจะตอบแทนบุญคุณของโรงเรียน ผู้อุปการะ ครูใหญ่ ครู เจ้าหน้าที่
โรงเรียน ภารโรง ได้อย่างไร

หน้าที่ต่อครอบครัว

รักษาชื่อเสียงของตนเองและของวงศ์ตระกูล

รักษาและทำให้ทรัพย์สินสมบัติของวงศ์ตระกูลเพิ่มพูนขึ้น

ทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ครอบครัวและวงศ์ตระกูล

รักเกียรติของตนเองและของวงศ์ตระกูล

ช่วยให้เกิดความรักสามัคคีภายในครอบครัวและวงศ์ตระกูล

หน้าที่ต่อประชาคม

ข้าพเจ้านับเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น
 ยอมเสียสละเพื่อส่วนรวม
 บำรุงรักษาสาธารณสมบัติ
 ช่วยเหลือคนและสัตว์ตกทุกข์ได้ยาก
 รู้จักปรับปรุงตนให้สอดคล้องกับค่านิยมของสังคม
 ให้เห็นอกเห็นใจว่า อาหารที่เรากิน บ้านที่เราอยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มที่เราใช้
 และยารักษาโรคนั้น ได้มาจากย่นาพักน้ำแรงอันเห็น้อยากของคนหลายจำพวก
 พลเมืองชาติต่าง ๆ ต้องพึ่งพาอาศัยกัน
 การถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน เห็นอกเห็นใจกัน ระหว่างพลเมืองชาติต่าง ๆ ย่อม
 ทำให้เกิดความสงบราบรื่น

หน้าที่ต่อชาติ

ให้เข้าใจและระลึกอยู่เสมอว่า ของเราชาติและเพลงชาติมีความสำคัญต่อชาติ
 หน้าที่อันชาวไทยพึงปฏิบัติต่อธงชาติและเพลงชาติ เช่นการข้อมกราบรักษาธงชาติ
 การเคารพและเชิดชูธงชาติและเพลงชาติ
 สามัคคีปรองดอง ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
 เชื้อพ้องและปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมือง
 เสียภาษีอากรด้วยความเต็มใจ
 ช่วยของกันประเทศชาติ
 ไม่ประพฤติตนให้เป็นกีดกันเกียรติของชาติ
 ติวอย่างผูกสร้างเกียรติให้แก่ชาติ
 ขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นเครื่องผูกพันให้ชาติดำรงคงอยู่

ช่วยกันรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย

ส่งเสริมคุณธรรมประจำชาติ เช่น ความเมตตาปราณี การรับรองแขก การ
เคารพนับถือผู้ใหญ่ ความกล้าหาญ

ช่วยชาติโดยการไ้และส่งเสริมสินค้าไทย

หน้าที่ต่อพระมหากษัตริย์

พระราชภาระขององค์พระมหากษัตริย์

ทรงปกครองประชาชนให้ได้รับความร่มเย็นเป็นสุข

ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก

ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพ

ประชาชนมีหน้าที่ตอบแทนพระมหากษัตริย์

เคารพ สักการะ และเชิดชูพระเกียรติยศพระเกียรติคุณ

ถวายความคุ้มครองป้องกัน

ไม่ยอมให้ผู้อื่นโคlobberกหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ

หน้าที่ต่อรัฐธรรมนูญ

ความสำคัญของรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุดว่าด้วยระเบียบการปกครองประเทศ

การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยคืออะไร

สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ

สิทธิ และ หน้าที่ เป็นของคู่กัน

รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองแก่พลเมืองเสมอกัน

พลเมืองมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในทางร่างกาย

ทรัพย์สิน เกียรติยศ

ความคิดเห็น และการกระทำภายในขอบเขตของกฎหมาย

พลเมืองซึ่งทำหน้าที่ตอบแทน เป็นคนว่า ของกันประเทศ เสียภาษีอากร
การปกครองกฎหมาย วิชาการศึกษา

ความเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง

การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยนั้น อำนาจอิสระย่อมมาจากปวงชน
ราษฎรทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ

เหตุผลที่ต้องมีการเลือกตั้ง

ให้เข้าใจความหมายของการใช้สิทธิออกเสียงประชามติ

ให้รู้ขีดจำกัดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนที่จะได้รับเลือกตั้งตามเกณฑ์จำนวนราษฎร
หน้าที่สมาชิกสภาผู้แทน

บุคคลอย่างไรจึงสมควรได้รับเลือกตั้งขึ้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทน

ข้อปฏิบัติที่ควรระวังเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน และสมาชิกสภา

เทศบาล

ผลการเลือกตั้งในชั้นและในโรงเรียน

สิทธิและหน้าที่ในการเลือกตั้ง

บุคคลต้องมีคุณสมบัติอย่างไร จึงจะมีสิทธิเลือกตั้ง

ให้ชนชาวไทยที่มีสิทธิเลือกตั้งถือเป็นหน้าที่ของไปทำการเลือกตั้งโดยสุจริต

ผลเสียในการที่ชนชาวไทยไม่สนใจที่จะใช้สิทธิและหน้าที่ในการเลือกตั้ง

ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๔

ความมุ่งหมาย

๑. ให้สามารถอ่านเขียนหนังสือสำหรับทำธุรกิจของสามัญชนให้สำเร็จประโยชน์ได้
๒. ให้สามารถพูดได้ตามความคิดนึก ถูกต้องตามภาษา ได้นื่อเรื่องและเหตุผล
๓. ให้วิชาหนังสือเป็นเครื่องทำให้ปัญญาแตกฉานและให้เกิดความรักกว้างขวางยิ่งขึ้นไปในภายหน้าโดยถือเอาหนังสือ และการอ่านเป็นศรีสืบไป

รายการที่ต้องสอน

๑. อ่าน
๒. คัด
๓. เขียน
๔. แต่งความ

แนวการสอน

๑. การสอนวิชาภาษาไทยนั้น ย่อมมีชั้นเชิงพิสดารกว่าการสอนวิชาอื่น เพราะเป็นการเรียนรูภาษาของตนเองไว้เป็นรากฐานสำหรับที่จะเรียนวิชาอื่นให้แตกฉานต่อไป แนวการสอนจึงวางให้ค่อยๆ ลงไปไม่ได้ ต้องแล้วแต่ไหวพริบของครูผู้สอนที่จะคิดอ่านยกย้าย พลิกแพลงให้เหมาะสมแก่เหตุการณ์ สักขีปัญญา และวัยของเด็ก

๒. ควรต้องไม่ถือว่า การสอนวิชาภาษาไทย มีเฉพาะ แต่ใน เวลาตามตารางสอนเท่านั้น ครูทุกคนมีหน้าที่ที่จะต้องเอา เป็นอิสระ คอย สอดส่อง ตรวจสอน วิชาภาษาไทย ใน เวลาสอน วิชา อื่นๆ เทาที่ โอกาสจะอำนวยให้กระทำได้

๓. ก่อนที่เด็กจะมาถึงครู อิทธิพลทางบ้านและทางสมาคม ของเด็กได้เริ่มฝังรากนิสัยการพูดอยู่แล้ว และตลอดเวลา ที่เด็กเรียนอยู่ในโรงเรียน อิทธิพลเหล่านั้นย่อมยังกระตือรือร้น ความสำเร็จและความล้มเหลวอยู่ ครูจึงจำเป็นต้องร่วมมือกับแก้ไข การและสำเนียงอื่นไม่พึงประสงค์ที่มีติดมาแต่เดิมนั้น ให้ ค่อยๆ หมกคลุ่นไป

๔. เนื่องจากเหตุดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ในการสอนวิชาภาษาไทย จึงมีข้อควรคำนึงดังต่อไปนี้

ก. ไม่ว่าในการ สอน วิชาภาษาไทย หรือวิชา อื่นใดก็ตาม ให้ส่งเสริมให้ใช้ภาษาไทย ทุกโอกาส

ข. อย่าให้เด็กรู้สึกว่ภาษาไทยที่ได้จากโรงเรียนไทย ไม่มีภาษาตลาดปนอยู่ด้วย นั้น เป็น ภาษาพิเศษ ผิดแผกไปกว่าภาษาที่ใช้กันอยู่ที่บ้าน การปรับปรุงภาษาทางบ้านของนักเรียน ให้ถูกต้องยิ่งขึ้น เป็นวิธีหนึ่งที่ส่งเสริมให้ ความรู้ ภาษาไทยของเด็กเจริญ และ แดกดัน ยิ่งขึ้น

- ก. ให้เด็กได้มีโอกาสอ่านหนังสือแปลกๆ
 นอกไปจากตำราเรียนบ้าง เช่น อ่านหนังสือ
 พิมพ์ หนังสือในห้องสมุดของโรงเรียน หนังสือ
 สำหรับเด็ก ฯลฯ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริม
 ให้ได้เปิดหูเปิดตา มีความรู้รอบตัว รู้จัก
 ความเป็นไปของโลกที่แวดล้อมตน และมอง
 เห็นประโยชน์แห่งการอ่านหนังสือ

อ่าน

ชั้นประถมปีที่ ๑-๔

ความมุ่งหมาย

๑. ส่งเสริมความสามารถและความชำนาญในการอ่านเพื่อให้เด็กเพลิดเพลินและพอใจ
๒. ส่งเสริมให้ขยายวงการอ่านออกไปถึงหนังสือที่อื่น ๆ
๓. ส่งเสริมให้มีความรู้ในสิ่งที่แวดล้อม สนใจในปัญหาประจำวันของตน และความเป็นไปของประชาคม

รายการที่ต้องสอน

๑๒
บท ๑ และ ๒ อ่านหนังสือประเภท

ก. แบบสอนอ่านมูลฐาน

ข. แบบสอนอ่านประกอบ

๑๓
บท ๓ และ ๔ อ่านหนังสือแบบสอนอ่านตามที่กำหนดให้

ห้องบรรณารักษ์ที่กำหนดให้ประมาณปีละ ๕๐ บรรทัด

แนวการสอน

การสอนภาษาไทยส่วนมากย่อมสัมพันธ์กับวิชาอ่าน
เป็นต้นว่า บทเรียนแต่งความก็ควรพยายามให้ประสานกับ
หนังสือที่เรียนในชั้น หรือบรรณารักษ์ควรเลือกคนที่
สำคัญและไฟเพราะจากหนังสืออ่าน

การสอนบทเรียนอ่านแยกออกเป็นทางปฏิบัติดังนี้

ก. การอ่านออกเสียง

ข. การอ่านเอาเรื่อง

ค. บทอาขยาน

ก. การอ่านออกเสียง

๑. การอ่านออกเสียงนั้นหมายถึงการอ่านให้ผู้อื่นฟัง
มิใช่ให้ตนเองฟัง ถ้าอ่านไม่น่าฟัง ชวนให้เบื่อหน่าย
แล้วก็นับว่าการอ่านใช้ไม่ได้ ความสำคัญในการอ่าน
จึงอยู่ที่อ่านชัดถ้อยคำ ใ้ความ สำเนียงถูกต้องตาม
อักขรวิธี และคงพอที่ผู้ฟังจะได้ยินทั่วถึง

๒. การอ่านออกเสียงนั้นต้องอาศัยการฝึกฝนกันตลอด
เวลา และเป็นรายตัวไป นักเรียนจะต้องรู้ผล
ของการอ่านจึงจะอ่านได้ถูกต้อง การอ่านได้ถูกต้อง
ตามอักขรวิธีแต่ขาดผล ก็อาจทำให้เรื่องที่อ่านไม่น่า
ฟัง ผู้ฟังจะฟังไม่เข้าใจ หรือเข้าใจแต่ไม่แจ่มแจ้ง
ซาบซึ้ง ขอบสำคัญมออยู่ว่าผู้อ่านเองจะต้องเข้าใจเรื่องที่
ตนอ่านก่อนที่จะอ่านให้ผู้อื่นฟังเข้าใจได้

๓. สอนให้เด็กเข้าใจว่าการอ่านคือการพัฒนาตนเอง ฉะนั้น
เมื่ออ่านหนังสือจึงต้องใช้สำเนียงอย่างเกี่ยวข้องกับสำเนียง
พูด ส่วนการอ่านคำกลอนหรือโคลงนั้น เพื่อความ
ไพเราะจึงต้องอ่านตามทำนองถื่นม

ข. การอ่านเอาเรื่อง

๑. ทักให้นักเรียนจับใจความที่สำคัญไว้ กับให้ใคร่
โอกาสแสดงความรู้ ความคิด และความเห็นของตน
ที่เกี่ยวกับเรื่องในหนังสืออ่าน

๒. การอ่านและรู้เรื่องราวทำให้เด็กเรียนมีความรู้กว้างขวาง ถ้าเป็นหนังสือคำประพันธ์ไพเราะ ก็ยังทำให้นักเรียนได้พบความไพเราะในเชิงประพันธ์ เป็นการเพิ่มความเจริญทางจิตใจของนักเรียนด้วย

๓. ขนบเรียนอ่านย่อมมุ่งจะปลูกฝังและเร้าใจให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ความเจริญในหน้าที่การงานสืบไปย่อมต้องอาศัยการอ่านเป็นปัจจัยสำคัญ และการอ่านยังให้ความเพลิดเพลินในเวลาว่างด้วย ถ้านักเรียนไม่มีความรักการอ่านเลยแต่แรกแล้ว ก็หวังได้ยากว่าในภายหน้าจะรักการศึกษาโดยตนเองด้วย การอ่านหนังสือ

๔. ควรต้องคอยตรวจดูว่านักเรียนได้อ่านหนังสือเท่าไร นักเรียนได้ความรู้มากน้อยและซาบซึ้งเพียงไร วิธีปฏิบัติที่พึงกระทำ คือ

ก. ให้ทำแบบฝึกหัดต่าง ๆ เช่น ให้อธิบายความหมายหรือใจความ ในโอกาสที่สมควร

ข. สอบถามเพื่อทำความเข้าใจแจ่มแจ้งขึ้น เช่น ถามข้อที่เกี่ยวกับเรื่องราวเฉพาะตอนหรือเกี่ยวกับตอนที่นักเรียน มาแล้วแต่ควรทบทวน คำถามแบ่งออกได้เป็น ๔ ชนิด

(๑) ถามเพื่อสอบความจำว่านักเรียนจำเรื่องใดมากน้อยเพียงไร

(๒) ถามเพื่อสอบความสังเกต เช่นถามถึงลักษณะของบุคคลในเรื่องว่าคนไหนมีลักษณะอย่างไร มีนิสัยใจคออย่างไร เหตุไรจึงกล่าวข้อความหรือกระทำการเช่นนั้น

(๓) ถามเพื่อสอบความรู้เพื่อให้นักเรียนเก็บความรู้ในเชิงประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี คำนานา ฯลฯ

(๔) ถามเพื่อสอบความคิดเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสดำรงความคิดความเห็นส่วนตัวอันเกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น และให้นักเรียนรู้จักหาเหตุผลมาประกอบความคิดของตนที่แสดงออกมา

๕. ในบางโอกาสควรฝึกให้มีการอ่านในใจแทนการอ่านออกเสียงบ้าง มากหรือน้อยตามวัยของนักเรียน และควรจะต้องคอยสอบผลของการอ่านในใจโดยถามถึงเรื่องราวตอนใดให้อ่านนั้น

ก. บทอาชยาน

๑. การ^๕ท^๕ใ^๕ห^๕ม^๕บ^๕ท^๕า^๕ช^๕ย^๕า^๕น^๕ ก็^๕เพ^๕อ^๕ผ^๕ก^๕คว^๕า^๕ม^๕จำ^๕ของ^๕
 น^๕ก^๕เร^๕ย^๕น^๕ใ^๕ห^๕เ^๕ร^๕ว^๕ญ^๕ย^๕ง^๕ช^๕น^๕ ท^๕ง^๕ร^๕เ^๕า^๕ใ^๕ห^๕ร^๕ส^๕ก^๕ส^๕น^๕ก^๕เพ^๕ล^๕ิ^๕ค^๕เพ^๕ล^๕ิ^๕น^๕
 ต^๕า^๕ม^๕ข^๕อ^๕คว^๕า^๕ม^๕ท^๕ห^๕อ^๕ง^๕ น^๕อ^๕ก^๕จ^๕า^๕ก^๕น^๕น^๕ย^๕ง^๕จะ^๕เ^๕ย^๕น^๕น^๕ส^๕ย^๕อ^๕น^๕ค^๕ข^๕อ^๕ง^๕
 น^๕ก^๕เร^๕ย^๕น^๕ท^๕จะ^๕ห^๕ก^๕จ^๕จำ^๕ข^๕อ^๕คว^๕า^๕ม^๕ไ^๕พ^๕เ^๕ว^๕ะ ท^๕เ^๕ย^๕น^๕ภ^๕า^๕ษ^๕ิ^๕ค^๕ส^๕อ^๕น^๕
 ใ^๕ แล^๕ะ^๕ท^๕เ^๕ย^๕น^๕ค^๕ค^๕ิ^๕พ^๕น^๕
๒. การ^๕ท^๕อ^๕ง^๕จำ^๕ ส^๕่ว^๕น^๕ม^๕า^๕ก^๕ไ^๕้^๕จ^๕า^๕ก^๕การ^๕ช^๕า^๕น^๕ แ^๕ด^๕ก^๕ั^๕ค^๕ว^๕ร^๕
 ส^๕่ง^๕เส^๕ร^๕ม^๕การ^๕ท^๕อ^๕ง^๕จำ^๕จ^๕า^๕ก^๕การ^๕พ^๕ัง^๕ค^๕ว^๕ย^๕
๓. ใ^๕ห^๕ส^๕อ^๕น^๕ท^๕อ^๕ง^๕จำ^๕ค^๕ว^๕ย^๕การ^๕อ^๕อ^๕ก^๕เล^๕ย^๕ง^๕ แล^๕ะ^๕ใ^๕ห^๕น^๕ก^๕เร^๕ย^๕น^๕
 เ^๕ย^๕ย^๕น^๕บ^๕ท^๕า^๕ช^๕ย^๕า^๕น^๕ท^๕ไ^๕ค^๕เร^๕ย^๕น^๕ม^๕า^๕แล^๕ว^๕ไ^๕ค^๕ถ^๕ก^๕ค^๕อ^๕ง^๕ค^๕ว^๕ย^๕
๔. น^๕อ^๕ก^๕จ^๕า^๕ก^๕บ^๕ท^๕า^๕ช^๕ย^๕า^๕น^๕ท^๕ก^๕า^๕ห^๕น^๕ค^๕ไ^๕ว^๕ ค^๕ว^๕ร^๕ใ^๕ห^๕น^๕ก^๕เร^๕ย^๕น^๕
 ไ^๕ค^๕เล^๕อ^๕ก^๕ท^๕อ^๕ง^๕จำ^๕ข^๕อ^๕น^๕จ^๕า^๕ก^๕ห^๕น^๕ง^๕ส^๕อ^๕เร^๕ย^๕น^๕ห^๕ร^๕ว^๕ห^๕น^๕ง^๕ส^๕อ^๕ใ^๕ห^๕อ^๕ง^๕
 ท^๕ม^๕ค^๕ข^๕ก^๕ย^๕า^๕ง^๕ต^๕า^๕ม^๕ส^๕ม^๕ค^๕ว^๕

อ่าน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๔ ชั่วโมง

การสอนอ่านในชั้นนี้ถือว่าเป็นการสอนเพื่อ “อ่านออกเขียนได้” เป็นสำคัญ ในหลักสูตรจึงได้กำหนดหนังสืออ่านเป็น ๒ ประเภท คือ

ก. แบบสอนอ่านมูลฐาน

ข. แบบสอนอ่านประกอบ

ก. แบบสอนอ่านมูลฐาน คือแบบสอนอ่านที่ช่วยให้เด็กเรียนอ่านออกเขียนได้ เมื่อโรงเรียนเลิกใช้แบบสอนอ่านชุดนี้ ให้ครูดำเนินการสอนตามวิธีของแบบเรียนชุดนั้น

ข. แบบสอนอ่านประกอบ คือแบบสอนอ่านที่เพิ่มพูนความรู้ในการอ่านออกเขียนได้ และความรู้ในหมวดวิชาอื่นๆ ตามหลักสูตร

ให้ของขบถอุทยานที่กำหนดให้ชั้นละประมาณ ๕๐ บรรทัด.

อ่าน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓-๔

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๓ ชั่วโมง

๑. ให้^๕อ่าน^๕เพิ่ม^๕ขึ้น^๕เสียง^๕พูด คำ^๕ใด^๕คำ^๕สำคัญ^๕ต้อง^๕ออก^๕เสียง^๕หนัก อย่า^๕อ่านให้^๕เร็ว^๕เกินไป^๕จน^๕ล้น อย่า^๕อ่านให้^๕ช้า^๕เกินไป^๕จน^๕ยื^๕ยาก อย่า^๕ให้^๕เร็ว^๕ๆ^๕ช้า^๕ๆ^๕หรือ^๕ตะ^๕กุก^๕ตะ^๕กัก
๒. ให้^๕ลง^๕วรรค^๕ตอน^๕ให้^๕ถูก^๕ต้อง
๓. ให้^๕ออก^๕เสียง^๕ชัด^๕ถ้อย^๕คำ^๕ ตลอดจน^๕ ร. ล.
๔. คำ^๕ใด^๕ที่^๕ควร^๕ออก^๕เสียง^๕คว^๕สระ^๕ก^๕และ^๕ไม่^๕ควร^๕ออก^๕เสียง^๕ หรือ^๕อักษร^๕ที่^๕ไม่^๕มี^๕วิ^๕สั^๕ร^๕ร^๕ชน^๕ย^๕จะ^๕ออก^๕เสียง^๕อย่าง^๕มี^๕วิ^๕สั^๕ร^๕ร^๕ชน^๕ย^๕ ให้^๕ส^๕อน^๕หล^๕ก^๕พ^๕ย^๕เป็น^๕ทาง^๕สังเกต
๕. คำ^๕ใด^๕หรือ^๕ความ^๕ตอน^๕ใด^๕เป็น^๕ค^๕พ^๕ท์ หรือ^๕ความ^๕เคล^๕ล^๕ย^๕คล^๕ม^๕ ทั้ง^๕อธิบายและ^๕สอน^๕ให้^๕นัก^๕เรียน^๕เข้าใจ^๕โดย^๕ชัด^๕เจน ตลอดจน^๕ห^๕ก^๕ให้^๕ใช่^๕ค^๕บ^๕้าง ร^๕ก^๕สังเกต^๕วิ^๕สั^๕ร^๕ร^๕ก^๕การ^๕น^๕ค^๕ด^๕ว^๕ย^๕าก^๕ๆ ที่^๕ไ^๕พ^๕ย^๕เห็น^๕ไป^๕ค^๕ว^๕ย^๕ใน^๕ตัว คำ^๕ไหน^๕ที่^๕เขียน^๕คล้าย^๕ๆ กัน สำ^๕เน^๕ย^๕คล้าย^๕กัน อาจ^๕จะ^๕ปน^๕กัน^๕ได้ ควร^๕ห^๕ก^๕ให้^๕สังเกต^๕และ^๕วิ^๕จ^๕ัก^๕ความ^๕หมาย^๕ที่^๕แตก^๕ต่าง^๕กัน หรือ^๕คำ^๕ใด^๕ที่^๕มี^๕ความ^๕หมาย^๕พ้อง^๕กัน ก็^๕ควร^๕ห^๕ก^๕เปรียบ^๕เทียบ^๕ความ^๕คล^๕อ^๕ก^๕ด^๕ง^๕วิ^๕ช^๕ไ^๕และ^๕ห^๕ก^๕ใช่^๕ค^๕บ^๕้าง
๖. ทรง^๕ไหน^๕เป็น^๕ร^๕ร^๕ร^๕ยา หรือ^๕ความ^๕ประ^๕พ^๕ก^๕ติ^๕ของ^๕ใคร ก็^๕ช่วย^๕อย่าง^๕ไร ต้อง

แนะนำให้นักเรียนนิยมในความดี เกือบครึ่งความชั่ว ให้ยึดถือความดี
เหล่านั้นสำหรับปฏิบัติต่อไป แต่ต้อยังให้นักเรียนได้เห็นและรู้สึกซาบซึ้ง
ในคติที่ได้จากการอ่านหรือการเรียนหนังสือโดยตนเองได้แล้ว ย่อมจะ
บังเกิดผลสมความมุ่งหมายมากกว่าที่ครูจะแนะนำให้

ให้ของขบถาขยานที่กำหนดให้ขึ้นละประมาณ ๕๐ บรรทัด

คัด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๔

ความมุ่งหมาย

๑. ให้สามารถเขียนหนังสือได้ถูกต้อง
๒. ฝึกฝนความชำนาญ อบรมให้รักระเบียบและความงาม

รายการที่ต้องสอน

เขียนตัวบรรจง มีวิธีเขียนถูกต้อง วางพยางค์นะ สระ
วรรณยุกต์ วรรคตอน และช่องไฟได้ถูกต้อง

แนวการสอน

๑. ให้ฝึกขั้นการนั่ง การวางกระดาษ และการจับดินสอ
หรือปากกาให้ถนัด
๒. นักเรียนจะต้องมีสมุดคัดเล่มหนึ่ง ให้รักษาสมุดไว้ให้
สะอาดเรียบร้อย
๓. ครูคนใดลายมือไม่งาม ควรมีแบบคัดลายมือไว้ให้
นักเรียนดู
๔. ข้อความที่จะให้คัด ให้ใช้ข้อความในหนังสืออ่าน หรือ
ข้อความที่เป็นคติสอนใจ หรือข้อความที่ควรจำเกี่ยวกับ
ความรู้ เป็นต้น

คดี

ชั้นประณมปีที ๑-๒

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมง

๑. ให้คัดตัวบรรจงตามตัวอย่าง ขนาดตัวเต็มบรรทัด
๒. ให้เขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ คำ และประโยค ตามลำดับง่ายไปหายาก สอนให้รู้จักส่วนและเขียนให้ดู เช่น ตั้งต้น เขียนแต่ทางไหนไปทางไหน หัวใหญ่ หัวเล็ก หัวเข้า หัวออก ส่วนไหนสั้น ส่วนไหนยาว เป็นต้น ถ้าปรากฏว่านักเรียนคนใดเขียนอักษรตัวไหนยังไม่ดีพอ ก็ให้หัดเขียนจนเกิดความชำนาญ
๓. ให้เขียนเลขไทย และเลขอารบิกตั้งแต่ ๑ ถึง ๑๐๐ และเขียนขนาดให้ได้เหมาะสมแก่ตัวพยัญชนะ
๔. ให้ทวนชั้นการนั่ง การวางกระดาษ กับการจับดินสอให้ถูกวิธี

คัด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓-๔

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๑.๓๐ ชั่วโมง

๑. ให้คัดตัวบรรจง ขนาดตัวเต็มบรรทัด และขนาดตัวหนังสือที่ใช้ใน
กิจการ ในบางโอกาสควรให้นักเรียนได้คัดตัวหวัดแกมบรรจงไว้ด้วย
๒. ให้คัดจากหนังสืออ่าน เลือกข้อความที่มีจำนวนเลขน้อยอย่าง และ
ให้คัดจากข้อความที่เป็นสุภาษิต ข้อความที่ไพเราะ ข้อความที่ควรจำ
เกี่ยวกับความรู้ หรือข้อความที่เกี่ยวข้องกับกิจที่ใช้ประจำวัน เช่น หน้า
ซองจดหมาย บัตรเชิญ ใบสำคัญรับเงิน เป็นต้น
๓. ฝึกจนให้เขียนตัวพยัญชนะให้งาม และวางสระ วรรณยุกต์ให้ถูกต้อง
เขียนให้สะอาด และให้ถูกต้องตามแบบ ไม่ให้มีผิด ตก หรือเกิน
๔. ควรหาตัวอย่างลายมือที่งาม ๆ มาให้คัดเขียนบ้าง
๕. ควรหัดให้เขียนด้วยปากกาบ้าง

เขียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๔

ความมุ่งหมาย

ให้สามารถเขียนข้อความที่ได้ฟังให้ถูกพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ กับรวดเร็วพอสมควร

รายการที่ต้องสอน

เขียนข้อความสามัญและรู้ความหมายของข้อความนั้น ๆ
ยากง่ายเสมอหนังสือที่ใช้อ่าน

แนวการสอน

๑. การเขียนตามคำบอก เป็นวิธีฝึกหัดการเขียนให้ถูกต้องตามอักขรวิธี ยกได้ตบประดาต ผูกให้มดมาตี ผูกความเรียบร้อยในการเขียน และในประการสำคัญคือฝึกความเข้าใจในภาษาหนังสือ ความเป็นระเบียบ และความเร็วพอสมควร

๒. ในการเขียนตามคำบอก พยายามฝึกให้เขียนโดยมีตัวมีการชี้คํา แกะไข หรือตักเตือน

๓. ให้ครกำหนดตอนที่จะให้เขียนล่วงหน้าไว้ เพื่อให้ นักเรียนได้เตรียมคํามาก่อน คราวหนึ่งประมาณ ๓-๕ หน้า การกำหนดให้เตรียมล่วงหน้า ให้ใช้จากหนังสืออ่านในชั้น เพื่อเป็นการช่วยบทเรียนอ่านในทางอ้อม ในบางโอกาสควรให้เขียนข้อความจากหนังสือจนหมดความยากง่ายเสมอหนังสือที่ใช้อ่านบ้าง ทิ้งนเพื่อฝึกให้มีความกว้างขวาง

- ไม่รู้แค่เฉพาะหนังสือเรียน และในประการสำคัญ เป็น
การทดลองความรู้ทางภาษา
๔. เมื่อนักเรียนเขียนผิด ให้ชี้แจงให้เข้าใจว่าผิดเพราะ
เหตุใด แล้วให้เขียนแก้ด้วยตัวบรรจง

ข้อปฏิบัติในการสอน ก. การบอกตามคำบอก

๑. ก่อนลงมือเขียน นักเรียนต้องเขียนวัน เดือน ปี
ทุกครั้ง พร้อมทั้งขีดเส้นคนโตวันเดือนปี และเส้น
คนหนากระดากให้เรียบร้อย
๒. อ่านข้อความที่จะให้เขียนทั้งหมดให้ฟังก่อนเพื่อ
ให้นักเรียนรู้เรื่อง
๓. การบอก ให้บอกอย่างสำเนียงพูดธรรมดาเป็น
ประโยคๆ ให้ได้ความ ถ้าเป็นประโยคยาวก็แบ่งให้
พอเหมาะ แต่อย่าให้เสียความ
๔. ให้ฟังข้อความที่บอกตอนหนึ่งๆ ให้จบเสียก่อน
แล้วจึงให้เขียน เมื่อเห็นว่านักเรียนเขียนเกือบเสร็จ
ตอนนั้นแล้ว จึงบอกซ้ำอีกครั้งหนึ่ง
๕. เมื่อจบข้อความที่ให้เขียนทั้งหมดแล้ว ให้
นักเรียนตรวจทานด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง

ข. การตรวจ

๑. เก็บมาตรวจ ครูควรพยายามเก็บมาตรวจด้วยตนเอง
เมื่อตรวจแล้วควรชี้แจงข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้ทราบ

๒. เปลี่ยนกันตรวจ โดยครูบอกตัวสะกดการันต์ทุกตัว
ไป หรือนักเรียนจากต้นฉบับ ครูต้องกำชับ
ให้นักเรียนตรวจอย่างระมัดระวัง และครูต้องไต่ตรวจ
ให้ทั่วถึงอีกด้วย

๓. ตรวจด้วยตนเอง เพื่อเป็นการฝึกให้นักเรียนมีความ
ซื่อตรงและรักรับผิดชอบในตนเอง ควรให้นักเรียน
ไต่ตรวจของตนเองบ้าง ในชั้นแรกเมื่อนักเรียนตรวจ
ของตนเองแล้ว ครูเรียกมาตรวจอีกครั้งหนึ่ง ทด
ไปเมื่อเห็นว่านักเรียนมีความซื่อตรง รับผิดชอบ
ในตนเองพอเป็นที่ไว้วางใจได้แล้ว นานๆ ครูจะ
เรียกมาตรวจสักครั้งหนึ่งก็ได้

ค. การแก้คำผิด

๑. การแก้ข้อให้แก้ทันที อย่างรวไว้นักเรียน
เล่มเรื่องเดิมเสีย ให้นักเรียนเขียนแก้คำที่เขียนผิด
หลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้จำคึกตา การแก้ข้อเขียน
ด้วยตัวบรรจง ถ้าสมควรก็ให้เขียนแก้ทั้งประโยค
เพื่อให้รู้จักใช้ของคำนั้น ๆ ด้วย

๒. เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนจำคำที่เคยเขียนผิดได้
ถูกต้องหรือยัง แม้จะไต่เขียนแก้คำผิดมาแล้ว ใน
บางโอกาสควรจัดให้สะกดคำที่เคยเขียนผิดนั้น ๆ ด้วย
ปากเปล่าอีกด้วย

เขียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมง

๑. เขียนจากหนังสือที่ใช้อ่านหรือจากหนังสืออื่นที่ง่ายเสมอหนังสือที่ใช้อ่าน
๒. ข้อความที่จะให้เขียนนั้น ถ้านำมาจากหนังสืออื่น และมีคำยาก ให้อ่านประโยคที่มีคำยากนั้นให้ฟัง และเขียนคำยากให้คือนักเรียนอ่านคำ แล้วให้นักเรียนอ่านและสรุปตัว เพื่อนักเรียนจะได้เข้าใจและจำเอาไปใช้

เขียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓-๔

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๑.๓๐ ชั่วโมง

๑. เขียนจากหนังสือที่ได้อ่าน หรือหนังสืออื่นที่อยากง่าย เสมอหนังสือที่ได้อ่าน หนังสืออื่นควรเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความรู้ทางศีลธรรมบรรยา วิชาการ หรือความรู้ประเภทใด ๆ และอาจเขียนข้อความจากหน้าหนังสือพิมพ์บ้างก็ได้
๒. ถ้าเรื่องที่จะให้เขียนนั้นมีความที่มั่งคั่งพอ แต่เขียนต่างกัน หรือมีคำยาก ครูต้องอธิบายความหมายหรือแปลคำนั้น ๆ ให้นักเรียนเข้าใจ การจำตัวสะกด การันต์ ตัวกล้ำ และคำศัพท์ยาก ๆ ต้องให้เป็นไปโดยมีเหตุผลและมีหลัก
๓. กวดขันความสะอาด ความละเอียดถี่ถ้วน และลายมือให้ดียิ่งขึ้นตามลำดับ ทั้งให้สามารถเขียนได้รวดเร็วขึ้นด้วย

แต่ความ

ชั้นประถมปีที่ ๑-๔

ความมุ่งหมาย

๑. ให้สามารถเข้าใจระเบียบของถ้อยคำตามที่ใช้อ่านและเขียน
๒. ส่งเสริมให้สนใจในการใช้คำและประโยคให้ถูกต้องตามหลักภาษา
๓. ฝึกฝนให้ลำดับข้อความทั้งในการพูดและการเขียนได้ถูกต้องและชัดเจน

รายการที่ต้องสอน

เข้าใจหลักง่าย ๆ ของวิชาหนังสือ จำพยัญชนะ สระ และ วรรณยุกต์
จำอักษร ๓ หมู่ วิธืผันและตัวสะกดในมาตราต่าง ๆ ได้ตลอด

เล่าหรือเขียนเรื่องสั้น ๆ ด้วยประโยคง่าย ๆ ไม่สับสนวนเวียนให้ผู้ฟังผู้อ่านเข้าใจได้

เขียนจดหมายที่มีข้อความอย่างธรรมดาได้

รู้จักข้อและใช้เครื่องหมายวรรคตอนสามัญได้ถูกต้อง

แนวการสอน

ตามรายการที่ต้องสอนของวิชาแต่ความนี้ จะเห็นได้ว่าวิชาแต่ความมีรายการคลุมวิชาไวยากรณ์ แต่งเรื่อง แต่งจดหมายและย่อความด้วย การที่ไม่แยกรายการละเอียดออกไปนั้น ก็เพราะการเรียนภาษาของนักเรียนในชั้นนี้ควรได้

เรียนรวมกันไป เพื่อให้ความรู้แก่สะพานไม้สัมพันธ์และช่วย
เหลือกัน มีแนวการสอนดังนี้

๑. การทบทวนของไวยากรณ์อยู่ข้างนั้น มุ่งแต่เพียง
ให้นักเรียนเข้าใจหลักง่าย ๆ ของภาษาไทยในเมื่อได้
พบเห็นในหนังสือเรียนและในเวลาว่างความ ขณะ
สอนต้องมีตัวอย่างเป็นประโยค และเป็นเรื่องที่น่าสนใจ
พบเสมอ ๆ มิฉะนั้นจะกลายเป็นการสอนไวยากรณ์
โดยตรง
๒. การเรียนเรื่องหลักภาษาเป็นของจำเป็นที่จะต้องใช้
นักเรียนใช้เหตุผล และทำแบบฝึกหัดให้มาก ควรให้
นักเรียนช่วยพร้อมด้วยเหตุผลว่าคำนั้นหรือประโยคนั้น
ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น อย่างนั้น เพราะเหตุไรจึงไม่
เป็นอย่างนั้น นักเรียนจะต้องได้ทำแบบฝึกหัดให้เป็นข้อ
เขียนหรือปากเปล่าก็ได้
๓. นักเรียนจะต้องสร้างประโยคได้ถูกต้อง มีประธาน
กริยา กรรม และส่วนแต่ง ระเบียบการใช้คำใน
ประโยคนั้นสำคัญมากในภาษาไทย คำย่อมเปลี่ยน
แปลงเป็นชนิดนั้นก็ได้ ชนิดนั้นก็ ได้แล้วแต่ว่ามีหน้า
ที่อย่างไรในประโยคนั้น ๆ

แต่งความ

ชั้นประถมปีที่ ๑

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๓ ชั่วโมง

๑. ในคอนต้น^๕ การฝึกวิชาแต่งความให้นักไป^๕ ในทางทำปากเปล่า โดยฝึกให้ตอบคำถามเป็นประโยค แสดงความคิดความรู้ให้ตรงตามความหมาย เช่น^๕ หักให้เล^๕ เร^๕อง^๕ ทร^๕มา^๕แล้ว^๕ จะ^๕เป็น^๕เร^๕อง^๕ น^๕ท^๕าน^๕ เร^๕อง^๕ ที่^๕ เก^๕ย^๕ว^๕ แก^๕สิ่ง^๕ แ^๕ว^๕ท^๕ล^๕ย^๕ม^๕ เร^๕อง^๕ ที่^๕ เก^๕ย^๕ว^๕ แก^๕ชีว^๕ต^๕ใน^๕คร^๕อย^๕คร^๕ว^๕ เร^๕อง^๕ ที่^๕ เห็น^๕ จาก^๕การ^๕ไป^๕ เท^๕ย^๕ว^๕ หรือ^๕เร^๕อง^๕ จาก^๕บท^๕เร^๕ียน^๕ อ^๕ื่น^๕ ๆ^๕ ก็^๕ได้^๕
๒. เมื่อ^๕เห็น^๕ว^๕าร^๕ ค^๕า^๕มา^๕ก^๕ซ^๕น^๕แล้ว^๕ จึง^๕ส^๕อน^๕ให้^๕ร^๕ และ^๕เข้า^๕ใจ^๕หลัก^๕การ^๕อา^๕น^๕ การ^๕เขียน^๕และ^๕การ^๕ใช้^๕คำ^๕นั้น^๕ ๆ^๕ ประกอบ^๕เป็น^๕ความ^๕หรือ^๕ประโยค^๕ เพื่อ^๕ประโยชน^๕ ในการ^๕แต่ง^๕ความ^๕ต่อ^๕ไป^๕
๓. การ^๕ส^๕อน^๕คำ^๕ต่าง^๕ ๆ^๕ ควร^๕เป็น^๕คำ^๕ที่^๕น^๕ก^๕เร^๕ียน^๕ใช้^๕แต่ง^๕ความ^๕ปาก^๕เปล^๕่า^๕ได้^๕ใน^๕ ชั่วโมง^๕นั้น^๕ หรือ^๕เป็น^๕การ^๕เตรียม^๕ล^๕่วง^๕หน้า^๕ที่^๕เห็น^๕ว่า^๕น^๕ก^๕เร^๕ียน^๕จะ^๕ต^๕อง^๕ใช้^๕ใน^๕คราว^๕ ต่อ^๕ไป^๕ อาจ^๕ให้^๕น^๕ก^๕เร^๕ียน^๕เขียน^๕รูป^๕ภาพ^๕แสดง^๕เก^๕ย^๕ว^๕กับ^๕สิ่ง^๕ที่^๕น^๕ก^๕เร^๕ียน^๕แต่ง^๕ความ^๕ ปาก^๕เปล^๕่า^๕ และ^๕เขียน^๕คำ^๕อธิบาย^๕ได้^๕รูป^๕ภาพ^๕หนึ่ง^๕หรือ^๕สอง^๕คำ^๕ หรือ^๕เท่า^๕ที่^๕ เหมาะ^๕กับ^๕ความ^๕รู้^๕ของ^๕น^๕ก^๕เร^๕ียน^๕
๔. บาง^๕ครั้ง^๕ให้^๕หา^๕ของ^๕ที่^๕น^๕ก^๕เร^๕ียน^๕พบ^๕เห็น^๕หรือ^๕ใช้^๕อยู่^๕เสมอ^๕ หรือ^๕รูป^๕ภาพ^๕ เช่น^๕ ส^๕ัต^๕ว์^๕ พืช^๕ เครื่อง^๕ใช้^๕ มา^๕ให้^๕น^๕ก^๕เร^๕ียน^๕ดู^๕ เพื่อ^๕ให้^๕สัง^๕เก^๕ต^๕รูป^๕ร่าง^๕ ลักษณะ

ธรรมชาติ และ ประโยชน์ของของนั้น ๆ แล้วตั้งคำถามให้ตอบ หรือให้เขียนเป็นข้อความสั้น ๆ ภายในประมวลคำที่นักเรียนรู้แล้ว

๕. บัญชีเรื่องข้างท้ายนยกมาพอให้เห็นเป็นแนวทาง ความยากง่ายของเรื่องควรให้เหมาะแก่ช่วยขบขัญญาและชั้นของเด็ก ควรจะสอนเรื่องเหล่านี้หรือหาเรื่องจากหนังสืออื่น ๆ ที่เห็นว่าพอเหมาะแก่ช่วยขบขัญญาและชั้นของเด็กมาสอน ก็ย่อมทำได้

- ๑) เด็กเลี้ยงแกะ
- ๒) เต่าแข่งกับกระต่าย
- ๓) หมากับเงา
- ๔) ราชสีห์กับหนู
- ๕) พอกับลูก
- ๖) ตักตาของฉันท
- ๗) ลูกแมวของฉันท
- ๘) ผลไม้ที่ฉันทชอบกิน
- ๙) คุณแม่ของฉันท
- ๑๐) น้องรื่องให้
- ๑๑) ที่ตั้งโรงเรียน
- ๑๒) ส่วนตัวในโรงเรียน
- ๑๓) ฉันทจะเป็นนักเรียนที่
- ๑๔) วิชาที่ฉันทสว
- ๑๕) กา

- ๑๖) เวลาเช้า
- ๑๗) เล่นว่าว
- ๑๘) ฝน
- ๑๙) น้ำท่วม
- ๒๐) ยุงเป็นสัตว์ร้าย
- ๒๑) สมนาว
- ๒๒) วันขึ้นปีใหม่

แต่งความ

ชั้นประถมปีที่ ๒

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๓ ชั่วโมง

๑. การฝึกแต่งความในชั้นนี้ให้ถือว่า การทำปากเปล่าและการเขียนมีความสำคัญเท่ากัน โดยฝึกให้ตอบคำถามเป็นประโยค แสดงความคิด ความรู้ให้ตรงตามความหมาย เช่น หัดให้เล่าเรื่องที่รู้มาแล้ว จะเป็น เรื่องนิทาน เรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตในครอบครัว เรื่องที่พบเห็นจากการไปเที่ยว หรือเรื่องจากบทเรียนอื่นๆ ก็ได้
๒. ให้เรียนคำเพิ่มขึ้น การเรียนคำควรเป็นคำที่นักเรียนได้แต่งความปากเปล่าไว้ในชั่วโมงนั้น หรือเป็นการเตรียมล่วงหน้าที่จะเห็นว่านักเรียนจะต้องใช้ในคราวต่อไป อาจให้นักเรียนเขียนรูปภาพแสดงเกี่ยวกับสิ่งท่เรียน แต่งความปากเปล่า และเขียนคำอธิบายใต้รูปภาพ เช่น คำแสดงอาการ หรือบอกชื่อ หรือเป็นประโยคสั้นๆ ที่เหมาะสมแก่ความรู้ของนักเรียน
๓. การสอนคำเพื่อประโยชน์ในการแต่งความนั้น สอนให้รู้และเข้าใจ หลักการอ่าน การเขียน และการใช้คำนั้นๆ ประกอบเป็นความหรือประโยคด้วย ตลอดจนให้รู้จักสังเกตพยัญชนะจำพวกอักษรสูง กลาง ต่ำ เมื่อสะกดมาตราเดียวกัน เสียงต่างกันอย่างไร และเมื่อใช้วรรคหยุดเสียงต่างกันอย่างไร รวมทั้งให้รู้จักสังเกตการใช้อักษรควบกล้ำด้วย

๔. หักให้สนทนาโต้ตอบโดยสมัครใจนักเรียนเป็นคู่ในเรื่อง
๕. หักให้เขียนเรื่องด้วยประโยคง่าย ๆ จากการที่ได้ทำปากเปล่ามาแล้ว
๖. เมื่อจำเป็นจะต้องใช้เครื่องหมายวรรคตอนในการแต่งความ ให้อธิบายให้นักเรียนเข้าใจ ใช้ใดก็ต้อง
๗. ขยี้เรื่องข้างท้ายนัยมากพอให้เห็นเป็นแนวว่า ความง่ายของเรื่องควรให้เหมาะแก่วัย ปัญญา และชั้นของเด็ก ควรจะสอนเรื่องเหล่านี้หรือหาเรื่องจากหนังสืออื่น ๆ ที่เห็นว่าพอเหมาะแก่วัย ปัญญา และชั้นของเด็กมาสอน ก็ย่อมทำได้

- ๑) ล่าต่างกับโคต่าง
- ๒) นากกับปลา
- ๓) กิ้งก่ากับไก่ทอง
- ๔) หงส์ทอง
- ๕) เทวดากับคนขี้เกวียน
- ๖) ห่องนอนของฉฉิน
- ๗) สิงทณพยเมธวานัน
- ๘) เมื่อมีแขกมาหา
- ๙) คุณพ่อคุณแม่รักฉฉิน
- ๑๐) คุณครูที่นาเคารพริก
- ๑๑) หนังสือทณนชอชาน
- ๑๒) คุณของวัวควาย
- ๑๓) คนขอทาน

๖๑

๑๔) ไก่

๑๕) ต้นข้าวในนา

๑๖) ผลไม้ในอุทยาน

๑๗) เราทำอะไรในวันสาธารณสุข

๑๘) ฤกษ์ฝน ^{๕/๕} น

๑๙) วันเข้าเทศกาลเรียน

แต่งความ

ชั้นประถมปีที่ ๓

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๓ ชั่วโมง

๑. ให้แต่งความจากหัวข้อที่กำหนดให้ จากภาพหรือสิ่งของ และจากเรื่องที่คร่ำอ่านหรือเล่าให้ฟัง เช่น เรื่องนิทาน เรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตในครอบครัว เรื่องที่ได้พบเห็นจากการไปเที่ยวไปชมสถานที่ต่าง ๆ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไปในท้องถิ่นนั้น ๆ
- เรื่องที่ให้แต่งควรเป็นเรื่องง่าย ๆ มีขนาดประมาณ ๑๐-๑๕ บรรทัด หรือประมาณ ๑๒๐-๑๘๐ คำ

ในการฝึกให้นักเรียนแต่งเรื่องควรดำเนินการสอนดังนี้

ก. เริ่มต้นให้นักเรียนเขียนจากความนึกเป็นประโยค ๆ และครูคอยชักเงาให้ถูกต้อง ให้ใช้คำน้อยและไ้ความกว้าง

ข. เมื่อนักเรียนเขียนประโยคได้ถูกต้องพอใช้ไ้แล้ว ให้เขียนหลาย ๆ ประโยคโดยมีข้อความต่อเนื่องกัน การที่จะให้นักเรียนเขียนประโยคไ้มาก มีทางสองทางดังนี้

(๑) ให้ครูยกภาพ แล้วให้อธิบายการกระทำหรือความเคลื่อนไหว หรือสิ่งทีเห็นว่าเป็นที่สนใจในภาพ

(๒) เล่าหรืออ่านเรื่องนิทานให้ฟัง แล้วให้เล่า
หรือเขียนตามใจความของนิทานนั้น พยายาม
ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ถ้อยคำของตนเอง

ค. ให้ครูเล่าหรืออ่านนิทานเรื่องสั้นๆ หรือเรื่องปรัมปรา
เฉพาะตอนใดตอนหนึ่ง แล้วใช้วิธีให้นักเรียนคิดทีละ
อย่างเป็นขั้น ๆ ด้วยการตั้งคำถามนำให้ตอบตามลำดับเรื่อง
การให้นักเรียนเขียนเรื่องราวดังกล่าวมาแล้วนั้น นักเรียน
จะต้องรวบรวมความจำ และลำดับเหตุการณ์เหล่านั้นให้
ได้เสียก่อนจึงจะเขียนได้ ดังนั้นย่อมเป็นการฝึกนักเรียนให้รู้
จักลำดับความคิดได้เป็นอย่างดี

ง. หักให้นักเรียนสังเกตความเป็นไปของสิ่งต่าง ๆ ที่พบเห็น
อยู่เสมอ ๆ เช่น สัตว์เลี้ยง ดอกไม้ วันทมิฬฝนตก กลาง
วันในฤดูร้อน เวลาเช้าในฤดูหนาว การทดลองเกี่ยวกับ
วิชาธรรมชาติศึกษา ฯลฯ ในระยะแรกครูต้องช่วยแนะ
หรือนำให้เห็นสิ่งที่เด่นในเรื่องนั้น ๆ ก่อน เช่น เรื่อง
“วันทมิฬฝนตก” แนะนำให้นักเรียนสังเกตว่า อากาศเป็น
อย่างไร มีลมพายุหรือไม่ ต้นไม้และสัตว์เป็นอย่างไร ทั้ง
ฟ้าเป็นอย่างไร มีแสงแดดหรือไม่ ฯลฯ แล้วจึงให้
นักเรียนเขียน ครูแนะและนำให้เป็นตัวอย่างสัก ๒-๓
เรื่อง เมื่อเห็นว่านักเรียนพอจะใช้ความสังเกตโดยตนเอง
ได้แล้ว จึงทดลองฝึกให้สังเกตเองโดยครูไม่ต้องแนะ

แล้วให้บันทึกความสังเกตของตนเองอย่าง ช่างครึ่งอาจให้
สังเกตมาล่วงหน้า แล้วให้เขียนในชั้นในวันรุ่งขึ้น เช่นให้
สังเกตสิ่งที่พบเห็นเวลาเดินทางมาโรงเรียน ความเป็นอยู่
หรือการกระทำของสัตว์เลี้ยงที่บ้าน เป็นต้น

๑. หัดให้มีความเคยชินต่อการเขียนบันทึกประจำวัน เช่น
เรื่องในชีวิตประจำวัน การนัดหมาย เหตุการณ์ที่ควรแก่
การจดจำ เป็นต้น และจะให้มีความรู้สึกนึกคิดแทรกอยู่
ด้วยบ้างก็ได้ การฝึกหัดเหล่านี้จะทำให้นักเรียนได้ใช้ความ
สังเกตของตนเองอย่างค่อยเป็นค่อยไป และกว้างขวางออกไป
ทุกที

๒. ให้รู้จักเก็บใจความสำคัญมาทำเป็นย่อเรื่อง การทำให้นักเรียนรู้จัก
ย่อเรื่องก็เพื่อฝึกให้รู้จักเก็บใจความสำคัญของเรื่องที่ได้อ่านหรือได้ฟัง ใน
การทำแบบฝึกหัดของฝึกให้นักเรียนรู้จักวางโครงของย่อเรื่องเสียก่อน เมื่อ
วางโครงของย่อเรื่องได้แล้วจึงให้เขียนย่อเรื่องจากโครงนั้นด้วยถ้อยคำ
ธรรมดาที่เขาใจง่ายต่อไป กำหนดความสั้นยาวของย่อเรื่องโดยทั่ว ๆ
ไปควรให้เหลือระหว่างหนึ่งในสี่ถึงหนึ่งในสองของเรื่องเดิม

๓. ให้รู้แบบของจดหมาย คำยลที่เขียนจดหมาย วันเดือนปี คำขึ้นต้น
คำลงท้าย การลงชื่อผู้เขียน จำหน้าที่ของ จดหมายที่ใดไม่จำเป็นต้องยาว
อาจเขียนสั้น ๆ ให้ใดเรื่องราวก็ได้ การใช้ถ้อยคำต้องให้ความหมาย
กระชับเข้าใจง่าย การเขียนต้องให้สะอาดเรียบร้อย

ฝึกหัดให้นักเรียนได้เขียนจดหมายตามเนื้อเรื่องเหมาะแก่ความเป็นอยู่
ในท้องถิ่น และเป็นจดหมายที่จะใช้ได้ในชีวิตประจำวัน เมื่อสยโอกาส

นักเรียนจะต้องใช้จดหมายจริง ๆ เมื่อใด ก็ให้เขียนจดหมายนั้น การ
ที่นักเรียนมีโอกาสได้เขียนจดหมายจริง ๆ จะช่วยให้นักเรียนเห็นประโยชน์
และมีความตั้งใจขึ้น

หัวข้อในการแต่งจดหมายมีดังนี้

- ก. ระหว่างครูกับศิษย์
- ข. ระหว่างญาติ
- ค. ระหว่างเพื่อน
- ง. ระหว่างผู้มีกิจธุระเกี่ยวข้องกับ

๔. ให้รู้หลักของหัวข้อต่อไปนี้

- ก. รูปและเสียงของพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์
- ข. สระเสียงสั้นและเสียงยาว
- ค. เสียงวรรณยุกต์ที่ไม่มีรูป
- ง. อักษรสามหมู่

ในการสอนให้สอนควบไปกับวิชาอ่าน เขียน และแต่งความ เพราะ
ต้องการให้นักเรียนรู้หลักของภาษาที่ใช้อ่านและเขียน ไม่ใช่ใช้เป็นการสอน
วิชาไวยากรณ์

๕. บัญชีเรื่องข้างท้ายนี้ยกมาพอให้เห็นเป็นแนวว่า ความยากง่ายของ
เรื่องควรให้เหมาะแก่วัยปัญญาและชั้นของเด็ก ควรสอนเรื่องเหล่านี้
หรือหาเรื่องจากหนังสืออื่น ๆ ที่เห็นว่าพอเหมาะแก่วัยปัญญาและชั้นของ
เด็กมาสอน ก็ย่อมทำได้

- ๑) มก่งามกับยกร่น
- ๒) เทพารักษ์กับคนตกฟัน

- ๓) ตะเภาเหล็กม้า
 - ๔) อองอานถั้ว
 - ๕) นกกระยาบ
 - ๖) กิฬาทันตลอบ
 - ๗) ถิ่นส่นว่า
 - ๘) ถิ่นทำให้คุณพ่อคุณแม่เป็นสุข
 - ๙) แม่เข้คกัยแม่ไก่คอกกัน
 - ๑๐) ประกาศตมเซยนกเรียนทช่วยเหลือน^๕ผอน^๕
 - ๑๑) ข้าวงานวันเร้งของโรงเรียน
 - ๑๒) ดวงจันทร์
 - ๑๓) ไทยช่วยไทย
 - ๑๔) คนไม่ว^๕หนังสี
 - ๑๕) วันเข้าพรรษา
 - ๑๖) ความสุขในฤดูฝน
 - ๑๗) มรเม้ง
 - ๑๘) เพลงเกี้ยวข้าว
 - ๑๙) การขวนาค
-

แต่งความ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๓ ชั่วโมง

๑. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดแต่งความตามชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และเพิ่มเติมรายการต่อไปนี้

ก. ผลให้เกิดอารมณ์และมโนภาพ นักเรียนต้องเข้าใจ คำและรูจนำคำไปสัมพันธ์กับความคิด เช่นเมื่อนักเรียน อ่านข้อความว่า “กิ่งไม้ล้มตามลม” ควรต้องมีความเข้าใจ ว่า ถ้าลมพัดอ่อน ๆ กิ่งไม้คงไม่ล้มต้องเป็นลมพัดแรงกิ่งไม้ จึงล้ม แล้วนักเรียนจะระลึกภาพที่เคยเห็นได้ หักให้เขียนเปรียบเทียบสิ่งหนึ่ง กับอีกสิ่งหนึ่งที่คล้าย กัน เพื่อให้คนอ่านเข้าใจลักษณะและมองเห็นภาพของสิ่ง นั้น ๆ

บางโอกาสให้นักเรียนสมมติตนเป็นดอกไม้ ต้นไม้ หรือสัตว์ที่คุ้นเคย แล้วเขียนเป็นคำพจน์แสดงความรู้สึกนึก คิด หรือกล่าวถึงเหตุการณ์ที่สิ่งนั้น ๆ ใกล้เคียง ทำนองนิทานเรื่องคนออกกับคนไทร

อ่านหรือเล่านิทานให้ฟังแต่ไม่ถึงตอนจบ แล้วให้นักเรียนถือนิทานนั้นให้จบตามความคิดของนักเรียนเอง ให้นักเรียนมีอิสระเต็มที่ที่จะ กล่าวรายละเอียด หรือจบอย่างไรก็ได้

๕. ฝึกนิสัยในการเขียนให้มีความหมายรัดกุมและเขียนได้
ตามเจตนาเช่นหัดให้เขียนคำจำกัดความง่าย ๆ ในการเขียน
เช่นนักเรียนจะต้องเข้าใจถึงนัยและถูกต้อง สิ่งที่จะ
ให้คำจำกัดความนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่มองเห็นได้โดยตา และ
นักเรียนรู้จัก ชั้นแรกควรหัดให้คำจำกัดความสิ่งทีคล้าย
กันเป็นคู่ ๆ ก่อน เช่น ดวงอาทิตย์กับดวงจันทร์ นกกับไก่อ
ประกบกับหน้าตา เป็นต้น บางครั้งให้ตั้งปริศนาทายกันบ้าง
ถ้านักเรียนสามารถให้คำจำกัดความของรูปธรรมได้บ้างแล้ว
จะหัดให้นักเรียนเขียนคำจำกัดความของนามธรรม เช่น
ความรักพ่อแม่ ความซื่อสัตย์ เหล่านี้บ้างก็ได้
แต่งความที่จะเขียนในชั้นนี้ควรให้มีขนาดประมาณ

๑๕—๒๐ บรรทัด หรือประมาณ ๑๘๐—๒๔๐ คำ

๖. ให้รู้จักเก็บใจความสำคัญมาทำเป็นย่อเรื่อง โดยวางโครงของย่อเรื่อง
ก่อนแล้วจึงเขียนย่อเรื่อง เนื้อเรื่องที่ระบอใดแก่นิทาน เรื่องที่ดัดกลอนมา
จากหนังสือ หรือเรื่องที่ครุ่นมาแล้วให้ฟัง

กำหนดความสั้นยาวของย่อเรื่อง โดยทั่วๆ ไปย่อให้เหลือระหว่าง
หนึ่งถึงสองย่อในสองย่อของเรื่องเต็ม

๗. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดจดหมายตามชั้นประถมศึกษา ๓ และเพิ่มเติม
รายการต่อไป

ให้มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิธีการเขียนจดหมาย เช่น การใช้กระดาษ
การลงทึบเขียนจดหมาย

ในการเขียนจดหมาย ให้นักเรียนถือเป็นเรื่องสำคัญว่า จะต้องประณีต ไม่มีการขูดขีดข่วน ทวิสะกดการันต์ถูกต้อง และเขียนลายมือชื่อให้ อ่านง่าย ผลักให้เขียนจดหมายแทนผู้อื่นได้ ในบางโอกาสควรฝึก ให้เขียนบัตรเชิญ บัตรขอพร บัตร ส.ค.ส. ฯลฯ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้สึกสนใจในวิชาเขียน

๔. ใ้ห้สังเกตการกรอรายการในแบบพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับทางราชการ เช่น แบบแจ้งสำมะโนครัว แบบแจ้งทะเบียนคนเกิดคนตาย แบบยื่นคำร้อง เป็นต้น

๕. ใ้ห้สังเกตของหิวข้อต่อไปนี้

ก. เสียวรรณยุกต์ผันตามไวยากรณ์

ข. หลักทวิสะกดในภาษาไทย มาตราอะไรจะต้องใช้ทวิสะกดอะไรในการสอนให้สอนควบไปกับวิชาอ่าน เขียน และแต่งความ เพราะต้องการให้นักเรียนรู้หลักของภาษาที่ใช้อ่านและเขียน ไม่ใช่ใช้เป็นการสอนวิชาไวยากรณ์

๖. ผลักการพูด โดยถือหลักว่าการพูดมีความสำคัญในชีวิตประจำวัน หรือในวงการงาน กล่าวคือ มีส่วนส่งเสริมบุคคลลักษณะและความสำเร็จในการทำงาน

หลักทั่วไปของการพูดทำนองเกี่ยวกับการเขียน มนุษย์บางประการ ดังนี้

ก. มีมารยาทในการพูด

ข. มีสำเนียงสุภาพนุ่มนวลเสมอ

- ๑๔) หนังสือพิมพ์
- ๑๕) แสงแดดกับพืช
- ๑๖) เมฆรวงข้าวสี
- ๑๗) รุ่งกานา
- ๑๘) การรณรงค์ในวันตรุษสงกรานต์
- ๑๙) ผลไม้

เลขคณิต

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๔

ความมุ่งหมาย

๑. ให้รู้ลักษณะและประโยชน์ของเลขจำนวน ฝึกให้นักเรียนคิดและทำกิจกรรมเกี่ยวกับจำนวน
๒. ฝึกนิสัยให้มัธยัสถ์ เกิดความแม่นยำละเอียดถี่ถ้วนรวดเร็ว ความคิดตามลำดับเหตุผล ความมั่นใจไม่ล้าเล และให้เคยชินต่อการผจญและแก้ปัญหา
๓. ให้สามารถคำนวณกิจการทั้งง่าย ๆ ซึ่งต้องใช้กันอยู่ทั่วไป มีการทำบัญชี หรือคิดราคาของเป็นต้น ให้สำเร็จประโยชน์พอใช้ในการค้าขายแลกเปลี่ยนตามธรรมดาได้

รายการที่ต้องสอน

การนับ

ตัวเลขไทยและอาระบิก

บวก ลบ คูณ หาร ทั้งหารสั้นและหารยาว จำ
สูตรคูณได้ถึง ๑๒

การวัดทางยาว

มาตราซึ่งดวงวัดไทยและเมตริก

การแลกเงินไทยกับเงินต่างประเทศที่ใกล้เคียง
และประเทศที่มีการค้าขายติดต่อกับไทย

บัญญัติไตรยางค์ขึ้นด้วย

ทำบัญชีรับจ่ายอย่างง่าย ใบรับเงินและใบ

ส่งของ

แนวการสอนคณิตศาสตร์ ๑.

คณิตศาสตร์ย่อมเข้าแทรกแซงอยู่ในวิทยาการต่าง ๆ ในกิจประจำวันและความเป็นอยู่ของมนุษย์ ฉะนั้น การสอนจึงควรพยายามให้นักเรียนรู้สึกว่คณิตศาสตร์มีส่วนอยู่ในการครองชีพโดยทั่วไป และการแยกประเภทของวิชาคณิตศาสตร์ออกเป็นแขนงในแนวการสอนหรือในตารางสอนนั้น ก็มิได้หมายความว่า การสอน จะต้อง แบ่ง แยกออกเป็นวิชา ๆ อย่างเคร่งครัดโดยมิให้คาบเกี่ยวกัน

๒.

ในการสอนคณิตศาสตร์ การอบรมและย้ํารองทางกำลังความคิดนี้สำคัญมากกว่า การให้รู้เรื่องราว ทั้งเช่นในการสอนประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ เหตุฉะนั้นการช่วยเหลือนักเรียนจึงควรต้องทำอย่างระมัดระวัง นักเรียนแต่ละคนต้องการความช่วยเหลือต่างกัน การสอนจึงควรพิจารณาว่าคนใดต้องการความช่วยเหลือเล็กน้อยเพียงไร การช่วยน้อยเกินไปนั้นเป็นภัยเท่ากับการช่วยมากเกินไป

๓.

การตรวจ แก่ การงาน ของ นักเรียน ก็เข้าหลักเช่นเคยจนต้งกล่าวแล้ว วิธีปฏิบัติที่ดีก็คือช่วยนักเรียนแต่เพียง พอให้นักเรียนรู้จักแก้ตนเองทำฝึก

การปลูกหม่อนนักเรียนทำผลข้อหนึ่งแล้ว ให้ทำอีก
ข้อหนึ่งที่คล้ายกัน โดยยังมีให้นักเรียนแกะข้อที่ผล
ให้ถูกต้องเสียก่อนนั้น เป็นวิธีที่ขบพรรจง

๔. ในการสอนบทเรียนบทหนึ่งๆ ไม่ควรตั้งข้อ
สังเกตให้ละเอียดเกินไป เพราะจะเป็นการไม่เปิด
ทางให้นักเรียนใช้ความคิด เมื่อนักเรียนได้หลัก
ใหญ่อย่างแจ่มแจ้งแล้ว ให้นักเรียนได้ค้นพบข้อ
พิสดารเอง โดยถือหลักว่า “ฝึกเป็นครู”

๕. วิธีสอนที่ควรระวัง คือ เมื่อจบเรื่องตอนง่ายพอ
เห็นว่านักเรียนเข้าใจและทำได้แล้ว ก็ให้สอนวิธี
ขั้นต่อไป พอให้เรื่องที่ได้อ่านแล้วชมซาบเสียก่อน
แล้วจึงกลับมาสอนเรื่องเก่าซ้ำ การสอนไม่ควร
ใช้วิธี “จำจำจำ” จนนักเรียนทำได้เป็นอย่างดี
วิธีนี้ทำให้นักเรียนเบื่อ การสอนควรขยายเรื่อง
โดยนำวิธีที่ได้สอนแล้ว มาใช้เป็นภาคๆ และเป็น
ยๆ ไป

๖. บทเรียนใดที่สามารถหาเครื่องทดลองมาให้ดู
ได้ ก็ควรหามาทดลองประกอบการสอน บทใด
ควรเขียนรูปแสดงให้เห็นได้ก็ควรเขียนให้ดูเพื่อ
ให้เข้าใจขึ้น ข้อสำคัญก็คือพยายามนำนักเรียน
ให้รู้จักเทียบ บทเรียนเข้าใกล้กับวิธีคำนวณในสิ่งที่
นักเรียนกำลังจะใช้เสมอในชีวิตประจำวัน เช่น ใน

การชดชวยเล็ก ๆ น้อย ๆ และการซึ่งตวงวัดที่ใกล้เคียงกับความจริงเป็นต้น

แนวการสอนเลขคณิตในใจ ๑.

ที่เรียกกันว่า “เลขคณิตในใจ” นั้น คือ การคำนวณในใจโดยไม่ต้องพึ่งวัตถุหรือเครื่องหมาย แม้ในเลขคณิตวิธีก็ต้องใช้การคิดในใจเป็นเกณฑ์ ส่วนการที่ต้องใช้เครื่องหมายเป็นอุปกรณ์ก็โดยเหตุที่ซับซ้อนของการคำนวณซับซ้อน ทำให้คิดไม่ได้ทางตรง การสอนเลขคณิตถ้าใช้เครื่องหมายน้อยไปก็เป็นการเกินความคิดจนเกินเหตุ และถ้าใช้มากไปก็เป็นการขาดการทะนุบำรุงทางกำลังความคิด

๒. เลขคณิตวิธีและเลขคณิตในใจ มีวิธิต่างกัน การสอนเลขคณิตวิธีก็ควรช่วยการทดเลข ระวังควรให้นักเรียนได้คิดในใจโดยไม่ต้องพึ่งเครื่องหมายมากนัก

๓. ก่อนที่จะตั้งคนสอนเลขคณิตวิธี ควรให้นักเรียนทำเลขคณิตในใจราว ๑๐ นาทีเสมอไป เพื่อข้อมความเข้าใจในวิธีที่ใคร่เรียนมาแล้ว เป็นการฝึกกำลังความคิด แต่ต้องให้ง่าย ทัวเลขสั้น ๆ และวิธีไม่ซับซ้อนพอคิดในใจได้ เลขคณิตวิธีอย่างง่ายที่ต้องใช้กันเสมอนั้น ควรให้นักเรียนหัดคิดในใจด้วย และให้หอยลงในสมุดทำงานทันที

แนวการสอนเลขคณิตวิธี

๑. โจทย์เลขคณิตวิธีที่ใด ๆ เป็นสองประเภท คือ เลข
เครื่องหมายที่มุ่งให้คำนวณ เกี่ยวกับตัวเลขตัว
และเมื่อทำเลขไม่ต้องมีคำอธิบาย เช่น บวก ลบ
คูณ และหารประเภทหนึ่ง กับโจทย์ที่มุ่งให้คำ
นวนเกี่ยวกับตัวเลขพร้อมทั้งคำอธิบายบอกเหตุผล
ประกอบวิธีคำนวณ เช่น การแลกเงิน บัญญัติ
ไตรยางศ์ เป็นต้น อีกประเภทหนึ่ง

๒. การคำนวณนั้นควรมุ่งให้ทำได้เร็ว ถูกต้อง
และได้ความแน่นอนอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย

๓. การฝึกให้เกิดความแน่นอนนั้น ควรให้นัก
เรียนได้ตรววจีทำและการคำนวณที่ใดทำไปแล้ว
ควยเสมอ

๔. การสอนมาควาต่าง ๆ ให้นำวิธีประเพณีมา
อธิบายเปรียบเทียบกับวิธีเสมอไป

แนวการสอนบัญญัติอย่างง่าย ๑.

ก่อนที่จะเริ่มสอนวิชาบัญญัติ ควรอธิบายให้
นักเรียนเข้าใจถึงประโยชน์และเหตุผลที่ต้องมีการ
บัญญัติเสียก่อน และการที่ฝึกให้นักเรียนทำบัญญัติ
ได้บ่อย ๆ ครั้นนั้น ย่อมทำให้นักเรียนเข้าใจการ
บัญญัติยิ่งขึ้น

๒. นอกจากเพ่งความสะอาดเรียบร้อยเป็นสำคัญ
แล้ว ในการสอนบัญญัติควรฝึกจนกระทั่งเล็กน้อยๆ
ให้เคร่งครัด เช่น การวางไม้บรรทัด การขีดเส้น

อย่าถือว่า เป็นเรื่องหยุมหยิม และปล่อยปละละเลย
เสีย สิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ เหล่านี้เอง ถ้าครูได้
กวาดขันให้นักเรียนได้ปฏิบัติให้ถูกแบบ โดยเคร่ง
ครัดอยู่เสมอแล้ว ย่อมจะเป็นการปลูกนิสัยให้
นักเรียนมีความละเอียด ถี่ถ้วน เป็นระเบียบต่อไป
ได้เป็นอย่างดี

ก. การวางไม้บรรทัด หักให้วางไม้บรรทัด
ให้ตรง เมื่อขีดเส้นแล้ว เส้นต้องขนาน
กับริมกระดาษเสมอไป จะใช้นิ้วมือกด
ไม้บรรทัดอย่างไร ไม้บรรทัดจึงจะแนบ
แน่นกับกระดาษ ไม่เคลื่อนไปมาในเวลา
ขีดเส้น

ข. การขีดเส้นคู่ หักให้ไม้ต้องเลื่อนไม้
บรรทัดในการขีดเส้นคู่ และต้องหงาย
ไม้บรรทัดขึ้น เส้นคู่ต้องสม่ำเสมอ ไม่
แคบข้าง กว้างข้าง หรือแต่ละเส้นไม่
ใหญ่ข้าง เล็กข้าง ถ้าใช้ปากกาลากเส้น
ไม่ขยักสองสามครั้ง ให้ขีดเส้นรวบเกี่ยว
เพื่อให้เส้นสม่ำเสมอ

ค. การเขียนรายการลงในบัญชี ให้
เขียนห่างจากเส้นพอกงาม อย่าให้ขีด
หรือห่างเส้นเกินไป

๓. รายการในบัญชีควรให้สอดคล้องกับความเป็นจริง และให้สัมพันธ์กับรายการในใบรับเงิน และใบส่งของ ^{ผู้รับเงิน} ^{ผู้จ่ายเงิน} ที่นักเรียนได้เรียนมาแล้ว
๔. การทำบัญชีนั้น ความสะอาดเรียบร้อยเป็นสิ่งสำคัญมาก
๕. ให้นักเรียนเข้าใจว่าบัญชีที่ใช้กันจริง ๆ นั้นความจริงเป็นเล่มสมุด ไม่ใช่กระดาษเป็นแผ่น ๆ และในเล่มสมุดบัญชีทุกหน้ามีเลขหน้าบัญชีกำกับไว้
๖. การจกรายการในบัญชี ควรถือหลักดังต่อไปนี้
 - ก. โดยเหตุที่บัญชีเป็นหลักฐานสำคัญ จึงจำเป็นต้องสะอาดเรียบร้อยและเป็นระเบียบ ไม่มีการขีดฆ่า แก้ไขมากเกินไป
 - ข. ถ้าผิดผิด ห้ามลบรายการ หรือจำนวนที่ผิดผิด ต้องขีดฆ่าอย่างสะอาดแล้วเขียนจำนวนหรือรายการที่ถูกต้องลงพร้อมกับลงชื่อของผู้แก้กำกับไว้
 - ค. การเขียนตัวเลขลงในบัญชี ต้องให้ชัดเจนอ่านง่าย ไม่เขียนเลขหลาย ๆ ตัวเกี่ยวเนื่องติดกันไป ให้ตัวเลขตรงหลักกันทุก ๆ รายการ และทิ้งหลักหน่วยให้ชัดเจน

ง. ในช่องจำนวนเงิน ถ้าไม่มีจำนวน
 ไม่ควรเขียนเลข ๐ เพราะจะทำให้การ
 บวก ลบ ผิดพลาดได้ง่าย ควรใช้ขีด
 แทน ดังตัวอย่าง

บาท	สตางค์
๑๒๐	—
๑๐๕	—
—	๗
๒๓	๑๐

จ. รายการในบัญชี ควรบันทึกกำกับอยู่
 เรียงตามลำดับไม่สลับวันกัน.

เลขคณิต

ชั้นประถมปีที่ ๑

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๓ ชั่วโมง

๑. หักความสังเกตในหลักคณิตศาสตร์ชั้นต้น เช่น สังเกตจำนวน ความหนาบาง ส่วนสูงต่ำ ความหนักเบา ความใกล้ไกล ความตื้นลึก และสิ่งต่าง ๆ ในทำนองนี้ ด้วยวิธีการหรือวิธีสอนต่าง ๆ พยายามใช้ของจริง และสอนให้ประสานกับวิชาอื่น ๆ ด้วย
๒. ให้รู้จักตัวเลข ๑-๑๐ ทั้งเลขไทยและเลขอารบิก รู้ประโยชน์และวิธีใช้เลขทั้งสองชนิดในวงการทำงาน ให้รู้ความหมายของศูนย์และการใช้ศูนย์
๓. การทำเลขคณิตในชั้นนี้ ให้ใช้เลขไทย
๔. วิธีบวกเลขหลักเดียว เริ่มต้นจากการรวมจำนวนจากของจริงแล้วตั้งเลขเป็นวิธีทำ ค่อยไปหัดทำใจที่ย่าง ๆ จากรูปและของจริง แล้วทำเป็นวิธี
๕. วิธีลบเลขหลักเดียว เริ่มต้นจากการลบด้วยการแสดงของจริง แล้วตั้งเลขเป็นวิธีทำ ค่อยไปหัดทำใจที่ย่าง ๆ จากรูปและของจริง แล้วทำเป็นวิธี
๖. ให้รู้ความหมายของเครื่องหมายบวกและลบ

๗. ให้รู้จักเลขตั้งแต่ ๑-๑๐๐ ทั้งเลขไทยและเลขอารบิก รู้จัก
การเขียนตัวอักษรแทนเลข
๘. วัธบวกละเลขสองหลัก
๙. วัธลบะเลขสองหลัก
๑๐. วัธบวกละลบะระคนกัน ให้เริ่มตนจากขงจริงแล้วตั้งเลขเป็นวัธทา
โททยัแบบผกทักให้ใกล้เคียงกับความเป็นอยู่ขงนักเรียนให้มาก เช่น
เกยวกับทาซื้อขายขงกินขงใช้เล็ก ๆ น้อย ๆ ในตลาด
๑๑. ให้รู้จักบวกละเลขมากกว่าสองจำนวน ขงมีผลบวกละไม่เกิน ๙๙
๑๒. ให้ผกทักทาเลขคณิตในใจคู่กับการทาเลขคณิตวัธ

เลขคณิต

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๓ ชั่วโมง

๑. จำนวนเลขหลักร้อย หักนับ อ่านและเขียนเลขตั้งแต่ ๑๐๐—๙๙๙
ให้รู้จักค่าของเลขหลักหน่วย หลักสิบ และหลักร้อย
๒. การทำเลขคณิตในชั้นนี้ ให้ใช้เลขไทย
๓. วิธีบวกและลบระคนกัน สูงกว่าชั้นประถมปีที่ ๑ คือมีเลขสองหลักและสามหลักกับบวกเลขสองชั้นและสามชั้นตามลำดับ ให้มีทั้งเลขเครื่องหมายและโจทย์ โจทย์ต้องให้ใกล้เคียงกับความเป็นอยู่และความวัยของนักเรียนด้วย
ในการบวกเลขเครื่องหมาย จะใช้วิธีบวกเลขเร็วก็ได้ โดยตั้งตัวเลขเป็นบรรทัดเรียงลงมา แล้วบวกในใจโดยอาศัยการท่องสูตรบวกจนคล่อง การลบเลขเครื่องหมายก็ใช้วิธีนี้ได้ในทำนองเดียวกัน
๔. หักวิธีคูณด้วยวิธีบวก โดยใช้ของจริงตอน ของจริงที่ใช้ควรให้ใกล้ชีวิตกับความเป็นอยู่ของนักเรียน
๕. วิธีคูณด้วยเลขหลักเดียว จำสูตรคูณได้ถึง ๙
๖. วิธีคูณชั้นเดียวด้วยตัวคูณไม่เกิน ๑๒ จำสูตรคูณได้ถึง ๑๒
๗. ให้สังเกตและเปรียบเทียบค่าของการบวก การลบ และการคูณ วิธีบวก ลบ คูณระคนกัน ให้เข้าใจและจำขึ้นใจว่า เมื่อคูณระคนกัน

ขวดหรือลย ต้องทำคุณก่อนเสมอไป

๘. วิธิการทวย ๒ ทวยในใจและทวยเป็นวิธิการ
๙. วิธิการสัน เริ่มตนจากการทวยทอลงตัว ทวยคงไม่เกินทอลกรอย ทวยทวยไม่เกิน ๑๒ และรู้จักใช้ศฤศรคุณให้เป็นประโยชน์ในการทวย
๑๐. วิธิการสันชนิกมเคย
๑๑. ให้สังเกตและเปรียบเทียบค่าของการคุณและการทวย วิธิการและการระคนกัน
๑๒. วิธิการ ลย คุณ และการระคนกัน ให้เข้าใจและจำขึ้นใจว่าเมื่อคุณและการระคนกันขวดและลยจะต้องทำส่วนใดก่อน
๑๓. วิธิการต่าง ๆ ที่พอค่าแม่ค่าใช้ในการซื้อขายของเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งเป็นวิธิการหรือ วิธิการอย่างง่าย ๆ เช่น คีตราคาของจำนวน ๑๕๐ เขา คีตราคาจากจำนวน ๑๐๐+๕๐ มิได้คิคาจากจำนวน ๑๕๐ วิธิการของทูละ ๕ รวม ๒๐ ครั้งเป็น ๑๐๐ วิธิการทอนสดางค์ เป็นต้น
๑๔. ให้ฝึกหัดทำเลขคณิตในใจด้วยการทำเลขคณิตวิธี.

เลขคณิต

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๔ ชั่วโมง

๑. อ่านและเขียนจำนวนเลขได้ถึงหลักล้าน ให้รู้ว่าการใช้เครื่องหมาย
จุดภาค แบ่งจำนวนเลข ระยะละสามตำแหน่ง เช่น ๑,๐๐๐,๐๐๐ นั้น
เพื่อสะดวกในการอ่าน
๒. การทำเลขคณิตและการบัญชีในชั้นนี้ ให้ใช้เลขอารบิก
๓. วิธีบวก ลบ และคูณเลข ตั้งแต่สองหลักขึ้นไป
๔. วิธีหารยาว เลขตัวหารไม่เกินสองหลัก รู้จักใช้สูตรคูณในการหาร
๕. วิธีหารแบ่งอย่างลงตัว ให้รู้จักประโยชน์ของการหารแบ่ง
๖. วิธีบวก ลบ คูณ และหาร ระคนกัน
๗. ให้รู้การชั่ง ตวง วัด ตามมาตราไทย และเมตริก เฉพาะที่ต้อง
ใช้เสมอ ๆ เช่น ขาต กรัม กิโลกรัม ทะนัน ลิตร คืบ ศอก วา
เมตร กิโลเมตร เป็นต้น ควรให้นักเรียนรู้จักเครื่องมือที่ใช้และให้
สามารถประมาณน้ำหนัก ปริมาณ และความยาวได้
๘. รู้จักใช้เงินตราไทยในปัจจุบัน และรู้มาตราเงินไทยประเภทอื่น เช่น ชั่ง
ตำลึง

๙. รู้จักมาตราเงินต่างประเทศใกล้เคียง เช่น พม่า สหพันธรัฐมลายา
อินโดจีน และต่างประเทศที่มีการค้าขายติดต่อกับไทย เช่น อังกฤษ
สหรัฐอเมริกา
๑๐. ทำบัญชีรับจ่ายอย่างง่าย แบบบัญชี การค้^๕เงิน การกร^๕ร^๕ร^๕ก และรวม
รายการ รายการในบัญชีข้างหน^๕งประมาณ ๕ รายการ
๑๑. ให้ฝึกหัดทำเลขคณิตในใจเกี่ยวกับการทำเลขคณิตวิธี

เลขคณิต

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๔ ชั่วโมง

๑. วิชชวก ฅบ ฅณ และหาวระฅนกัน
๒. วิชชวก ฅบ ฅณ และหาวระฅนมาตราเงินไทยและเงินต่างประเทศ
๓. ใหัการซัง ฅวง วัค ฅามาตราไทยและเมตริกโดยละเชือก ฅวระ ใหนักเรียนวัคเครื่องมือที่ใชัใคด้วย ทั้งใหัสามารถประมาณน้ำหนัก ปริมาณ และความยาวใค
๔. การกระจายและทอนมาตราซัง ฅวง วัค ไทยและเมตริก
๕. ชวก ฅบ ฅณ และหาวระฅนมาตรา
๖. ฅัญญุตไครยางคซันเกี้ยว ใหัพยายามใชัโยทโยใหัใคลัความเชันจริง และเทมาระสมกับทังถัน
๗. การแลกเงินไทยกับเงินต่างประเทศ เช่น พะมา สหพันธรัฐเมลายา อินโดจีน อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา
๘. ทำฅัญชรีย่ายอย่างง่าย รวการซังทังไมัฅวระเกิน ๑๐ รวการ
๙. ทำใชัเงินถูกตังตามประมาณรฎากร

๑๐. ทำใบสั่งของตามแบบการคำ

๑๑. ให้ฝึกหัดทำเลขคณิตในใจคู่กับการทำเลขคณิตวิธี

หมายเหตุ การให้ทำแบบฝึกหัดขวณ ลข คณ หาร เกี่ยวกับมาตราต่าง ๆ ข้าง
บนนี้ ควรพิจารณาพอให้นักเรียนเข้าใจและทำได้

ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๔

ความมุ่งหมาย

ภูมิศาสตร์

๑. ให้รู้เรื่องประเทศไทยและประเทศใกล้เคียง
๒. ให้รู้ถึงความสัมพันธ์กับคุณค่าของพืชผล และโภคทรัพย์
ในท้องถิ่นและในประเทศไทย
๓. ให้รู้เรื่องการคมนาคมในประเทศไทยโดยละเอียด รู้
ช่องทางและวิธีการ ปรับปรุงการคมนาคมให้เหมาะสมแก่
ท้องถิ่นหรือแก่ประเทศ

ประวัติศาสตร์

๑. ให้รู้จักบ้านเมืองไทยว่าเป็นมาอย่างไร เพื่อให้เกิดความ
รักบ้านเกิดเมืองนอนและทะนุบำรุงให้เจริญถาวร
๒. ให้รู้ประวัติคนสำคัญของประเทศไทย เพื่อเป็นตัวอย่าง
ที่ดี และได้รู้สักบุญคุณของท่านเหล่านั้น

๔๖
รายการที่ต้องสอน

ภูมิศาสตร์

ทิศสำคัญและแผนที่

รูปพรรณสัณฐานของโลก แผ่นดิน ภูเขา ที่ราบ แม่น้ำ
ทะเล ฝั่งทะเล เกาะ กลางวันกลางคืน ลม ฝน ฤดูใน

ประเทศไทย ทวีป และมหาสมุทร

ประเทศไทยโดยทั่วไป เน้นหัวข้อพืชผลและโรคภัย
ของประเทศ การทำมาหากินของท้องถิ่น และของประเทศ
การคมนาคม

ประเทศใกล้เคียง ได้แก่จีน ญี่ปุ่น อินโดจีน มลายา
พม่า และอินเดีย

ประวัติศาสตร์

ประวัติศาสตร์อย่างย่อของชาติไทย ตามหัวข้อต่อไปนี้
ถิ่นเดิมของไทย การอพยพ การตั้งภูมิลำเนา สมัยสุโขทัย
สมัยศรีอยุธยา สมัยธนบุรี

ประวัติศาสตร์อย่างย่อของสมัยกรุงเทพฯ

เรื่องราวที่สำคัญเกี่ยวกับพระเจ้ารามคำแหง พระนเรศวร
พระนารายณ์ พระเจ้าตาก พระจุลจอมเกล้าฯ พระสุริโยทัย
ท้าวเทพสตรี ท้าวศรีสุนทร ท้าวสุนาริ ชาวบ้านบาง
ระจัน พันท้ายนรสิงห์

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับจีน อังกฤษ สหรัฐ
อเมริกา และฝรั่งเศส โดยสังเขป

แนวการสอน

ภูมิศาสตร์

๑. วิชาภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่คาบเกี่ยวกัน
อยู่มาก ในการสอนจึงควรให้สัมพันธ์กัน ความรู้ทาง

ประวัติศาสตร์จะแม่นยำและกว้างขวางก็ต่อเมื่อนักเรียนภูมิ-
ศาสตร์ของท้องถิ่นที่เหตุการณ์นั้น ๆ เกิดขึ้น โดยนัย
เดียวกัน การเรียนภูมิศาสตร์จะขาดความหมายและคุณค่า
ถ้าไม่มีประวัติศาสตร์เป็นเรื่องประกอบอยู่ข้าง แต่
วิชาทั้งสองนี้ถึงแม้จะมีความสัมพันธ์กันอยู่มากก็จริง การ
วางโครงสอนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันย่อมทำไปไม่สำเร็จ
แนวและวิธีสอนโดยเฉพาะความละเอียดนั้น ๆ สำหรับวิชา
หนึ่ง ๆ ย่อมต้องแตกต่างกันออกไป

๒. การสอนภูมิศาสตร์ก็ตาม ประวัติศาสตร์ก็ตาม ต้อง
มีแผนที่ ภาพแสดง รูปถ่าย และเครื่องมือ เพื่อประกอบ
คำอธิบายเสมอ

๓. การสอนภูมิศาสตร์ในชั้นแรกกระทำไปอย่างละเอียดและ
พิสดารยังไม่ได้ แต่ต้องให้ปฏิบัติทำนองพรรณนาความ
ตามขั้นต่อไปก่อน คือ

ก. ปลูกความสนใจในสิ่งและบริเวณที่แวดล้อม เช่น
ปรากฏการณ์ธรรมชาติ และชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

ข. อธิบายถึงลักษณะของภูมิประเทศและความเป็นไป
ในเมืองหลวง เมืองท่า และเมืองสำคัญ

ค. เปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างแห่งสภาพการณ์
และความเป็นอยู่ อันเนื่องมาจากภูมิประเทศ ดินฟ้าอากาศ
และพืชพันธุ์

ง. สอนให้เข้าใจหลักการ แต่เบื้องต้น โดย ใช้ การ
สังเกตและการหาเหตุผล

๔. แผนทบทวนให้ดำเนินการสอนไปด้วยกันในบทเรียนหนึ่ง ๆ
ให้นักเรียนได้เห็นได้ฟัง และได้ทำ ประกอบด้วยเหตุผลและ
ผลของการที่เป็นเช่นนั้น

๕. การใช้แบบเรียนภูมิศาสตร์ โดยให้นักเรียนอ่าน ออก
เสียงในชั้นให้ครูฟังเป็นตอน ๆ แล้วอธิบายนั้น ได้ผลน้อย
เต็มที่ การใช้ข้อสรุปการสอนประกอบคำอธิบายให้นักเรียน
เกิดความเข้าใจ หรือพาไปหาความภูมิภาครวมชาติ
ต่าง ๆ ย่อมเป็นวิธีการสอนที่ดี และบังเกิดผลมากกว่า
ส่วนแบบเรียนภูมิศาสตร์นั้น ควรถือแต่เพียงเป็นเครื่อง
ช่วยให้นักเรียนต้องเสีย เวลาทบทวนในห้องเรียนมากเกินไป
และให้ไปอ่านได้เองเท่านั้น

๖. การสอนโดยวิธีนิยามหรือ อธิบายความหมายของศัพท์ใน
ภูมิศาสตร์ และให้นักเรียนท่องจำไว้นั้น ไร้ประโยชน์
เมื่อนักเรียนได้ภาพโดยนัยเห็น เช่น อ่าว แหลม ภูเขา
ก็คิดว่าพอแก่การแล้ว ความเข้าใจจริงจะเกิดขึ้นได้ก็โดย
ใช้ภาพของจริง หรือแบบจำลอง และระดมบุรณวัตถุที่
ได้เห็นของจริง

๗. เมื่อปรากฏการณ์ที่สนใจเกิดขึ้น ก็ควรถือโอกาส
นำมาสอนเป็นบทเรียนอธิบายให้รู้ถึงเหตุการณ์นั้น ๆ ด้วย

๔๕. เพื่อที่จะให้นักเรียนเข้าใจแผนที่จริง ๆ ควรใช้ดิน
เหนียวจำลองเป็นรูปท้องที่หรือจังหวัดที่คนอยู่นั้น แล้วลอก
เป็นรูปแผนที่ขึ้น และการที่ระลึกลองท่อน ๆ ก็ควรใช้
วิธีอื่นเหมือนกัน แต่เปรียบเทียบระยะทางให้นักเรียนเห็น
โดยการเปรียบเทียบกับหมยบ้านที่นักเรียนเคยเดินไปมาเสมอ
หรือจะใช้ภาพถ่ายแทนก็ได้ เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้ว
จึงเริ่มใช้แผนที่จริง ๆ ต่อไป

๔๖. การสอนภูมิศาสตร์ ต้องไม่ปลูกใจให้เกิดหลงไปว่า
ประเทศของตนมีค่าแก่ประเทศเดียว

ประวัติศาสตร์

๑. การสอนประวัติศาสตร์แก่นักเรียนในชั้นต้นนั้น เป็นการ
ยากอยู่บ้าง โดยเหตุที่ประวัติศาสตร์เป็นเรื่องราวของผู้ใหญ่
และพฤติการณ์ของสังคมซึ่งนักเรียนในวัยเด็กเข้าใจได้ยาก
ฉะนั้นในการสอน จึงต้องทำให้เด็กเข้าใจได้โดยการเรียน
ถึงเรื่องราวของวีรบุรุษ การค้นคว้า การผจญภัย การ
ประจญ การสงคราม ความเขินอายและการกระทำของ
บุคคลในอดีตกาลประกอบไว้

๒. ประวัติศาสตร์เป็นเครื่องมือในชั้นที่จะอบรมทางจริย
ศึกษา และโดยเหตุที่ประวัติศาสตร์เป็นเรื่องจริงของบุคคล
ของหมู่คณะ และของชาติ ประวัติศาสตร์จึงเป็นข้อบันทึก

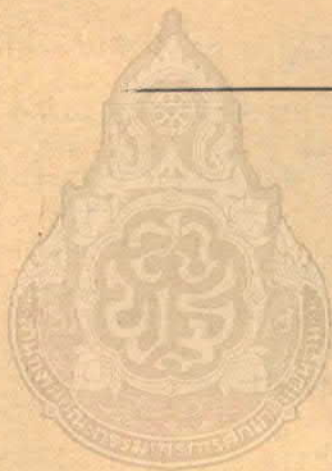
ซึ่งมีอิทธิพลทั้งในทางดีและทางชั่ว การสอนไม่จำเป็นต้อง
จะต้องให้เป็นธรรมชาติ โดยเหตุนี้และในทำนองเดียวกัน
กัน จึงไม่เป็นการสมควรที่จะส่งเสริมให้เกิดวินัยปฏิบัติ
การณของบุคคลและของชาติ ถ้าการสอนประวัติศาสตร์
ได้ทำไปเป็นอย่างนี้แล้ว เด็กย่อมรู้เองโดยธรรมชาติว่า
พฤติการณ์ของชาติและของบุคคลใดบ้างที่ควรยกย่องและ
สรรเสริญ ก่อให้เกิดมีความทะเยอทะยานอยากกระทำการ
ให้เป็นประโยชน์ต่อหมู่คณะและชาติของตนเองบ้าง และ
เกิดความเกลียดชังความชั่ว ความทารุณ ความอหิวัตรกรรม
และความชดาด อิทธิพลของประวัติศาสตร์ตามแนวเช่น
นี้จะยังย่นถาวรอยู่ต่อไป แม้ว่าเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์
จะได้อันตรธานสูญหายไปจากความทรงจำโดยสิ้นเชิงแล้ว

๓. ประวัติศาสตร์เป็นเรื่องราวของเหตุการณ์ที่ติดต่อกันอยู่
กัวยเหตุและผล การเรียนประวัติศาสตร์จะได้ผลสมบูรณ์
จึงได้เหมือนกับเรียนเรื่องราวที่ติดต่อกันตลอด ในบางตอน
ควรจำเป็นต้องเชื่อม ความให้เห็นสัมพันธ์ระหว่างยุคและ
สมัย

๔. การสอนจะเกิดผลได้ ก็ต่อแล้วแต่ผู้มีการเรียน
ของผู้นสอน ซึ่งจะต้องเป็นผลึกใจอันและค้นคว้ามาก
ความสนใจและความฝึกฝนในวิชาจะซึมซาบถึงนักเรียนได้

โดยการแนะนำให้อ่านบทความของประวัติศาสตร์และเกร็ด
พงศาวดาร รวบรวมภาพโบราณสถานและภาพประวัติศาสตร์
และพาเที่ยวชมสถานที่ต่าง ๆ เหล่านี้เป็นต้น

๕. การสอนประวัติศาสตร์ ต้องไม่ปลูกใจให้เกิดหลงไป
ว่า ชนชาติของตนวิเศษแก่ชาติอื่น.

ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมง

ภูมิศาสตร์

ทิศสำคัญ

เรียกชื่อตามมุมและทิศทาง ๔ ได้แก่ ทิศ
ซึ่งเกิดทิศจากดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ได้

แผนที่

ให้อ่านแผนผังแสดงทิศทาง ทิศของสิ่งต่าง ๆ ที่สำคัญในบริเวณโรงเรียน

การคมนาคมในท้องถิ่น

ให้รู้จักทิศทางไปสถานที่สำคัญ ๆ เช่น บ้านผู้ใหญ่บ้าน บ้านกำนัน
สุชาดา สถานตำรวจ ทว่าการอำเภอ

ให้รู้จักทางคนเดิน ถนน ทางเกวียน ทางรถไฟ แม่น้ำ ลำคลอง ที่
ใช้เป็นทางติดต่อภายในตำบลที่อยู่

ภูมิศาสตร์ประเทศไทย

ให้เรียนภูมิศาสตร์ของตำบลที่ตั้งโรงเรียน ตามรายการต่อไปนี้

ภูมิประเทศ

ภูมิอากาศ

พืชผลและโรคภัย

การทำมาหากิน

ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

โบราณสถาน โบราณวัตถุ และสิ่งธรรมชาติที่สวยงาม

ประวัติศาสตร์

ทำให้เปรียบเทียบระยะเวลา เช่น วินาที กับ นาที ๑ นาที กับ ๕ นาที
ครึ่งชั่วโมง กับ ชั่วโมง ชั่วโมงกับครึ่งวัน วันกับสัปดาห์

ให้รู้ชื่อ วัน เดือน ทศวรรษ

ให้รู้สิ่งต่าง ๆ ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา

เล่าสภาพความเป็นไปของตำบลนั้นในสมัยที่ล่วงมาแล้ว ให้นักเรียนได้
เกิดความคิดคำนึง เปรียบเทียบกับสภาพความเป็นไปในปัจจุบันได้

ให้รู้ว่าในชนมณเฑียรรวมกันอยู่หลายคน จำเป็นต้องมีหัวหน้าคน
หนึ่ง หน้าที่ของหัวหน้ามีอะไรบ้าง

ในโรงเรียนและในครอบครัว มีครูใหญ่ และพ่อบ้านเป็นหัวหน้า หน้าที่
ของครูใหญ่และพ่อบ้านมีอะไรบ้าง.

ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมง

ภูมิศาสตร์

ทิศสำคัญ

เรียกชื่อสามัญและชื่อกิตติ ๘ ไตรลักษณ์
สังเกตทิศจากดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ได้
หาทิศโดยใช้เข็มทิศได้
ให้รู้ว่าย่านและสถานที่สำคัญ ๆ ในท้องถิ่นอยู่ทางทิศไหนของโรงเรียน

แผนที่

ให้อ่านแผนที่ผังโรงเรียนสังเกตทิศทาง ทิศของสิ่งต่าง ๆ ได้

โลก

โลกที่เราอาศัยอยู่มีรูปร่างเป็นวงกลม มีพื้นน้ำ
พื้นดินได้แก่ ทวีป ภูเขา เกาะ ผืนทะเล
พื้นน้ำได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง ทะเล มหาสมุทร
ให้รู้ลักษณะสิ่งของของทวีป ภูเขา เกาะ ผืนทะเล อ่าว แหลม แม่น้ำ
ลำคลอง ทะเล มหาสมุทร

ภูเขา

ภูเขาช่วยให้ฝนตก
ภูเขาเป็นแหล่งที่เกิดของแม่น้ำ

ทราบ

ที่รายเขินที่เพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์

แม่น้ำ

แม่น้ำช่วยในการเพาะปลูกและการคมนาคม

ทะเลและมหาสมุทร

น้ำขึ้นน้ำลงในทะเลและมหาสมุทรช่วยให้เกิดน้ำขึ้นน้ำลงในแม่น้ำลำคลอง

ทะเลและมหาสมุทรเป็นแหล่งที่เกิดของโรคทรัพย์หลายอย่าง เป็นทาง

คมนาคมทางน้ำที่สำคัญ

ภูมิศาสตร์ประเทศไทย

ให้เรียนภูมิศาสตร์ของอำเภอที่ตั้งโรงเรียน ตามรายการต่อไปนี้

ภูมิประเทศ

ภูมิอากาศ

พืชผลและโรคทรัพย์

การทำมาหากิน

สินค้า

การคมนาคม

ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

โบราณสถาน โบราณวัตถุ และสิ่งธรรมชาติที่สวยงาม

ประวัติศาสตร์

หักให้เปรียบเทียบระยะเวลา วันกับสัปดาห์ สัปดาห์กับเดือน เดือน

กับ

ให้รู้ชื่อวัน เดือน ปี ทางสุริยคติและทางจันทรคติ

ให้รู้จักตำแหน่งและหน้าที่ของหัวหน้า หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และ
จังหวัด

ให้รู้เหตุและความจำเป็นที่มนุษย์ต้องอยู่รวมกันเป็น หมู่ คณะ ชาติ
และประเทศ

ให้รู้ประวัติสังเขปของตำบลที่ตั้งโรงเรียน

ให้รู้เรื่องราวที่สำคัญเกี่ยวกับพระสุริโยทัย พระนเรศวร พันท้าย
นรสิงห์ ชาวบ้านบางระจัน พระเจ้าตาก ท้าวเทพสตรี ท้าวศรีสุนทร
ท้าวสุรนารี.

ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมง

ภูมิศาสตร์

ทิศ

ให้รู้จักทิศทางของสถานที่ ตำบล อำเภอ และจังหวัดใกล้เคียง

แผนที่

ทิศในแผนที่

มาตราส่วน

ให้รู้จักเครื่องหมายสำคัญที่ใช้ในแผนที่

อ่านแผนที่ได้

รูปพรรณสัณฐานของโลก

ข้อพิสูจน์ว่าโลกกลม

โลกกลมและหมุนรอบตัวเองเป็นเหตุให้เกิดกลางวันกลางคืน

การแบ่งเวลาและการฤดูกาล

ลักษณะของผิวพื้นโลก

ทวีป

พื้นดินแบ่งออกเป็นส่วนใหญ่ ๆ เรียกว่าทวีป

รู้จักชื่อและที่ตั้งของทวีปต่าง ๆ

มหาสมุทร

พินาแบ่งออกเป็นส่วนใหญ่ ๆ เรียกว่ามหาสมุทร

รู้จักชื่อและที่ตั้งของมหาสมุทรต่าง ๆ

ภูมิศาสตร์ประเทศไทย

ให้เรียนภูมิศาสตร์จังหวัดที่ตั้งโรงเรียนโดยละเอียด

ให้เรียนภูมิศาสตร์ประเทศไทย ตามรายการต่อไปนี้

ภูมิประเทศ

ภูมิอากาศ

พืชผลและโรคภัย

การทำมาหากิน

ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

จังหวัดสำคัญ

ภูมิศาสตร์ประเทศใกล้เคียง

ให้เรียนภูมิศาสตร์ประเทศอินโดจีน มลายา และพม่า ตามรายการต่อไปนี้

พืชผลและโรคภัย

สินค้าออก

จังหวัดสำคัญ

พลเมือง

การเกี่ยวข้องกับประเทศไทย

ประวัติศาสตร์

เล่าประวัติศาสตร์ของชาติไทย พอให้รู้เป็นแนว ตั้งแต่อยู่ในลุ่มแม่น้ำ
ยังจำ แล้วอพยพลงมาจากทิศสำคัญ จนถึงสมัยปัจจุบัน ว่าเป็นมาอย่างไร

ถิ่นเดิมของไทย

ภูมิลำเนาตอนลุ่มแม่น้ำงระ
 ขจรเขยงมีคนไทยอยู่ ในถิ่น

การอพยพ

ไทยเป็นเชื้อชาติอิสระ

เหตุที่คงอพยพ

ไทยน้อย ไทยใหญ่

การตั้งภูมิลำเนา

ภูมิลำเนาของชนชาติไทยก่อนสมัยสุโขทัย

ชนชาติพื้นเมืองเดิมก่อนไทยลงมาตั้งหลักแหล่ง

สมัยสุโขทัย

การตั้งกรุงสุโขทัย

ความเป็นไปของบ้านเมืองสมัยสุโขทัย

ความเจริญรุ่งเรืองสมัยพระเจ้ารามาธิบดี

การปกครอง

การประเพณีอักษรไทย

อาณาจักร

สมัยศรีอยุธยา

การตั้งกรุงศรีอยุธยา

ความเป็นไปของบ้านเมืองสมัยศรีอยุธยา

เจริญขึ้นหรือเสื่อมลงใน

ตอนใด

พระสุริโยทัย

การเสวยกรงศรีอยุธยาครั้งแรก

พระนเรศวร

การประกาศอิสรภาพ

การกระทำยุทธหัตถี

พระนารายณ์

การติดต่อกับต่างประเทศ

การค้าขาย

พันท้ายนรสิงห์

ชาวบ้านบางระจัน

การเสวยกรงศรีอยุธยาครั้งที่สอง

ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมง

ภูมิศาสตร์

แผนที่

ให้ดูโดยสังเขปว่า ภาพ แผนที่ และ แผนที่ ต่างกันอย่างไร
โลก คือ แผนที่โลกที่ถูกต้อง
ให้รู้ว่าคุณค่าของแผนที่ที่บอกทิศทาง ทิศ และระยะห่างของสิ่งต่างๆ
ให้รู้จักเทียบระยะทางในแผนที่กับระยะทางจริง
ประโยชน์ของการใช้แผนที่

รูปพรรณสัณฐานของโลก

ข้อพิสูจน์ว่าโลกกลม
ขณะที่โลกหมุนรอบตัวเอง หมุนรอบดวงอาทิตย์ด้วย
โลกกลมและหมุนรอบตัวเอง เป็นเหตุให้เกิดกลางวัน กลางคืน
แกนของโลกเอียง และโลกหมุนรอบดวงอาทิตย์ เป็นเหตุให้เกิดฤดู และ
เกิดกลางวันกลางคืนไม่เท่ากัน

ลม

เหตุที่โลกกลม

ลมบก ลมทะเล

ลมมรสุมฤดูร้อน และลมมรสุมฤดูหนาว

ฝน

เหตุที่^๕เกิดฝน

ปริมาณฝนที่ตกในเขตต่าง ๆ

ประโยชน์ของฝน

ภูมิศาสตร์ประเทศไทย

ให้เรียนภูมิศาสตร์ประเทศไทย ตามรายการต่อไปนี้

ที่ตั้งและภูมิประเทศ

ภูมิอากาศ

พืชผลและโรคทรัพย์

การทำมาหากินของท้องถิ่นและของประเทศ

สินค้า

การคมนาคม

จังหวัดสำคัญ

การปกครอง

การศึกษา

พลเมือง : จำนวนชีวิตความเป็นอยู่

ภูมิศาสตร์ประเทศใกล้เคียง

ให้เรียนภูมิศาสตร์ประเทศ จีน ญี่ปุ่น และอินโดจีน ตามรายการต่อไปนี้

ที่ตั้งและภูมิประเทศ

ภูมิอากาศ

พืชผลและโรคภัย

สินค้าออก

จังหวัดสำคัญ

พลเมือง

การเกี่ยวข้องกับประเทศไทย

ประวัติศาสตร์

ในประวัติศาสตร์ของชาติไทย พอเป็นแนว ทั้งแต่อยู่ในลุ่มแม่น้ำโขง
แล้วอพยพลงมาทางใต้ตามลำคย จนถึงสมัยปัจจุบันว่าเป็นมาอย่างไร

สมัยธนบุรี

พระเจ้าตาก

การตั้งกรุงธนบุรี

ความเป็นไปของบ้านเมืองสมัยธนบุรี

สมัยกรุงเทพฯ

การตั้งกรุงเทพฯ

ความเป็นไปของบ้านเมืองสมัยกรุงเทพฯ

ท้าวเทพสตรี กับ ท้าวศรีสุนทร

ท้าวสุรนารี

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

การเสด็จต่างประเทศและนำความเจริญมาสู่บ้านเมือง

การปกครอง

การศึกษา

การเลิกทาส

อาณาเขต

ความเป็นไปของบ้านเมืองสมัยปัจจุบัน

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับจีน

ความสัมพันธ์ตั้งแต่สมัยสุโขทัย

การที่ชาวจีนเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร

การทำสัญญาทางพระราชไมตรีในสมัยปัจจุบัน

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับอังกฤษ

การทำสัญญาทางพระราชไมตรีในรัชกาลพระจอมเกล้า ฯ

การส่งนักเรียนไทยไปศึกษาในประเทศอังกฤษ

การติดต่อในทางการค้าขาย

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกา

การทำสัญญาทางพระราชไมตรีในรัชกาลพระจอมเกล้า ฯ

การส่งนักเรียนไทยไปศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา

การติดต่อในทางการค้าขาย

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศส

การทำสัญญาทางพระราชไมตรีในรัชกาลพระจอมเกล้า ฯ

ข้อปัญหาเกี่ยวแก่ดินแดนระหว่างไทยกับฝรั่งเศส.

ธรรมชาติศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๔

ความมุ่งหมาย

๑. หัดให้สนใจใน ธรรมชาติ ที่แวดล้อมตน อยู่โดย คำนึงถึง
ภูมิประเทศและฤดูกาล
๒. หัดให้รู้จักใช้ความสังเกตและวิธีสัมผัส ซึ่งเป็นหลักใน
การแสวงหาความรู้
๓. ให้ประโยชน์ที่มนุษย์ ได้รับจากธรรมชาติ

รายการที่ต้องสอน

เรื่องที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ

ดวงอาทิตย์ แสงแดด ความร้อน ความแห้งแล้ง การ
เปลี่ยนแปลงของ ปรากฏการณ์ ธรรมชาติใน เวลา กลางวัน
และกลางคืน ดวงจันทร์ ดาว เค็อนมืด เค็อนทงาย

อากาศ น้ำ น้ำร้อนกับไอน้ำเค็อด ไอน้ำในอากาศ เมฆ
หมอก น้ำค้าง น้ำฝน รุ่งกินน้ำ พ้าแลบ พ้าร้อง พ้าผ่า

ลมว่าว การเปลี่ยนทิศทางของลม ลมฝน ลมหนาว
กลางคืนยาว กับตะวันอ้อมข้าว

น้ำตกลง น้ำลด

ไฟ ควน ไฟป่า

กำเนิด การทรงอยู่ และการเจริญเติบโตของพืชและ
สัตว์ตามฤดูกาล

สิ่งมีชีวิตกับไม่มีชีวิต สภาพของพืชในฤดูแล้ง พืชเมื่อ
เข้าฤดูฝน การแตกตากับการงอกของเมล็ดพืช พืชจำพวก
ข้าว ผักสวนครัว พืชที่ให้น้ำตาลกับน้ำตาล ดอกไม้กับ
ผลไม้

สัตว์ป่าและสัตว์เลี้ยงบางชนิด เช่น เสือ ลิง กระต่าย
แมว สุนัข ฯลฯ สัตว์จำพวกกบ สัตว์พาหนะ เช่น ช้าง
ม้า วัว ควาย ฯลฯ แมลงมีปีก เช่น ผีเสื้อ ผึ้ง ฯลฯ แมลง
ไม่มีปีก เช่น มด ปลวก ฯลฯ สัตว์น้ำในท้องถื่นทั้งน้ำจืด
และน้ำเค็ม เช่น ปลา กุ้ง ปู หอย ฯลฯ นกในท้องถื่น การ
จับปลากับการเลี้ยงปลา การเลี้ยงเป็ด ไก่ ห่าน และหม
สัตว์เลี้ยงคลาน เช่น งู จิ้งจก ตุ๊กแก เต่า ฯลฯ สัตว์
ที่เป็นพาหะของโรค เช่น ยุง แมลงวัน หนู ฯลฯ จุลชีว
ที่ทำให้เกิดโรคทางเดินของอาหาร

ผลิตผลที่ได้จากธรรมชาติที่แวดล้อมกับการงานของ
มนุษย์ที่เกี่ยวพันอยู่ด้วยผลิตผลเหล่านั้น

พื้นแผ่นดิน ดินทราย ดินขาว ดินเหนียว อิฐและเครื่อง
ปั้นดินเผา สินแร่ เหมืองแร่

นา ไร่ สวน ทุ่งหญ้า และป่า

หิน หินปูน ปูนขาว ปูนซีเมนต์ เชื้อเพลิงต่าง ๆ

ประโยชน์ของพืช แป้ง น้ำมันพืช การเผาถ่าน

น้ำตาล เกลือ นาสี เกลือสินเธาว์

แนวการสอน

๑. การสอนวิชาธรรมชาติศึกษาต้องให้ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับภูมิประเทศและฤดูกาล ไม่จำเป็นต้องดำเนินการสอนตามลำดับหัวข้อเรื่องในประมวลการสอนนี้ อาจารย์อาจเพิ่มหรือลดรายการของเรื่องให้เหมาะสมกับภูมิประเทศและฤดูกาลในท้องถิ่นที่อยู่ใดก็ตามสมควร โดยยึดมั่นในหลักที่ว่าเพื่อให้นักเรียนสนใจในธรรมชาติที่แวดล้อมและหัดให้รู้จักใช้ความสังเกตและวัดสัมผัส
๒. ถึงแม้ว่าธรรมชาติศึกษาจะแยกออกเป็นอีกวิชาหนึ่งต่างหาก แต่ไม่ควรดำเนินการสอนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ ด้วย เช่น ภาษา วาดเขียน การผสมและการงาน
๓. การสอนที่ดี การให้ปฏิบัติที่ดี ให้เป็นไปตามแนวต่อไปนี้
 - ก. ส่งเสริมให้เด็กเกิดปัญญาเป็นรายตัว ทั่ววิชาใช้ความสังเกตและการทดลอง
 - ข. เราให้เด็กมีโนภาพและความรู้สึกถึงความสวยงามของธรรมชาติ เช่น กว้างอาทิตย์ตก ดวงจันทร์ขึ้น และความเคิบโตของสิ่งมีชีวิต
 - ค. ส่งเสริมให้รู้จักป้องกันรักษาสภาพของธรรมชาติ
๔. เพื่อที่จะให้การสอนได้ผลทางปฏิบัติให้มาก ครูผู้สอนควรดำเนินการตามหลักการดังนี้
 - ก. การทำงาน
 - ข. การท่องเที่ยว

ในอุดมคติควรให้นักเรียนได้เห็นการเพาะปลูกที่ชาวนาชาวไร่หรือชาวสวนทำกันอยู่ แล้วให้นักเรียนได้ทำการเพาะ

ปลูกพืชกัน ๆ ที่โรงเรียนหรือที่บ้านข้างโคกโดยใช้พันธุ์ที่ดี ใน
 ถูกหนาวก็ควรให้นักเรียนได้เห็นการเลี้ยงสัตว์เลี้ยง เช่น ไก่
 เป็ด ห่าน หมู ปลา ในท้องถิ่นของตน แล้วให้นักเรียน
 เลี้ยงสัตว์เลี้ยงเหล่านั้นด้วยตนเองบ้าง

๕. การให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างน้อยหนึ่งครั้ง เป็น
 ของมีค่ามาก ครูไม่ควรจะด่วนชี้แจงก่อนที่นักเรียนจะได้ใช้
 ความสังเกต เพราะธรรมชาติที่แวดล้อมและเป็นไปตาม
 ฤดูกาล เช่นการงอกของพืช ใบไม้ร่วง ความร้อนหนาว
 แม่น้ำ คอกไม้ การทำงานของชาวนา ชาวไร่ ชาวสวน
 เหล่านี้ ย่อมปลูกให้นักเรียนมีความสนใจและใส่ใจอยู่เอง
 แล้ว

๖. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสะสมสิ่งต่าง ๆ เป็นพิพิธภัณฑ์
 ของชั้นหรือของโรงเรียน

๗. ถ้าท้องถิ่นใดขาดอุปกรณ์ที่จะให้เกิดความสังเกต ก็
 ควรให้ติดต่อแลกเปลี่ยนกันระหว่างโรงเรียน

๘. เมื่อนักเรียนมีความรู้สูงขึ้น และเข้าใจในความเป็นไป
 ของธรรมชาติมากแล้ว ก็ให้สังเกตความสัมพันธ์ระหว่าง
 ธรรมชาติกับการงานของมนุษย์ เช่น การทำงานในทุ่งนา
 ในไร่ ในสวน หรือการเลี้ยงเป็ด ไก่ ห่าน หมู ปลา
 เป็นต้น แล้วให้นักเรียนได้ลงมือทำการงานนั้นให้จริงจัง
 ยิ่งขึ้น

ธรรมชาติศึกษา

ชั้นประถมศึกษา ๑

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมง

การเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ธรรมชาติในเวลากลางวันและกลางคืน

การเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น อากาศ ลม พืช น้ำ
พืชนก ในเวลากลางวันและกลางคืน

การเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ต่างๆ เกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิตอย่างไร

น้ำร้อนกับไอน้ำเดือด

น้ำระเหยไต่กกชณะ

น้ำเคือกระเหยไต่เร็ว

ผลจากการระเหยของน้ำ

ไอน้ำเคือค้มแรงคั่น

ลมว่าว

การเล่นว่าว

เหตุที่เคือลมว่าว

ลมว่าวพค้มาจากทิศไหน

สิ่งมีชีวิตกับไม่มีชีวิต

ให้รู้ว่าอะไรเป็นสิ่งมีชีวิต อะไรเป็นสิ่งไม่มีชีวิต

พืช

ไทรจากข้อและประโยชน์ของพืชชนิดนี้ และพืชนกขางชนิด ที่มีใน
ท้องถิ่น

คอกไม้กับผลไม้

ไทรจากข้อและประโยชน์ของคอกไม้และผลไม้ปลูก และใช้บริโภคกันมาก
ในท้องถิ่น

สัตว์

สัตว์ทุกชนิดมีพ่อแม่

สัตว์หลายชนิดพ่อแม่ต้องเลี้ยงจนโตพอที่จะรักษาตัวเองได้

สัตว์บางชนิดออกมาเป็นตัว บางชนิดออกมาเป็นไข่ก่อน

ไทรจากข้อและรูปร่างของสัตว์ป่าและสัตว์เลี้ยง บางชนิด

ไทรจากสัตว์จากพวกกบ สัตว์พาหนะ แมลง สัตว์น้ำ นก สัตว์เลื้อยคลาน
และสัตว์อื่น ๆ ที่เป็นพาหนะของโรค

พื้นแผ่นดิน

พื้นแผ่นดินเป็นที่อาศัยอยู่ของมนุษย์ สัตว์ และพืช

หิน

หินเป็นส่วนหนึ่งของพื้นแผ่นดิน

ลักษณะของหิน

ประโยชน์

ธรรมชาติศึกษา

ชั้นประถมศึกษา ๒

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมง

ดวงอาทิตย์

ให้สังเกตทิศทางที่ดวงอาทิตย์ขึ้นและดวงอาทิตย์ตกในฤดูกาลต่าง ๆ
ดวงอาทิตย์ให้ความร้อนและแสงสว่าง

อากาศ

อากาศกับชีวิต

น้ำ

แหล่งน้ำ

สิ่งมีชีวิตต้องการน้ำ

การเปลี่ยนแปลงทางของลม

ลมเปลี่ยนแปลงทิศทางตามฤดูกาล

ลมฝน ลมหนาว พัดมาจากทิศไหน

สิ่งมีชีวิตเกี่ยวข้องกับ ลมฝน ลมหนาว อย่างไร

ประโยชน์และโทษของลม

สิ่งมีชีวิตกับไม่มีชีวิต

มนุษย์ สัตว์ พืช เป็นสิ่งมีชีวิต

มนุษย์และสัตว์ แตกต่างกับพืชในลักษณะที่สำคัญอย่างไร
 ไทเรียนรูลักษณะแตกต่างที่เห็นได้ง่าย ๆ ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งไม่มีชีวิต

พืชในฤดูแล้งกับพืชในฤดูฝน

ดิน—ฟ้า—อากาศ ในฤดูแล้งกับในฤดูฝน

การทรงอยู่ และการเจริญเติบโตของพืช ในฤดูแล้ง กับในฤดูฝน

ดอกไม้กับผลไม้

โครงสร้างของดอกไม้ที่มีสีสวย มีกลิ่นหอม และที่มีทั้งสีสวยและ
 กลิ่นหอม

โครงสร้างของผลไม้ในท้องถิ่นที่มรดานฤดูกาล

สัตว์

ไทรเรียนรู้ธรรมชาติ ประโยชน์ และโทษ ของ :-

สัตว์ป่าและสัตว์เลี้ยง เช่น แมว เสือ

สัตว์พาหนะ เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย

แมลงมีปีกและแมลงไม่มีปีก เช่น ผีเสื้อ แมลงปอ มด

สัตว์นาในท้องถิ่นทั้งน้ำจืดและน้ำเค็ม เช่น ปลา กุ้ง ปู หอย

นกในท้องถิ่น เช่น นกเขียด กา

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เช่น กระจง ค่าง

สัตว์ที่เป็นพาหนะของโรค เช่น แมลงวัน

พื้นแผ่นดิน

พื้นแผ่นดินในท้องถิ่นต่าง ๆ มีลักษณะแตกต่างกัน เป็นดินทราย ดินขาว
 ดินเหนียว หิน และหินปูน

หินและหินปูน

ลักษณะแตกต่างของหินกับหิน

ลักษณะแตกต่างของหินปูนกับหิน

ประโยชน์ของหินและหินปูน

นา ไร่ สวน

ลักษณะของนา ไร่ และสวน

ชนิดของพืชที่ปลูกในนา ไร่ สวน

ธรรมชาติศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๓ ชั่วโมง

แสงแดด ความร้อน ความแห้งแล้ง

ประโยชน์ของแสงแดด

เทอร์โมมิเตอร์ชนิดสามัญ

ความแห้งแล้งกับชีวิต

อากาศ

อุณหภูมิ ความชื้น และการถ่ายเทของอากาศ เป็นสิ่งสำคัญเกี่ยวแก่
ชีวิต และความเป็นอยู่ของ พืช สัตว์ และมนุษย์

อากาศมีก๊าซหลายชนิดผสมอยู่

อากาศช่วยให้ไฟลุกไหม้

ลมคืออากาศที่เคลื่อนไหว

ฝุ่นละอองในอากาศ

น้ำ

แหล่งน้ำ

สิ่งมีชีวิตต้องการน้ำ

นากายการงานของมนุษย์

ไอน้ำในอากาศ

ในอากาศมีไอน้ำ

ไอน้ำในอากาศมาจากไหน

น้ำค้าง หมอก เมฆ น้ำฝน

รังกินน้ำ

กลางคืนยาวกับตะวันอ้อมข้าว

กลางคืนยาวในฤดูไหน

อย่างไรเรียกว่าตะวันอ้อมข้าว

การเปลี่ยนแปลงของสิ่งมีชีวิต

ในระยะเวลาที่กลางคืนยาว

กับตะวัน

อ้อมข้าว

สิ่งมีชีวิตกับไม่มีชีวิต

มนุษย์ สัตว์ และพืช มีความสัมพันธ์กัน

สิ่งมีชีวิตแตกต่างกับสิ่งไม่มีชีวิต

พืชในฤดูแล้งกับพืชในฤดูฝน

พืชต้องการน้ำและความชุ่มชื้น

การเจริญเติบโตของพืชตามฤดูกาล

การแตกตากับการงอกของเมล็ดพืช

พืชสืบพันธุ์ด้วยเมล็ด หน่อ หัว และส่วนอื่นๆ ของพืช

การแตกตา

การงอกของเมล็ด

พืชจำพวกข้าว

ลักษณะและชนิด

ประโยชน์

ผักสวนครัว

ชนิด

การปลูก

ฤดูที่ปลูก

ประโยชน์

ดอกไม้กับผลไม้

ธรรมชาติและแมลงช่วยในการผสมเกสรดอกไม้

ผลไม้เกิดจากดอกไม้

สัตว์

ให้เรียนรู ธรรมชาติ ประโยชน์ และโทษของ :—

สัตว์ป่าและสัตว์เลี้ยง เช่น ลิง สุนัข

สัตว์จำพวกนก เช่น กบ

สัตว์พาหนะ เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย

แมลงมีปีกและแมลงไม่มีปีก เช่น ผึ้ง ตัวมด มด ปลวก

สัตว์น้ำในท้องน้ำทั้งน้ำจืดและน้ำเค็ม เช่น ปลา กุ้ง ปู หอย

นกในท้องน้ำ เช่น นกแก้ว นกยาง

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เช่น เต่า

สัตว์ที่เป็นพาหนะของโรค เช่น ยุง

การจับปลาและการเลี้ยงปลา

ธรรมชาติของปลาทั่วไป

ชนิดของปลาที่เลี้ยงได้ในท้องถิ่น และวิธีเลี้ยง

วิธีจับปลาในท้องถิ่น

การสงวนและบำรุงพันธุ์ปลา

การเลี้ยงเบ็ดและห่าน

ธรรมชาติของเป็ดและห่าน

การเลือกพันธุ์

วิธีเลี้ยง

พื้นแผ่นดิน

ลักษณะของดินทราย ดินขาว ดินเหนียว หิน และหินปูน

ปูนขาว และปูนซีเมนต์

ปูนขาวและปูนซีเมนต์ทำจากหิน

ทำที่ไหนมาก

การเก็บรักษา

ประโยชน์

นา ไร่ สวน

การทำนาทำ นาหว่าน และนาปรัง

การปลูกพืชไร่ที่สำคัญ

การทำสวนผลไม้ที่สำคัญ

ใส่ปุ๋ยและประโยชน์ตามพืช

ประโยชน์ของพืช

พืชมีประโยชน์หลายอย่าง

ชนิดของพืชที่ใช้ทำเชื้อเพลิง และการทำเชื้อเพลิงจากพืช

ชนิดของพืชที่ใช้ทำน้ำมัน และการทำน้ำมันจากพืช

การเผาถ่าน

น้ำทะเล

น้ำทะเลมาจากไหน

รส ลิ และกลิ่น ของน้ำทะเล

ประโยชน์ของน้ำทะเล

พิมพ์โดย...

ธรรมชาติศึกษา

ชั้นประถมศึกษา ๔

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๓ ชั่วโมง

ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดาว

ท้องฟ้าเป็นทิวว่างไม่มีขอบเขต

ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดาว อยู่ในท้องฟ้า

โลกลอยอยู่เช่นเดียวกับดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดาว

ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ โลก เป็นดวงดาว

ดวงอาทิตย์ให้ความร้อนและแสงสว่าง

ดาวบางดวงมีแสงสว่างในตัวเอง เช่นดวงอาทิตย์

ดาวบางดวงไม่มีแสงสว่างในตัวเอง เช่น โลก ดวงจันทร์

ดาวบางดวงมองเห็นเป็นภาพในท้องฟ้า

ดวงจันทร์โคจรรับแสงจากดวงอาทิตย์

เดือนมืด เดือนหงาย เกี่ยวข้องกับชีวิตจิตใจและการทำงานของมนุษย์

การสังเกตทิศทางโดยอาศัย ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดาว

เมฆ พายุ แสง พายุร้อน พายุฝน

เมฆฝน

ในเมฆมีไฟฟ้า

* น้ำแลบ * น้ำร้อง * น้ำผา * เกิดได้อย่างไร

* การขงกันอันตรายจากน้ำผา

น้ำหลาก น้ำลด

เมื่อไรเกิดน้ำหลากและน้ำลดในท้องถิ่น

ทำไมน้ำ หลากและลด

อาการหลากและลดของน้ำในเขตต่าง ๆ

ผลที่เกิดจากน้ำหลากและน้ำลด

ไฟ ควัน

การลุกไหม้

อาการช่วยในการลุกไหม้

การเกิดควัน

ไฟฟ้า

เหตุที่เกิดไฟฟ้า

อาการไหม้ของไฟฟ้า

ผลที่เกิดจากไฟฟ้า

* การขงกันไฟฟ้า

สิ่งมีชีวิตกับไม่มีชีวิต

สิ่งมีชีวิตแตกต่างกับสิ่งไม่มีชีวิตอย่างไร

สิ่งมีชีวิตกับสิ่งไม่มีชีวิตเกี่ยวข้องกันอย่างไร

สิ่งมีชีวิตด้วยกันเกี่ยวข้องกันอย่างไร

พืชในฤดูแล้งกับพืชในฤดูฝน

* พืชของการลมฟ้าอากาศแตกต่างกัน

พืชต้องการน้ำมากน้อยต่างกันตามชนิด
ชนิดของพืชที่งอกงามในฤดูแล้ง และในฤดูฝน ในท้องถิ่น
ให้รู้จักชนิดของผลไม้ที่มีมากตามฤดูกาลและท้องถิ่น

การแตกตากับการงอกของเมล็ดพืช

พืชสืบพันธุ์ด้วยเมล็ด หน่อ หัว และส่วนอื่น ๆ ของพืช
การงอกของพืชโดยการแตกตา หรือเมล็ด

การเพาะ การชำ และการตอน

นำตาลกับพืชที่ให้น้ำตาล

พืชที่ให้น้ำตาล

วิธีทำน้ำตาลจากอ้อย ทาล มะพร้าว จาก

แหล่งที่ทำน้ำตาล

สัตว์

ให้เรียนรู้อารมณ์ชาติ ประโยชน์ และโทษ ของ —

สัตว์ป่าและสัตว์เลี้ยงอย่างชนิด เช่น กระต่าย หมี

สัตว์จำพวกนก เช่น ไก่ เป็ด ไข่ไก่

สัตว์พาหนะ เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย

แมลงมดและแมลงไหมมด เช่น ไหม ตั๊กแตน ด้วง

สัตว์น้ำในท้องถิ่นทั้งน้ำจืดและน้ำเค็ม เช่น ปลา กุ้ง หอย ปู

นกในท้องถิ่น เช่น นกทูแคน นกกระเรียน

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เช่น งู

สัตว์ที่เป็นพาหนะของโรค เช่น หนู

จุลชีพที่ทำให้เกิดโรคทางเดินของอาหาร

ให้รู้จักธรรมชาติของจุลชีพที่ทำให้เกิดโรค อหิวาต์ ไข้ไทฟอยด์ บิด
การจับปลาและการเลี้ยงปลา

ธรรมชาติของปลาทั่วไป

การชุกชุมของเลี้ยงปลา

การชุกชุมของปลา

วิธี ปลูกปลาน้ำจืดและน้ำเค็ม

การสงวนและบำรุงพันธุ์ปลา

การเลี้ยงไก่และหมู

ธรรมชาติของไก่ และหมู

การเลี้ยงพันธุ์

วิธีเลี้ยง

พื้นแผ่นดิน

ดินเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของวัตถุ

พื้นแผ่นดินเป็นข้อเกิดแห่งทรัพยากรธรรมชาติทางชนิต

ทรัพยากรธรรมชาติได้แก่ แร่ น้ำ ดิน พืช และสัตว์

ดินขาว

ลักษณะและคุณสมบัติ

การใช้ดินขาวทำภาชนะเคลือบ

อิฐและเครื่องปั้นดินเผา

ให้รู้จักการทำอิฐและทำเครื่องปั้นดินเผา

ทำเลที่ทำอิฐและทำเครื่องปั้นดินเผา

สินแร่ เหมืองแร่

แผนผังที่ดินขางเหมืองสินแร่

สินแร่มีหลายชนิด

ทำเลที่ท่าเหมืองแร่

การทำเหมืองแร่ และการท่าเหมืองแร่ด้วย

เชื้อเพลิงต่าง ๆ

เชื้อเพลิงมีหลายชนิด

ประโยชน์ของเชื้อเพลิงชนิดต่าง ๆ

นา

ลักษณะของพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำนา

การปรับปรุงพื้นที่นาให้ได้อุดมคติ

การใช้แรงงานชาวนาช่วยในการทำนา

ทุ่งหญ้าและป่า

ลักษณะและชนิดของทุ่งหญ้าและป่า

ประโยชน์ของทุ่งหญ้าและป่า

การสงวนป่า

เกลือ

การทำนาเกลือ และทำเลที่ทำ

เกลือสินเธาว์ได้มาอย่างไร ทำเลที่ทำ

ประโยชน์ของเกลือ

ดุขคึกษา

ชั้นประถมปีที่ ๑-๔

ความมุ่งหมาย

๑. ปลุกนิสสัยให้รักษานามัย และปฏิบัติตนให้แข็งแรง
๒. ให้รู้จักวิธีป้องกันโรคติดต่อบางอย่าง และรู้จักปฐมพยาบาลอย่างง่าย ๆ
๓. ปลุกนิสสัยให้รู้จักระมัดระวังอุบัติเหตุ และให้นึกถึงความปลอดภัยของตนและของผู้อื่น

รายการที่ต้องสอน

การบำรุงร่างกายโดยเฉพาะในเรื่องอาหาร น้ำ อากาศ การออกกำลังกาย และการพักผ่อน

การป้องกันอวัยวะที่สำคัญ บางอย่างมิให้เป็นอันตรายง่าย ได้แก่หัวใจ ปอด ตา หู และฟัน

การรักษาสุขภาพลักษณะของร่างกาย เครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ และเคหสถาน

การป้องกันโรคติดต่อบางอย่าง ได้แก่หิด เหา กลาก เกื้ออื่น ทวด หัด อีสุกอีใส ตาแดง ริดสีดวงตา คุดทะราด และโรคติดต่ออันตราย เช่น อหิวาตกโรค บิด ไข้ไคฟอยด์ ไข้หวัดใหญ่ ดิฟเทเรีย วัณโรค กาฬโรค มาลาเรีย และโรคเรื้อน

การปฐมพยาบาลอย่างง่าย ๆ

อุบัติเหตุที่อาจบังเกิดได้ง่าย และการป้องกัน

แนวการสอน

๑. สุขศึกษาระจัดเป็นวิทยาศาสตร์แขนงหนึ่ง หรือเป็น
แต่เพียงการเรียนรู้ และปฏิบัติตามข้อบัญญัติ ว่าด้วย สุขภาพ
เท่านั้นก็ได้ การสอนบทเรียนสุขศึกษาจะเข้าไปในแนวใค
ก็ตาม แต่จุดหมายต้องให้เข้าไปในทำนอง "วิทยาแห่ง
สุขภาพ"

๒. การสอนวิชาสุขศึกษา มีจุดประสงค์ที่จะทำการฝึกฝน
ความสามารถต่าง ๆ แห่งร่างกายและประสาท และให้
ความรู้อย่างทันในเรื่อง

ก. ส่วนต่าง ๆ แห่งร่างกาย และหน้าที่สำคัญของส่วน
เหล่านั้น

ข. พยาธิ

ค. ปัญหาเกี่ยวกับสาธารณสุข

ง. ปฐมพยาบาลอย่างง่าย ๆ

๓. การสอนบทเรียนสุขศึกษาแก่เด็กเล็กนั้น ต้องมุ่งหัดให้
ปฏิบัติกิจวัตร ตามหลักอนามัยจนเกิดเป็นนิสัยยิ่งกว่าจะให้รู้
ตามหลักวิชา ฉะนั้นให้ครูพยายามกวาดขันในเรื่องการ
ทำงาน การกิน การเล่น การเรียน การวัยประพาส ความ
สะอาดของเครื่องแต่งกาย ของร่างกาย การใช้ส้วม ฯลฯ
จนกระทั่งเกิดนิสัยประจำตัวขึ้น สิ่งใดครูจะฝึกให้เด็ก
ปฏิบัติกิจวัตรโรงเรียน ก็ขอให้ปฏิบัติอยู่เสมอ สิ่งใดที่ควร
ให้ปฏิบัติที่บ้าน ก็ต้องคอยสอดส่องสอบถามว่าเด็กปฏิบัติ
ไถ่ผลเพียงไร

๔. ในเวลาตอนเช้าก่อนเริ่มทำการสอน ให้ถือเป็นหน้าที่
ของครูประจำชั้นทุกคน ที่จะต้องเอาใจใส่กวาดขันตรวจ
ความสะอาดทั่วไปของนักเรียน หรือจัดให้นักเรียนหัดตรวจ
สอบกันเอง แล้วรายงานให้ครูทราบ

ก. ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น มือ แขน หน้า คอ

ข. ผม

ค. ความสะอาดและความเรียบร้อยของเครื่องนุ่งห่ม

ก. ให้นักเรียนมีผาเช็ดหน้าที่สะอาดประจำตัวและให้
รู้จักใช้

อนึ่ง เป็นหน้าที่ของครู ประจำชั้นที่จะต้องสอดส่องดูแล
ทุกข้อของนักเรียน และคอยสังเกตอาการของโรคที่เกก
แก่นักเรียนในชั้นของตนอยู่เสมอ ถ้าพบนักเรียนคนใดมี
อาการไอ ราม หรือน้ำมูกน้ำตาไหล ตาแดง หน้าแดง
หรือมีผื่นขึ้นตามตัว ซึ่งสงสัยว่าเป็นอาการของโรคติดต่อ
ก็ให้นักเรียนคนนั้นหยุดเรียน โดยส่งกลับบ้านหรือแนะนำ
ให้ไปหาแพทย์แล้วแต่กรณี.

สุขภาพ

ชั้นประถมศึกษา ๑

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง

เพื่อให้รู้โดยสังเขปว่าร่างกายต้องการ อาหาร น้ำ อากาศ การออกกำลังกาย และการพักผ่อน

อาหาร

รับประทานอาหารเป็นเวลาวันละ ๓ มื้อ

ทำให้รู้สึกอยากรับประทานอาหาร และเบิกบานในเวลารับประทานอาหาร

ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร และรับประทานอาหารด้วยช้อน หรือช้อนส้อม

รับประทานอาหารช้าๆ เคี้ยวให้ละเอียด

ระวังอย่าให้แมลงวันเกาะอาหาร

ดื่มน้ำแต่พอควรระหว่างรับประทานอาหารและเมื่อดื่มอาหารแล้ว

ถ้าจำเป็นต้องซื้ออาหารสำเร็จรูปรับประทาน ให้เลือกอาหารที่เป็นประโยชน์
แก่ร่างกายได้มาก ที่รับประทานได้ขึ้น และที่ผู้ขายรักษาความสะอาด

น้ำ

ให้รู้ว่าน้ำดื่มที่รองจากหลุมที่สะอาด นั้น รับประทานได้ น้ำประปา
เป็นน้ำที่สะอาด

ให้ดื่มน้ำที่สะอาด

น้ำสำหรับล้างชาม ล้างมือ ต้องเป็นน้ำที่สะอาด

การรักษาน้ำดื่ม และภาชนะที่ใช้ตักน้ำดื่ม โดยเฉพาะที่โรงเรียนจัดไว้ให้

อากาศ

อย่าหายใจทางปาก

อย่าอยู่ในที่อับชื้น

เปิดประตูหน้าต่างให้อากาศถ่ายเทได้

การออกกำลังกาย

ให้รู้ว่าการเดิน การตักน้ำ การเช็ดถูเรือน การเล่นกลางแจ้ง เป็น
การออกกำลังกาย เช่นเดียวกับการเล่นกีฬาเหมือนกัน

หมั่นออกกำลังกายทุกวัน

ไม่คุดคู่มากเมื่อกำลังร้อนและเหนียว

ไม่อาบน้ำทันที เมื่อกำลังร้อนและเหนียว

การพักผ่อน

ให้ประโยชน์ของการพักผ่อน

นอนให้พอวันละ ๑๑-๑๒ ชั่วโมง

นอนและตื่นเป็นเวลา

การป้องกันอวัยวะที่สำคัญบางอย่าง

ตา

อย่าถูหรือขยี้ตา

อย่ามองดวงอาทิตย์หรือแสงที่จ้า

อย่าอ่านหนังสือในที่ที่แสงสว่างไม่เพียงพอหรือมากเกินไป

เวลาอ่านหนังสือ งดใช้หนังสือให้ลูกทำและถูกระยะ

ห

อย่าแย่งเหมือนไม่มีความจำเป็น
อย่าตระโกนกรอกเขาหาคันอื่น หรือท่งท่งเล่น

พัน

ไม่อมขนมหวานเสมอ ๆ
แปรงฟันอย่างน้อยวันละ ๒ ครั้ง
ให้รูทวารแปรงฟัน

การรักษาสุขลักษณะของร่างกาย

ให้ปฏิบัติได้ตามกติกานามัย (สุขบัญญัติ ๑๐ ประการ) คือ

๑. อาบน้ำทุกวัน อย่างน้อยวันละครั้ง
๒. แปรงฟันอย่างน้อยวันละ ๒ ครั้ง
๓. นอนให้พอในที่ที่อากาศถ่ายเทได้
๔. ควบคุมอาหารมาก ๆ ไม่ควรกินน้ำชาหรือกาแฟ
๕. พยายามกินใช้ ผักสด หรือผลไม้ให้มากทุกวัน
๖. คุมอาหารอย่างน้อยวันละ ๔ แก้ว
๗. เล่นหรือออกกำลังกายกลางแจ้งทุกวันหรือบ่อย
๘. ถ่ายอุจจาระให้เป็นเวลาทุกเช้า
๙. พยายามหลีกเลี่ยงโรคติดต่อ
๑๐. รักษาจิตใจให้ร่าเริงเบิกบานอยู่เสมอ

ต้องหมั่นรักษาและทำความสะอาดร่างกาย เช่น ผิวหนัง มือ เท้า เล็บ หู

ตา ปาก คอ จมูก

การรักษาสุขลักษณะของเครื่องนุ่งห่ม

ให้รู้ว่เครื่องนุ่งห่มช่วยรักษาความอบอุ่นให้แก่ร่างกาย

ไม่ใช่เครื่องนุ่งห่มที่สกปรก เปียกชื้น เหม็นอับ

หมั่นนำเครื่องนุ่งห่มออกผึ่งแดด

ให้รู้จักใช้สอย หรือทำความสะอาด ซักเสื้อผ้า

การรักษาสุขลักษณะของเครื่องใช้และเคหสถาน

หมั่นเช็ดกวาดบริเวณบ้านเรือนให้สะอาด

หมั่น เช็ด ล้าง ซัก ถู เครื่องใช้สอยและเครื่องภาชนะต่าง ๆ

ไม่ทิ้งเศษอาหาร เศษวัตถุ และสิ่งโสโครกใกล้บ้านเรือน หรือใกล้ถนน

การป้องกันโรคติดต่อบางอย่าง

ให้รู้ลักษณะ อาการ การติดต่อ และการป้องกันโรคติดต่อ ต่อไปนี้

หิด เหา ตาแดง หวัด

การปฐมพยาบาลอย่างง่าย ๆ

พยคนเป็นลม ตักน้ำ ถูไฟฟ้า หรือตกอยู่ในอันตรายใด ๆ ให้รีบขอก

ผใหญ่ที่ใกล้เคียงให้ทราบ

รู้วิธีห้ามเลือดกำเดา และห้ามเลือดคเมือถูกของมีคมบาด

อุบัติเหตุและการป้องกัน

มาโรงเรียนอย่างไรจึงจะปลอดภัย

เล่นในที่เช่นไรจึงจะปลอดภัย

ให้รู้สาเหตุและการป้องกัน อุบัติเหตุต่อไปนี้

การหลุมหรือขุดจากที่สูง
 ขาดเจ็บเกิดจากการใช้ของมีคม
 น้ำร้อนลวก ไฟลวก ถูกสายไฟฟ้า
 การยก แบก ถิ่นสิ่งของหนัก ๆ
 การดื่มกินส่อหรือวัตถุอื่น ๆ
 การเล่นน้ำ เล่นเรือ

๔/ ให้เดินตามทางเท้าจนเป็นนิสัย
 ๔/ ผลการข้ามถนนที่มีรถพลุกพล่าน
 ๔/ ผลการโดยสารยานพาหนะทางบกและทางน้ำ

สุขศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง

เพื่อให้รู้โดยสังเขปว่าร่างกายต้องการ อาหาร น้ำ อากาศ การออกกำลังกาย และการพักผ่อน

อาหาร

รับประทานอาหารเป็นเวลาวันละ ๓ มื้อ

ทำใจให้รู้สึกอยากรับประทานอาหาร และเบิกบานในเวลารับประทานอาหาร

ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร และรับประทานอาหารด้วยช้อน หรือช้อนส้อม

รับประทานอาหารที่สุกใหม่ ๆ และรับประทานอาหารให้พออิ่ม

รับประทานอาหารซ้ำ ๆ เคี้ยวให้ละเอียด

ระวังอย่าให้แมลงวันเกาะอาหาร

ให้รับประทานโยเกิร์ต และการใช้ช้อนกลาง

กินน้ำแต่พอควรระหว่างรับประทานอาหารและเมื่ออิ่มอาหารแล้ว

เลือกซื้ออาหารที่ผู้ขายรักษาความสะอาด

ควรรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย เช่น นม ไข่ ถั่ว ผัก และผลไม้เสมอ ๆ

น้ำ

ให้รู้จักน้ำที่สะอาด เช่น น้ำฝนที่ตกลงมาจากหลังคาที่สะอาด น้ำที่ต้มเดือดแล้ว
น้ำยาอาบ น้ำกรรเชียง น้ำกลั่น
ให้รู้จักน้ำที่ควรและไม่ควรใช้ดื่ม ใช้ล้างมือ ล้างภาชนะ และ อาบ
ไม่ทิ้งซากสัตว์ หรือถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ ลงในน้ำ
ไม่อาบน้ำหรือใช้น้ำใกล้ ๆ กับบ่อหรือสระที่ควรใช้ดื่ม

อากาศ

ให้รู้จักที่ที่มีอากาศบริสุทธิ์
ให้รู้ว่าอยู่ในที่อบอุ่นนานให้โทษ
แสงอาทิตย์ และการถ่ายเทของอากาศทำให้หายอบอุ่น

การออกกำลังกาย

ให้รู้ว่าในเวลาเช้า และเวลาเย็น เป็นเวลาที่ดีควรออกกำลังกาย
หมั่นออกกำลังกายด้วยการทำงานทุกวัน
หมั่นบริหารส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย อนุโลมตามแบบที่คิดคนทำมือเปล่า

การพักผ่อน

นอนให้พอวันละ ๑๑—๑๒ ชั่วโมง
นอนและตื่นเป็นเวลา
เข้านอนแต่หัวค่ำ ตื่นแต่เช้า
ไม่นอนรวมในมุ้งเดียวกัน

การป้องกันอวัยวะที่สำคัญบางอย่าง

๓๖

อย่าถูหรือขยตา

ไม่ควรอ่านหนังสือขณะอยู่ในรถหรือยานพาหนะที่กำลังแล่น
อย่าอ่านหนังสือที่ตัวเล็กเกินไปหรือพิมพ์ไม่ชัด

๓๗

เวลาอาบน้ำ อย่าให้น้ำเข้าหู
รู้จักวิธีเอาน้ำออกจากหู

๓๘

แปรงฟันเวลาก่อนเข้านอน ทันที และหลังจากรับประทานอาหาร จน
เป็นนิสัย

ไม่กัดหรือขยของที่แข็งจนเกินไป

รู้จักบริหารฟัน โดยการรับประทานอาหารที่เหนียวและแข็งพอควรบ้าง

การรักษาสุขลักษณะของร่างกาย

ให้ปฏิบัติตามกติกานามัย (สุขบัญญัติ ๑๐ ประการ) ได้

ให้รักษาและทำความสะอาดร่างกายทั่วๆ ไปจนเป็นนิสัย

อาบน้ำต้องถูสบู่ แล้วเช็ดตัวให้แห้ง

รับประทานอาหารแล้วต้องล้างมือ ปาก ฟัน

ก่อนเข้านอนต้องล้างเท้า

การรักษาสุขลักษณะของเครื่องนุ่งห่ม

ในเวลานอน ให้สวมเสื้อผ้าให้หลวมพอสบาย

ให้รู้ว่าการใช้เครื่องนุ่งห่มคับหรือตึงเกินไป ให้โทษแก่ร่างกาย

รักษาเครื่องนุ่งห่มให้สะอาดและเรียบร้อย

หมั่นนำเครื่องนุ่งห่ม และเครื่องนอน ออกผึ่งแดด

การรักษาสุขลักษณะของเครื่องใช้และเคหสถาน

หมั่นซัก ถูวาด เช็ด ถู หรือล้างบ้านเรือน ที่นอน ครัว ล้อม และ
โถงเรือนให้สะอาด

ไม่ทิ้งเศษอาหาร เศษวัตถุให้เลอะเทอะและรกรุงรัง

ไม่ถ่ายขี้ส้วมใส่ใกล้หน้าต่าง หรือโถงเรือน

หมั่นเทกระโถน และเทในทึบควรร

รักษาความสะอาด เช็ด ล้าง ซัก ถู เครื่องใช้ ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน

การป้องกันโรคติดต่อบางอย่าง

ให้รู้ลักษณะ อาการ การติดต่อ และการป้องกันโรคติดต่อ ต่อไปนี้

หัด เหา ตาแดง หวัด หัด อสุกฮิด วัณโรคทรวงอก

การปฐมพยาบาลอย่างง่าย ๆ

รู้จักวัดหาความสะอาดบาดแผลเล็ก ๆ น้อย ๆ ทั่วไป

รู้จักใช้ยาใส่บาดแผลเล็ก ๆ น้อย ๆ และรู้จักใช้ผ้าพันแผลเป็น

การปฏิบัติเมื่อถูกสุนัขกัด แมวข่วน และแมลงกัดต่อย

อุบัติเหตุและการป้องกัน

มาโรงเรียนอย่างไร จึงจะปลอดภัย

เล่นในที่เช่นไร จึงจะปลอดภัย

ให้รู้สาเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุ ต่อไปนี้

การหล่นหรือตกจากที่สูง

บาดเจ็บเกิดจากใช้ของมีคม

น้ำร้อนลวก ไฟลวก ถูกสายไฟฟ้า

การยก แยก ถูสิ่งของหนัก ๆ

การเล่นน้ำ เล่นเรซ

การเล่นไม้ขีดไฟ เล่นไฟ

ผลให้เกินตามทางเท้าจนเป็นอันตราย

ผลจากการข้ามถนนที่มีรถพลุกพล่าน

ผลจากการโดยสารยานพาหนะทางบกและทางน้ำ

สุขศึกษา

ชั้นประถมศึกษา ๓

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง

ให้รูปร่างกายแข็งแรงมีสุขภาพสมบูรณ์ได้ ต้องอาศัยอาหาร
น้ำ อากาศ การออกกำลังกาย และการพักผ่อน

อาหาร

ให้เหตุผลของการที่ต้องปฏิบัติในการรับประทานอาหาร เช่น

รับประทานอาหารเป็นเวลาวันละ ๓ มื้อ

ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร

รับประทานอาหารด้วยช้อน

เคี้ยวให้ละเอียด

ไม่รับประทานอาหารที่แมลงวันตอม

ให้รู้ว่าการรับประทานอาหารไม่เป็นเวลา รับประทานอาหารพร่ำเพรื่อ รับประทานอาหาร
มากเกินไปเกินควร ไม่ถูกต้อง ให้โทษแก่ร่างกายอย่างไร

ให้รู้ว่ น้า นม ไข่ ถั่ว ผัก และ ผลไม้เป็นอาหารที่ดี ควรได้รับ
ประทานเสมอ พยายามรับประทานอาหารผลไม้แทนของหวาน

ไม่รับประทานอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ ของบูด ของเสีย หรือเนอสัตว์ที่
ตายด้วยโรคต่าง ๆ

ไม่ควรรับประทานอาหารหมักของ อาหารย่อยยาก อาหารรสจัด น้ำชา
กาแฟ และ ของมันเมา

๘
น้ำ

ให้รู้ว่าน้ำไม่ใช่อาหาร แต่สิ่งมีชีวิตต้องการน้ำ
ให้ดื่มน้ำก่อนเข้านอน และตื่นนอนเช้าทุก ๆ วัน
ให้รู้ว่าอาการท้องผูก นอกจากจะแก้ได้โดยการรับประทานผักและผลไม้
มาก ๆ แล้ว อาจแก้ได้โดยการดื่มน้ำให้มากขึ้น
ไม่นำเสื้อผ้าของคนที่เป็นโรคติดต่อลงซักในแม่น้ำ ลำคลอง บ่อ หรือ
สระสาธารณะ

อากาศ

การอยู่ในที่ที่อากาศไม่บริสุทธิ์ ทำให้เกิดโทษ เช่น มีน ึ่ง คลื่นได้
หรือ เป็นลม

ให้รู้จักประโยชน์ของการตากอากาศ
ให้รู้จักห้องนอนและมุ้งให้ถูกสุขลักษณะ

การออกกำลังกาย

การปฏิบัติตนก่อนและหลังการออกกำลังกาย
หมั่นบริหารส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย สนใจตามการชักชวนทำมือเปล่า
ไม่ออกกำลังกายจนเหนื่อยหรือหักโหมเกินไป
หมั่นเล่นกีฬาและออกกำลังกายด้วยการทำงานทุกวัน

การพักผ่อน

นอนให้พอวันละ ๑๐-๑๑ ชั่วโมง นอนและตื่นเป็นเวลา
อย่านอนคว่ำให้นานเกินควร

อย่าสวมเสื้อผ้าที่ใช้มาแล้วตลอดวันในเวลานอน
 ไม่รับประทานอาหารที่ย่อยยากก่อนเข้านอน

การป้องกันอวัยวะที่สำคัญบางอย่าง

ตา

ให้รักษาระยะและส่วนต่าง ๆ ของตาโดยสังเขป
 อย่าทำงานที่ละเอียดจนต้องเพ่งดูนานเกินควร
 ให้ทาไคฟัก่อนบ้าง โดยการทาลิปตาหรือมวงไค
 วิเชียตออกจากตา
 วิเชียตตามือตาเจ็บ

หู

อย่าทำนารสูกยวดยะ
 วิเชียตกันไม่ให้เย็นจนทวายเมือจะเกิดมีเสียงดัง โดยการอุดหู หรือ

อาปาก

วิเชียต

ฟัน

อย่าใช้ไม้เคฟันโดยไม่จำเป็น
 ให้รักษาความสำคัญของฟัน เกี่ยวกับโรคกระเพาะอาหาร และ โรคดำได้

พิการ

เมื่อฟันผุ ฟันเจ็บ ต้องให้ทันตแพทย์ตรวจรักษา
 หมั่นบริหารฟันให้ทันทาน และแข็งแรง

ปอด

หายใจแต่ทางจมูก

ไม่นอนคว่ำอ่านหรือเขียนหนังสือ

หมั่นนั่งตัวตรง

มือขบงกันอย่างไรไม่ให้เกิดโรคหวัด

หายใจเข้าให้เต็มปอดอย่างน้อยวันละ ๕-๖ ครั้ง ทุกวัน

หัวใจ

อย่าเล่นหรือออกกำลังกายหนักเกินไป

ไม่ดื่ม น้ำชา กาแฟ และ ของมันเมา

อย่าให้หัวใจได้รับความกระทบกระเทือน

อารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างแรง ถ้ามีเสมอ ๆ ทำให้หัวใจพิการได้ ต้อง

พยายามระงับอารมณ์ต่าง ๆ อย่าให้เกิดขึ้นอย่างรุนแรง

อย่าใช้หมอนหรือสิ่งอื่นหนุนหน้าอก

การรักษาสุขลักษณะของร่างกาย

ให้ปฏิบัติตามกติกาอนามัย (สุขบัญญัติ ๑๐ ประการ) ได้

ให้รักษาและทำความสะอาดร่างกายทั่ว ๆ ไป จนเป็นนิสัย

อาบน้ำชำระร่างกาย แล้วเช็ดตัวให้แห้ง

รับประทานอาหารแล้วต้องล้างมือ ปาก ฟัน

เวลาเข้านอนต้องล้างเท้า

การรักษาสุขลักษณะของเครื่องนุ่งห่ม

ให้รู้จักรักษาเครื่องนุ่งห่มให้สะอาดและเรียบร้อย

ให้รู้ว่าการใช้เครื่องนุ่งห่มที่สกปรกสุกสกปรกให้โทษแก่ร่างกาย

รู้จักใช้เครื่องนุ่งห่มให้เหมาะแก่ฤดูกาล

หมั่นนำเครื่องนุ่งห่มและเครื่องนอนออกผึ่งแดด

การรักษาสุขลักษณะของเครื่องใช้และเคหสถาน

รักษาใต้ถุนเรือนและบริเวณบ้านให้สะอาด ไม่ชื้นแฉะ

บ้านเรือนควรทาสี สกปรก ย่อมเป็นที่อาศัยชวนอยู่ของเชื้อโรคและ

สัตว์ร้าย

ให้รู้จักใช้ส้วมให้ถูกต้องตามสุขลักษณะ

ให้รู้จักทำความสะอาด เช็ด ล้าง ขัด ถู เครื่องใช้ ทั้งที่โรงเรียนและ

ที่บ้าน

การป้องกันโรคติดต่อบางอย่าง

ให้รู้ลักษณะ อาการ การติดต่อ และการป้องกันโรคติดต่อ ต่อไปใน

โรคสัลงตา กลาก เกลิ้น คุชทะราศ

การป้องกันโรคติดต่ออันตราย

ให้รู้ลักษณะ อาการ การติดต่อ และการป้องกันโรคติดต่ออันตราย

ต่อไปนี้

อหิวาตกโรค บิด ไข้ไทฟอยด์ มาลาเรีย

การปฐมพยาบาลอย่างง่าย ๆ

วิธีห้ามโลหิต

วิธีปฐมพยาบาลคนถูกอสัรพิษขบกัด เช่น เผลาแผล รักษาเส้นโลหิต

ให้รู้จักเอาสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ตกคอบอกได้
 ระวังผ่ายปอก

อุบัติเหตุและการป้องกัน

ให้รู้สาเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุต่อไปนี้

- การหล่นหรือตกจากที่สูง
- บาดเจ็บเกิดจากการใช้ของมีคม
- น้ำร้อนลวก ไฟลวก ถูกสายไฟฟ้า
- การยก แบก ถีบ สิ่งของหนัก ๆ
- การเล่นไฟ เล่นปืน หรือวัตถุระเบิด
- ผลไฟเกิดตามทางเท้าจนเป็นนิสัย
- ผลจากการข้ามถนนที่มีรถพลุกพล่าน
- ผลจากการโดยสารยานพาหนะทางบกและทางน้ำ
- เครื่องหมายจราจรสำคัญ ๆ ที่ควรรู้
- การเดินทางในเวลาค่ำคืนและทางที่อาจมีอันตรายจากสัตว์ร้าย
- การขี่ขี่สัตว์พาหนะและยวดยานให้ปลอดภัย

ลัขณศึกษา
ชั้นประถมศึกษา ๔
อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง

ให้รูปร่างกายจะเจริญเติบโตและมีสุขภาพสมบูรณ์ได้ต้องอาศัย อาหาร น้ำ
อากาศ การออกกำลังกายและการพักผ่อน

อาหาร

รูปร่างกายต้องการอาหาร เพื่อนำไปซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอ และบำรุงให้
เจริญเติบโต

ให้รู้เหตุผลของการที่ควรปฏิบัติในการรับประทานอาหาร เช่น
รับประทานอาหารเป็นเวลาวันละ ๓ มื้อ

ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร

รับประทานอาหารด้วยช้อน

เคี้ยวให้ละเอียด

ไม่รับประทานอาหารที่แมลงวันตอม เป็นต้น

ให้รู้วิธีฆ่าเชื้อโรคในอาหาร โดยใช้ความร้อนและตากที่ขม
วิธีเก็บและรักษาอาหารให้สะอาด

อาหารสำหรับเด็กและคนป่วย

อาหารจำแนกออกเป็นจำพวก :— เนื้อสัตว์ (โปรตีน) แขนง (คาร์โบ-
ไฮเดรต) ไขมัน แร่ และเกลือ

อาหารจำพวกใดให้ประโยชน์แก่ร่างกายอย่างไร
 สิ่งที่ใช้เป็นอาหารชนิดไหน มีอาหารจำพวกใดมาก
 ประโยชน์ทั่ว ๆ ไปของวิตามิน และวิตามินในอาหาร

๕
 ๖
 ๗
 ๘
 ๙
 ๑๐
 ๑๑
 ๑๒
 ๑๓
 ๑๔
 ๑๕
 ๑๖
 ๑๗
 ๑๘
 ๑๙
 ๒๐
 ๒๑
 ๒๒
 ๒๓
 ๒๔
 ๒๕
 ๒๖
 ๒๗
 ๒๘
 ๒๙
 ๓๐
 ๓๑
 ๓๒
 ๓๓
 ๓๔
 ๓๕
 ๓๖
 ๓๗
 ๓๘
 ๓๙
 ๔๐
 ๔๑
 ๔๒
 ๔๓
 ๔๔
 ๔๕
 ๔๖
 ๔๗
 ๔๘
 ๔๙
 ๕๐
 ๕๑
 ๕๒
 ๕๓
 ๕๔
 ๕๕
 ๕๖
 ๕๗
 ๕๘
 ๕๙
 ๖๐
 ๖๑
 ๖๒
 ๖๓
 ๖๔
 ๖๕
 ๖๖
 ๖๗
 ๖๘
 ๖๙
 ๗๐
 ๗๑
 ๗๒
 ๗๓
 ๗๔
 ๗๕
 ๗๖
 ๗๗
 ๗๘
 ๗๙
 ๘๐
 ๘๑
 ๘๒
 ๘๓
 ๘๔
 ๘๕
 ๘๖
 ๘๗
 ๘๘
 ๘๙
 ๙๐
 ๙๑
 ๙๒
 ๙๓
 ๙๔
 ๙๕
 ๙๖
 ๙๗
 ๙๘
 ๙๙
 ๑๐๐

ร่างกายต้องการน้ำ เพื่อทำให้สดชื่น และพาสิ่งโสโครกออก
 การทำน้ำให้สะอาดควรวางง่าย ๆ เป็นต้นว่า
 ต้มให้เดือดเพื่อฆ่าเชื้อโรคในน้ำ
 ใช้ยาฆ่าเชื้อโรค เช่น ใส่ผงทันทิม
 กรองให้สะอาด โดยใช้เครื่องกรองต่าง ๆ
 กวนและแกว่งสารส้มให้น้ำใส
 การปฏิบัติเมื่อจำเป็นต้องดื่มหรือนำน้ำที่ไม่สะอาด
 ขัดปฏิบัติต่าง ๆ ในการกินน้ำ เป็นต้นว่า
 ไม่ดื่มน้ำในเวลาเหนื่อยหอบ
 ไม่ดื่มน้ำมากและเร็วเกินควรเวลากระหายจัด
 ดื่มน้ำก่อนเข้านอน และเวลาตื่นนอน
 ดื่มน้ำให้ได้อย่างน้อยวันละ ๔ แก้ว

อากาศ

ร่างกายต้องการก๊าซออกซิเจนในอากาศไปแปลงโลหิตทำเป็นโลหิตแดง
 ให้รู้ว่าเป็นอากาศที่อยู่รอบ ๆ ตัวมีก๊าซชนิดใดผสมอยู่บ้าง
 การหมุนเวียนของออกซิเจนกับคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศ
 ผงและเชื้อโรคในอากาศ

ให้รู้โทษของการกระทำต่อไปนี้

นอนคลุมโปง

รกตะเกียงนอน

ปลูกต้นไม้และมีสัตว์เลี้ยงไว้ในห้องนอน

การออกกำลังกาย

การออกกำลังกายช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโตสมส่วน แข็งแรงว่องไว และสามารถต้านทานโรคภัยไข้เจ็บได้

หมั่นบริหารส่วนต่าง ๆ ของร่างกายด้วยมือเปล่าและด้วยการใช้เครื่องมือที่หาได้ในท้องถิ่น

หมั่นเล่นกีฬาและออกกำลังกายด้วยการทำงานทุกวัน

ให้รู้จักบริหารท่วงท่าโดยการบริหารอิริยาบถ นอน นั่ง ยืน เดิน

การพักผ่อน

ให้ได้มีการพักผ่อน ก่อนและหลัง เวลาเรียนประทาน

ให้ได้มีการพักผ่อนหย่อนอารมณ์พอสมควร

ให้ได้มีการปฏิบัติในการนอนต่อไปนี้ได้

นอนและตื่นเป็นเวลา

นอนให้พออย่างน้อยวันละ ๑๐ ชั่วโมง

เวลานอนใช้ผ้าห่มคลุมเพียงพอ

ใช้มุ้งสะอาด

ไม่นอนตากลม

นอนในท่าที่ร่างกายทุกส่วนได้พักผ่อนจริง ๆ

การป้องกันอวัยวะที่สำคัญบางอย่าง

ตา

ให้รู้จักลักษณะและหน้าที่ส่วนต่าง ๆ ของตาโดยสังเขป ตลอดจนการ
ระวังรักษาตา

ให้สวมแว่นตาในเวลาที่ต้องอ่าน

สายตาสั้น ให้สวมแว่นตาตามที่รักษาแพทย์แนะนำอยู่เสมอ

เมื่อเกิดความบกพร่องเกี่ยวกับตา ต้องปรึกษาแพทย์ทันที

หู

ให้รู้หน้าที่ของหู และการระวังรักษาหู

ให้รู้ว่าการพุดเสียงดังเกินควรเสมอ ๆ ให้โทษแก่หู

ให้รู้จักต้นเหตุและอันตรายจากโรคหูหนวก

ฟัน

ให้รู้หน้าที่และส่วนต่าง ๆ ของฟัน ตลอดจนการระวังรักษาฟัน

หมั่นรับประทานอาหารที่ช่วยให้กระดูกและฟันเจริญแข็งแรง เช่น ผักและ

ผลไม้ เป็นต้น

ปอด

ให้รู้หน้าที่ ทดทั้ง ลักษณะ ขนาดของปอด

ให้รู้จักบริหารปอด

การป้องกัน ระวังรักษาปอด

หัวใจ

ให้รู้หน้าที่ ทดทั้ง ลักษณะ ขนาดของหัวใจ

ให้รู้ทางเดินของโลหิตโดยสังเขป
การห้ามโลหิตทวยวธง่าย ๆ

การรักษาสัญลักษณ์ของร่างกาย

ให้ปฏิบัติตามกติกานามัย (สุขบัญญัติ ๑๐ ประการ) ให้
ให้รักษาและทำความสะอาดร่างกายทั่ว ๆ ไปจนเป็นนิสัย

อาบนํ้าของถูสบู่ แล้วเช็ดตัวให้แห้ง

รับประทานอาหารแล้ว ดยล้างมือ ปาก ฟัน

เวลาเข้านอนต้องล้างเท้า

ฯลฯ

การรักษาสัญลักษณ์ของเครื่องนุ่งห่ม

ให้รู้ว่าการใช้เครื่องนุ่งห่มที่ผิดสัญลักษณ์ให้โทษแก่ร่างกาย

ไม่เอาเครื่องนุ่งห่มของคนที่เป็นโรคติดต่อมาใช้

รู้จักเก็บ รักษาและทำความสะอาดเครื่องนุ่งห่ม

ให้รู้จักเลือกใช้สีเครื่องนุ่งห่ม ที่ถูกสัญลักษณ์

การรักษาสัญลักษณ์ของเครื่องใช้และเกสสถาน

ให้รู้จักทำลายขยะมูลฝอย ซากสัตว์ และสิ่งโสโครก

ให้รู้จักแก้ไขระบายนํ้าโสโครกในบริเวณบ้าน

ให้รู้จักใช้ส้วมให้ถูกต้องตามสัญลักษณ์

บ้านเรือนที่รกรุงรัง สกปรก ย่อมเป็นที่อาศัยของสัตว์ร้าย และ

เชื้อโรค

ให้รู้จักทำความสะอาด เช็ด ล้าง ขัด ถู เครื่องใช้ทั้งที่โรงเรียนและ
ที่บ้าน

การป้องกันโรคติดต่ออันตราย

ให้รู้จักลักษณะ อาการ การติดต่อ และการป้องกัน โรคติดต่ออันตราย
ต่อไปนี้

อหิวาตกโรค บิด ไข้ไทฟอยด์ ไข้หวัดใหญ่ คีฟเทเรีย วัณโรค
กาฬโรค มาลาเรีย โรคเรื้อน

การปฐมพยาบาลอย่างง่าย ๆ

ให้ปฐมพยาบาลคนไข้ต่อไปนี้ได้
เป็นลม ถูกไฟลวก น้ำร้อนลวก หมดน้ำ โลหิตออกมาก ถูกสัตว์พิษ
ขบกัด ถูกไฟฟ้า
ให้วิธีพบนสาพนแผลที่ถูกต้อง

อุบัติเหตุและการป้องกัน

ให้รู้สาเหตุ และ การป้องกันอุบัติเหตุ ต่อไปนี้

การหกล้ม หรือตกจากที่สูง
บาดเจ็บเกิดจากการใช้ของมีคม
น้ำร้อนลวก ไฟลวก ถูกสายไฟฟ้า
การยก แบก ถู สิ่งของหนัก ๆ
การเล่นน้ำ เล่นรถ

การเล่นปืน หรือวัตถุระเบิด
ฝึกให้เดินตามทางเท้าจนเป็นนิสัย

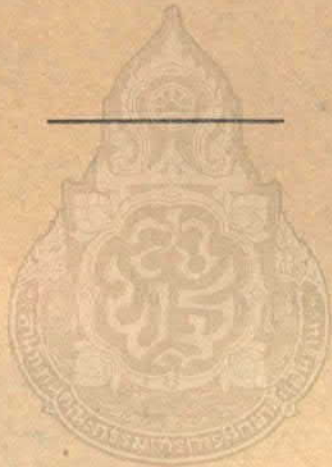
๙ ผลการขามถนนที่มรดกพลาน

๙ ผลการโดยสำรยานพาหนะทางบกและทางน้ำ

๙ เครื่องหมายจราจรที่สำคัญ ๆ ควรรู้

การเดินทางในเวลาจำกัด และทางที่อาจมีอันตรายจากสัตว์ร้าย

การขับขี่สัตว์พาหนะ และขบวนให้ปลอดภัย

วาดเขียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๔

ความมุ่งหมาย

๑. เพื่อฝึกหัดความสังเกต และรู้จักแสดงความรู้สึกของตนด้วยรูป
๒. ให้รู้จักความสวยงามจากการใช้สี
๓. ฝึกให้เกิดนิสัยรักความสวยงามและความละเอียดประณีต
๔. เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน

รายการที่ต้องสอน

วาดรูปจากตัวแบบ จากการลอกแบบ และจากความคิดนึกให้พอเหมาะแก่วัยของเด็ก

แนวการสอน

๑. การสอนวาดเขียนมีไ้ความหมายระบุนักเรียนทุกคนเป็นจิตรกร หรือนักวาดเขียน แต่ความสำคัญอันแท้จริงอยู่ที่มุ่งกล่อมเกลาให้นักเรียนมีจิตไว้อารมณ์รักสวยงาม ให้เกิดความเพลิดเพลินและมีความสุขช่างสังเกต
๒. การรวบรวมภาพงามๆ ภาพโฆษณา ภาพแทรกแปลกๆ ไว้เป็นตัวอย่างให้นักเรียนดู หรือการพานักเรียนไปเที่ยวชมสถานที่และภูมิประเทศที่สวยงาม ย่อมจะช่วยให้เด็กเกิดความสนใจและรักวิชาวาดเขียนยิ่งขึ้น
๓. การสอนวาดเขียนแก่เด็กเล็กๆ ควรสอนให้เขียนภาพที่มีชีวิต ให้เขียนง่าย ๆ มีแต่เส้นสำคัญ ภาพที่เขียนต้องให้มีความหมาย เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จแล้วเกิดความเข้าใจว่า

เป็นอะไร ควรเป็นสิ่งที่นักเรียนได้พบเห็นอยู่เสมอๆ และมีความสนใจตามเพศ วัย และสิ่งแวดล้อม เช่นนักเรียนที่อยู่ในเมืองอาจสนใจอย่างหนึ่ง และนักเรียนในชนบทอาจสนใจอีกอย่างหนึ่ง

๔. ควรศึกษายภาพและวัตถุเขียนเสมอๆ เพื่อให้นักเรียนเบื่อหน่าย เช่นให้นักเรียนสังเกตดอกไม้ นก แมลงแปลกๆ แล้วจึงเขียน หรือให้ใช้สัปรดระบายภาพให้งามตาขึ้นเป็นต้น

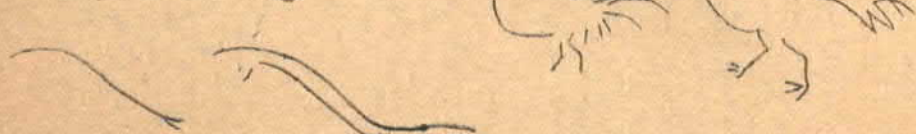
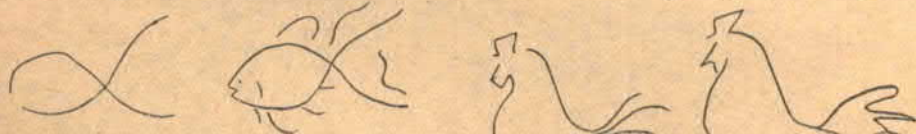
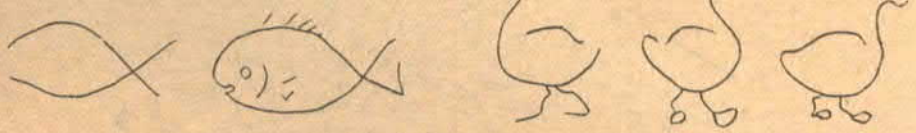
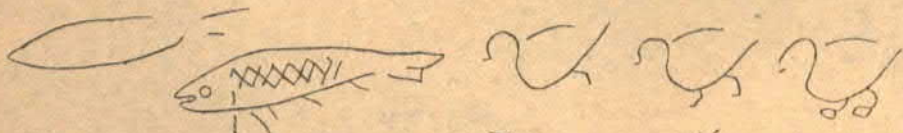
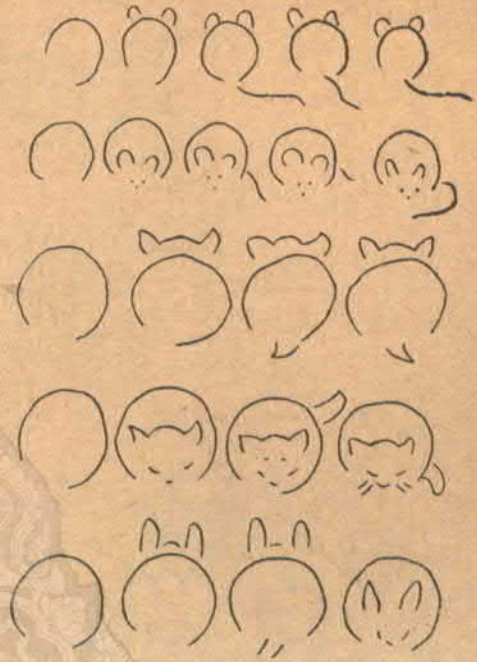
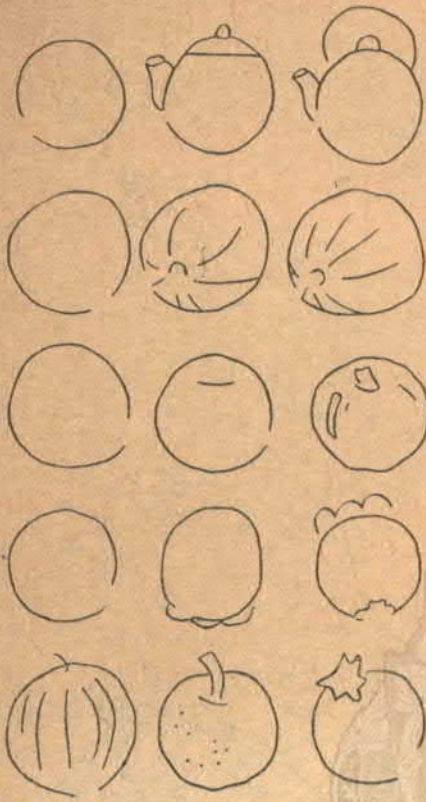
๕. การฝึกวิชาศิลปะย่อมต้องใช้เวลา การปฏิบัติ และความชำนาญมาก จึงจะเกิดและมองเห็นผล ครูไม่ควรใจเร็ว ก่อนทำภาพที่เด็กเขียนจนเด็กเสียกำลังใจแก่เบื้องแรก ซึ่งจะทำให้เด็กเบื่อหน่ายวิชาศิลปะต่อไป การฝึกควรฝึกเพื่อก่อหรือส่งเสริมกำลังใจเด็กให้ฝึกแก่วิชาวาดเขียน

๖. การฝึกให้วาดเส้นตรง เส้นโค้ง เส้นหัก ฯลฯ แม้เป็นหลักการสำคัญของวิชาวาดเขียน แต่ก็เป็นการจัดชุดชวนเด็กให้เบื่อหน่าย ครูจึงควรสอนและฝึกให้วาดภาพสำเร็จรูปไปทีละตัว

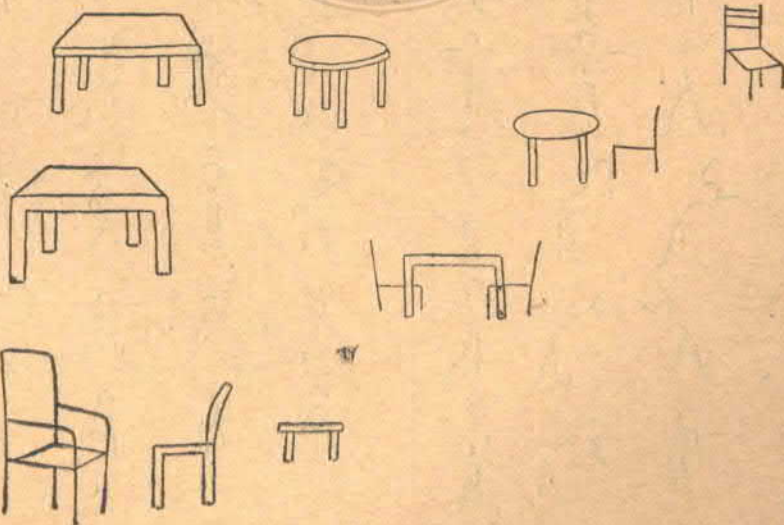
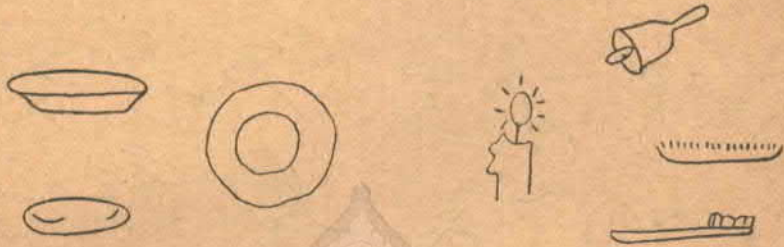
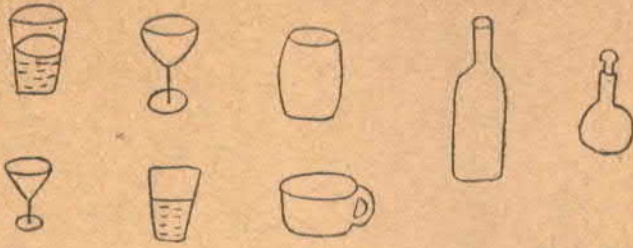
๗. เพื่อเป็นการส่งเสริมกำลังใจเด็ก ให้กระตือรือร้นในวิชาวาดเขียน พึงจัดให้มีการประกวด หรือแสดงฝีมือวาดเขียนของนักเรียนในชั้นให้มากที่สุด หรือระหว่างชั้นเท่าที่โอกาสจะอำนวย

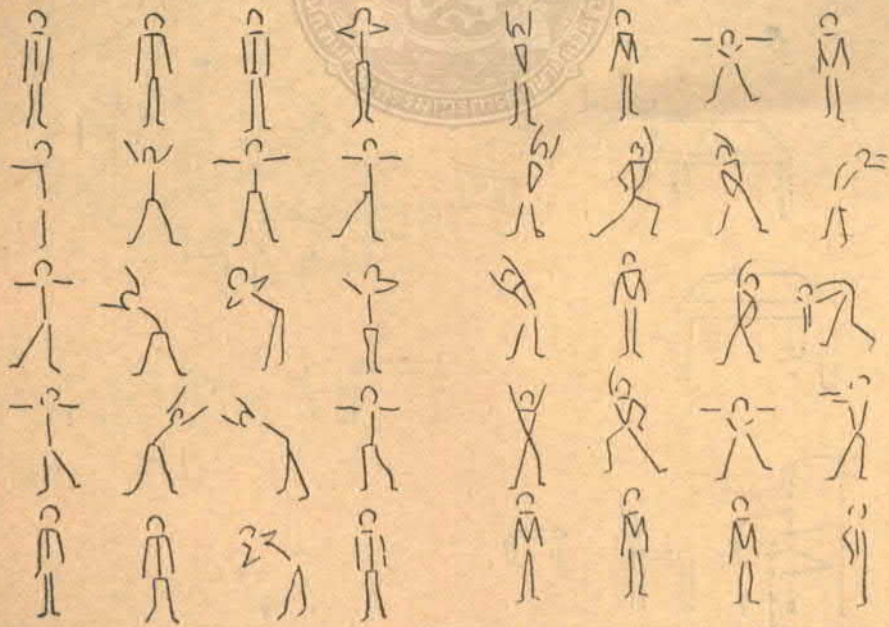
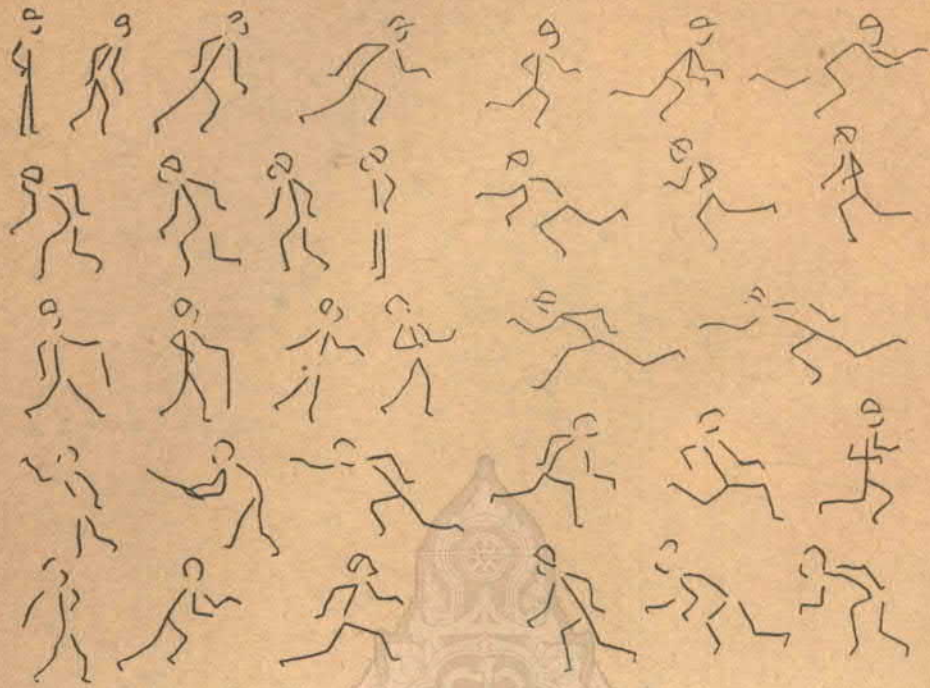
๘. ภาพที่เขียนไว้นานๆ ย่อมเป็นตัวอย่างแสดงแนววาดเขียนสำหรับเด็ก ครูอาจเลือกภาพเหล่านั้นไปสอนตามที่เห็นควร หรือคิดขึ้นใหม่ให้ยากง่ายตกเทียมกันก็ย่อมทำได้

১৪৪০

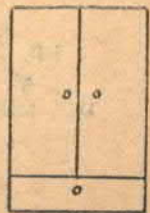
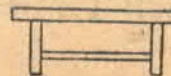
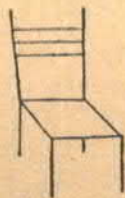
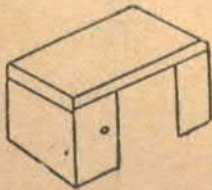
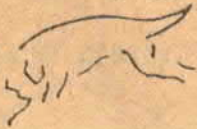
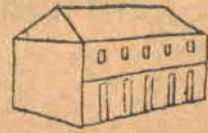
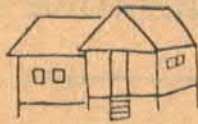

วาดเขียน

ชั้นประถมปีที่ ๑

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง

๑. ผลักให้เขียนภาพเส้นรูปคนและสัตว์ที่เคลื่อนไหว เช่น นกบิน ม้าเดิน
แมวกระโดด
 ๒. ผลักให้เขียนภาพเส้นตรงที่ยากขึ้น เช่น คาลา ยาน คีกรถ
 ๓. ผลักเขียนภาพเส้นรูปสัตว์ต่างๆ และธรรมชาติอย่างง่ายๆ หรือมีเส้น
โค้งประกอบบ้าง เช่น หมา แมว ม้า วัว ควาย ฝนตก เมฆ พืชผัก
 ๔. ผลักให้เขียนเครื่องใช้สอยต่างๆ ที่ใกล้ชีวิตอันเป็นภาพประกอบด้วยเส้น
ตรง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง ตู้
 ๕. ผลักให้เขียนภาพสิ่งของต่างๆ ประกอบด้วยเส้นตรง รวมกันหลายสิ่งขึ้น
 ๖. ผลักให้ใช้สีประกอบภาพที่เขียน
-

วาดเขียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง

๑. ให้เขียนภาพคนและสัตว์ที่เคลื่อนไหว เช่น นกบิน ม้าเดิน แมวกระโดด ภาพสิ่งของต่างๆ ประกอบด้วยเส้นตรง รวมกันหลายๆ สิ่ง
๒. ผู้หัดให้เขียนสิ่งของเครื่องใช้ที่เป็นเส้นโค้ง เช่น รถจักรยาน ชามอ่าง ถ้วยแก้ว ถ้วยชา ช้อน ส้อม
๓. ผู้หัดให้เขียนภาพธรรมชาติต่างๆ ประกอบด้วยเส้นโค้งบ้าง เช่น นกต้นไม้ เมฆ ฟ้าแลบ ดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ ต้นไม้ดอกลมพัด รุ่งอรุณน้ำ
๔. ผู้หัดให้เขียนภาพธรรมชาติที่ประกอบกันหลายสิ่งขึ้น เช่น ฝนตก พายุพัด ต้นไม้ล้ม หรือดวงอาทิตย์ขึ้น สัตว์ต่างๆ ออกหากิน หรือภูเขา เกาะทะเล
๕. ผู้หัดให้เขียนดอกไม้ ช่อดอกไม้ ผลไม้ พวงผลไม้ หรือต้นไม้ที่มีดอก ผล ใบ กิ่งก้าน ฯลฯ
๖. ผู้หัดให้ใช้สีประกอบภาพที่เขียน

1.

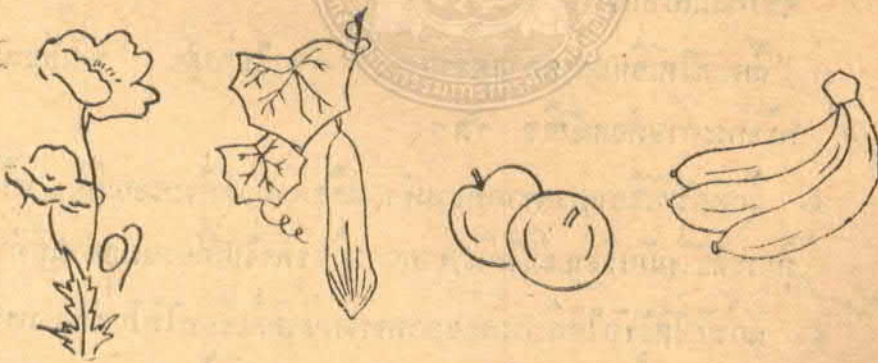
2.

3.4.

3.

วาดเขียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง

๑. ผู้หัดให้เขียนภาพคน สัตว์ ผลไม้ สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ และภาพธรรมชาติที่ใกล้ชีวิตพบเห็นอยู่เสมอ
๒. ผู้หัดให้เขียนภาพง่ายๆ ประกอบเรื่อง เช่น ภาพประกอบนิทานสภานิกาย่าง นิทานที่ครูเล่าให้ฟัง หรือภาพประกอบเรื่องอื่นๆ ในวิชาที่เรียนได้บ้าง เช่น ทำกายบริหารต่างๆ ทำแสดงอาณัติสัญญาณ กิจกรรมต่างๆ ของคนและสัตว์
๓. ผู้หัดให้เขียนลวดลายหลายอย่างง่ายๆ ลงในกรอบ ทำเป็นหน้าปกสมุดหรือกระดาษห่อหนังสือ ฯลฯ
๔. ผู้หัดให้เขียนภาพจากความจำ หรือตามแต่ที่จะชอบเขียน หรือภาพใดๆ ที่ประทับใจในนักเรียน อันได้มาจากการที่ครูพาไปเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ ฯลฯ
๕. ผู้หัดให้รู้จักใช้สีประกอบภาพธรรมชาติที่เขียนให้ใกล้เคียงความจริง
๖. ผู้หัดให้เขียนภาพต่างๆ ให้คล้ายของจริงยิ่งขึ้น

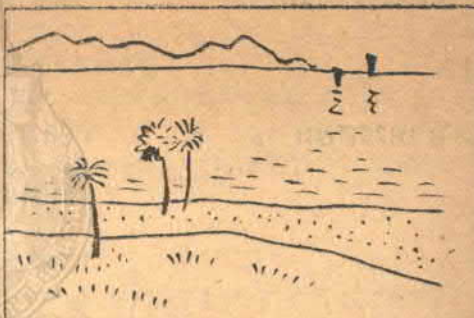
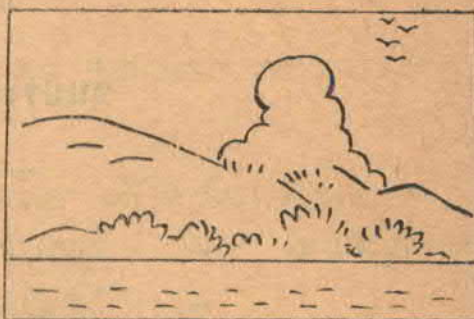

วาดเขียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

อัตราเวลาเรียนสัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง

๑. ผู้จัดทำเขียนภาพเกี่ยวกับ ทิวทัศน์ ธรรมชาติ คนสัตว์ ผลไม้ และสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่ใกล้ชีวิตพบเห็นอยู่เสมอ
๒. ครูเล่าเรื่องให้ฟัง แล้วให้นักเรียนเขียนภาพง่ายๆ ประกอบเรื่อง
๓. ให้นักเรียนเขียนนิทานของตนเองขึ้น แล้ววาดภาพง่ายๆ ประกอบเรื่อง
๔. ผู้จัดทำให้เขียนภาพจากความจำ หรือตามแต่ที่ระชอบเขียน หรือภาพใดๆ ที่ประทับใจนักเรียนอันได้มาจากการที่ครูพาไปเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ
๕. ผู้จัดทำให้ใช้สีประกอบภาพธรรมชาติที่เขียนให้ใกล้เคียงความจริง
๖. ผู้จัดทำให้เขียนภาพต่างๆ ให้คล้ายของจริงยิ่งขึ้น

ข้อร้อง

ชั้นประถมปีที่ ๑ - ๔

- ความมุ่งหมาย
๑. ฝึกการใช้เสียงดนตรี และให้รู้จักจังหวะ
 ๒. ให้เพลิดเพลินรำเริง และรู้จักใช้เวลาว่าง
 ๓. ให้การร้องเพลง เป็นเครื่องกล่อมเกล่าให้เกิดอุปนิสัยอันดีงาม
- รายการที่ต้องสอน
- เพลงรักชาติบ้านเมือง เพลงของโรงเรียน เพลงสองชั้น และเพลงพื้นเมือง โดยฝึกหัดร้องเป็นหมู่และร้องเดี่ยว
- แนวการสอน
๑. เพลงที่ใช้ฝึกในการร้อง ให้มีเนื้อความตามแนวข้อไปน เป็นคติธรรมสอนใจ
พรรณนาความสวยงามของธรรมชาติ
เป็นขบปลุกใจให้รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินรำเริง
ไม่เกี่ยวแก่การมรณ
ไม่เป็นการแสดงแก่ศีลธรรมอันดีงาม
 ๒. ในการร้องเพลง เป็นหมู่ให้นักเรียนผลัดเปลี่ยนกันเป็นต้นเสียง
 ๓. นอกจากการร้องเป็นหมู่ ของฝึกให้นักเรียนร้องเดี่ยว

๔. ผลไทรจากเสียงใหญ่ถูกต้องพอแก่การทาบร้องไปได้

ตลอดเพลง

๕. ไทรจากเขื่อน หลบเสียง และปรับเสียงเข้ารวมหมู่ได้
สม่ำเสมอ

๖. ผลไทรของไทรกดดอยชกคำ ทั้งไทรจกรวบพยางค์ให้ลง
จังหวะไทรถูกต้องตามทำนองเพลง

๗. การขับร้องฟังดั่งส่งต่อไปเป็นเครื่องประกอบ และ
ไทรนกเรียนผลการปฏิบัติไทรตามสมควร คือ

ก. หักทำจังหวะด้วยเครื่องมือ เช่น กรับ ฉิ่งหรือ
มือ และสิ่งอื่น ๆ

ข. หักอ่านตัวโน้ต และร้องตามโน้ตเพลงไทรอย่าง

ค. มีเครื่องดนตรีประกอบ เท่าที่สามารถจัดหา
มาได้

ง. รู้จักแสดงท่าทาง หรือขยายท่วงท่า ๆ ประกอบ
การร้องตามความหมายของเนื้อเพลง

๘. อบรมไทรจากกาละเทศะในการร้องเพลง

๙. เพื่อเป็นการฝึกการไทรเสียงดนตรี และไทรจกรวบ
ตามแบบสากลไทรอย่าง ถ้าสามารถจะสอนได้ ควรฝึกให้
ร้องเพลงที่มีตัวโน้ตกำกับ เพื่อให้เด็กมีความเคยชินต่อ
ตัวโน้ต รู้ว่าโน้ตอย่างไร แทนเสียงอะไร และทั้งไทร
เครื่องหมาย ตัวหยุด จังหวะ ฯลฯ ในบทเพลงนั้น ๆ ด้วย.

ข้อบ่ง

ชั้นประถมศึกษา ๑ - ๔

อัตราเวลาเรียนรวมกับวิชาการฝีมือและการทำงานสัปดาห์ละ ๓ ชั่วโมง

๑. ท่องร้องเพลงชาติ และ เพลงสรรเสริญพระบารมีได้
๒. ท่องร้องเพลงประจำโรงเรียนได้ (ถ้ามี)
๓. ผลให้ร้องเพลงปลูกใจให้รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ได้
๔. ผลให้ร้องเพลงสองชั้นจากรายการในบัญชีข้างท้ายนี้ ทั้งหมด ก.
และหมวด ข. ได้รวมกันไม่น้อยกว่าชั้นละ ๕ เพลง
๕. ผลให้ร้องเพลงพื้นเมืองใดตามสมควร
๖. ผลให้ร้องเพลงที่มีโน้ตกำกับ ขานตัวโน้ต และร้องเพลงตามโน้ตได้บ้าง
๗. เพลงอื่น ๆ นอกจากนั้น ถ้าครูผู้สอนพิจารณาเห็นเป็นการสมควร
จะฝึกหัดให้ร้องบ้าง ก็พึงทำแต่ต้องให้เหตุผลเกิดจากเข้าไปตามแนว
การสอนข้อ ๑.
- หมวด ก. บัญชีรายชื่อเพลงสองชั้นสำหรับเลือกที่ควรสอนในชั้นต่าง ๆ คือ
ประถมปีที่ ๑ แฉกบรรทัด นาคราช ขันคลังนอก จันทวิญญ์อ่อน
ดวงพระธาตุ
ประถมปีที่ ๒ นางนาค วิไลดาโชก ทองย่อน มอญรำดาบ
หนึ่งสี่

ประณมบท ๓ สร้อยสันตติ นกจาก แหกไทร ขนพลับพลาออก
 ลีลากระทุ่ม

ประณมบท ๔ สร้อยเพลง กระเรียนทอง ล่องเรือพระนคร
 สมเภา เขมรเขวบาง

หมวด ข. บัญชีรายชื่อเพลงสองชั้นสำหรับเลือก

๑. มอญกุทาว	๑๑. พรหมณีกินน้ำเต้า	๒๑. สวรรค์กรรณ
๒. ละครโมโยง	๑๒. ทะเลบัว	๒๒. นาคบริพัตร
๓. ลิงโลก	๑๓. สามเส้า	๒๓. บูล่ง
๔. เขมรเข้าใบไม้	๑๔. เฉียง	๒๔. แหกค้อยหม้อ
๕. กวางเคื่อน	๑๕. ทรนาวแปลง	๒๕. แหกหนัง
๖. ชมกนกนก	๑๖. ช้างประสาธนา	๒๖. ชมกลาค
๗. เขมรปากท้อ	๑๗. ลงสรวงมอญ	๒๗. จำปาทองเทศ
๘. ใ้พระยาครุฑ	๑๘. เข้าหลีกชั้นเคียว	๒๘. พักชา
๙. ใ้ท้าวทวงเคียว	๑๙. ฝรั่งทวง	๒๙. ลมพัดชายเขา
๑๐. กระบิลลา	๒๐. ใ้ชิมเล็ก	๓๐. มอญโยนกาย

การฝีมือและการงาน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๔ (ชาย)

- ความมุ่งหมาย
๑. ฝึกให้เกิดนิสัยรักการงาน มีความริเริ่มและสนใจในการประดิษฐ์
 ๒. รู้จักใช้เครื่องมือในการฝีมือและการงาน
 ๓. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

รายการที่ต้องสอน หมวด ก. การฝีมือ (เลือกเรียน ๑ วิชา)

๑. การจักสาน การทำเครื่องใช้ง่าย ๆ เช่น พัด ขะลอม เสื่อ ฯลฯ โดยการสานด้วยวัตถุต่าง ๆ เช่น ใบมะพร้าว ใบลาน ใบเตย ใบตาล ไม้ไผ่ หวาย กก ฯลฯ
๒. การทำเครื่องเล่นและเครื่องใช้ การทำเครื่องเล่นและเครื่องใช้ง่าย ๆ โดยการประดิษฐ์ด้วยวัตถุต่าง ๆ เช่น กระดาษ ไม้ระก้า ดินเหนียว ไม้ไผ่ เปลือกหอย ฯลฯ การฉลุเป็นลวดลายและให้สี

หมวด ข. การงาน (เลือกเรียน ๓ วิชา)

๑. การทำสวน การทำสวนดอกไม้ สวนครัว

และการปลูกพืชไร่ การบำรุงรักษาและการใช้
ปุ๋ย การเลือกใช้ เก็บ รักษาและซ่อมเครื่องมือ

๒. การเลี้ยงสัตว์ เช่น เป็ด ไก่ ห่าน หมู แพะ
ปลา ฯลฯ การให้อาหาร การรักษาความสะอาด
ที่อยู่ของสัตว์การป้องกันโรคและอันตรายอื่น ๆ

๓. การช่างไม้เบื้องต้น การใช้ ค้อนและเลื่อย
เพื่อประกอบวัตถุง่าย ๆ จากเศษไม้ เช่น ลังใส่ของ
ม้านอนนั่ง เป็นต้น

แนวการสอน

๑. ครูควรกำหนดงานให้เด็กทำให้เสร็จทันในเวลา หรือ
ถ้าเป็นงานยากให้แบ่งเป็นสองตอน ตอนหนึ่งทำให้เสร็จ
ในเวลาโรงเรียน อีกตอนหนึ่งให้ไปทำต่อให้เสร็จที่บ้าน
ทั้งนี้เพื่อระดมแรงใจให้มันสยทำงานคงค้าง

๒. การทำสวนและการเลี้ยงสัตว์ ผูกหัดให้ทำนอกเวลา
เรียนที่โรงเรียนแล้วให้นักเรียนไปปฏิบัติที่บ้านด้วย

๓. การสอนให้มุ่งผลได้จากการปฏิบัติเป็นสำคัญ ดังนั้น
เมื่อสอนไปแล้ว ครูพึงชี้แจงให้นักเรียนเห็นประโยชน์ในสิ่ง
ของที่ทำขึ้นหรือผลของงานที่เกิดขึ้นด้วย

๔. การที่ครูส่งเสริมให้เด็กได้มีการปฏิบัติการบ่อย ๆ ครั้ง
โดยจริงจังนั้นย่อมเป็นวิธีที่ควรหนึ่ง ในการส่งเสริมให้เด็ก
เกิดความรู้สึกเริ่มขึ้นได้

๕. เด็กคนใดมีความสามารถเป็นพิเศษในการประดิษฐ์
ทางใด พึงส่งเสริมให้เกิดความสามารถในทางนั้น ๆ
ยิ่งขึ้นไป

๖. สำหรับรายการประมวลการสอน การผสมและการงาน^{๔๕}
ไม่ได้แยกไว้ให้เป็นรายชั้นอย่างวิชาอื่น ให้พนักงาน
การศึกษาผู้หน้าที่ หรือครูผู้สอน เลือกลูกสอนเขาแต่ที่^{๔๖}
เห็นว่าพอเหมาะแก่ท้องถิ่น วัยและชั้นของเด็ก และให้ม^{๔๗}
การสัมพันธ์กับวิชาอื่นเท่าที่จะทำได้ตามสมควร.

การฝีมือและการงาน ชั้นประถมปีที่ ๑-๔ (หญิง)

ความมุ่งหมาย

๑. ฝึกให้เกิดนิสัยรักการงาน มีความริเริ่มและสนใจในการประดิษฐ์
๒. รู้จักใช้เครื่องมือในการฝีมือและการงาน
๓. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

รายการที่ต้องสอน หมวด ก. การฝีมือ (เลือกเรียน ๑ วิชา)

๑. การเย็บปักถักร้อย การเย็บ ชุน ปะ บัก และถัก การจัด และร้อยดอกไม้ การทำใบตอง
๒. การจักสาน การทำเครื่องใช้ง่าย ๆ เช่น พัด ชะลอม เสื่อ ฯลฯ โดยการสานด้วยวัตถุต่าง ๆ เช่น ใบมะพร้าว ใบลาน ใบเตย ใบตาล ไม้ไผ่ หวาย กก ฯลฯ
๓. การทำเครื่องเล่นและเครื่องใช้ การทำเครื่องเล่น และเครื่องใช้ง่าย ๆ โดยการประดิษฐ์ด้วยวัตถุต่าง ๆ เช่น กระดาษ ไม้ระก้า ดินเหนียว ไม้ไผ่ เปลือกหอย ฯลฯ การฉลุเป็นลวดลายและให้สี

หมวด ข. การงาน (เลือกเรียน ๑ วิชา)

๑. การเรือน การจัด ตกแต่ง และรักษาเครื่องใช้และบ้านเรือน การซักฟอก การครัวเบื้องต้น

๒. การทำสวน การทำสวนดอกไม้ สวนครัว และการ
ปลูกพืชไร่ การบำรุงรักษาและการใช้ปุ๋ย การ
เลือกใช้ เก็บรักษาและซ่อมเครื่องมือ
๓. การเลี้ยงสัตว์ เช่น เป็ด ไก่ ห่าน หมู แพะ ปลา ฯลฯ
การให้อาหาร การรักษาความสะอาดที่อยู่ของสัตว์
การป้องกันโรคและอันตรายอื่น ๆ

แนวการสอน

๑. ครูควรกำหนดงานให้เด็กทำให้เสร็จทันในเวลา หรือ
ถ้าเป็นงานยากให้แบ่งเป็นสองตอน ตอนหนึ่งทำให้เสร็จ
ในเวลาโรงเรียน อีกตอนหนึ่งให้ไปทำต่อให้เสร็จที่บ้าน
ทั้งนี้เพื่อจะอบรมเด็กมีนิสัยทำงานคงค้าง
๒. การเรียน การทำสวน การเลี้ยงสัตว์ ครูสอนภาค
ทฤษฎี และฝึกปฏิบัติให้ทำที่โรงเรียน แล้วให้นักเรียนหา
ความชำนาญจากการทำที่บ้าน
๓. การสอนให้มุ่งผลได้จากการปฏิบัติเป็นสำคัญ ทั้งนี้
เมื่อสอนไปแล้ว ครูพึงชี้แจงให้นักเรียนเห็นประโยชน์ใน
สิ่งของที่ทำขึ้นหรือผลของงานที่เกิดขึ้นด้วย
๔. การที่ครูส่งเสริมให้เด็กได้มีการปฏิบัติการบ่อย ๆ ครั้น
โดยจริงนั้น ย่อมเป็นวิธิตดวาทหนึ่ง ในการส่งเสริมให้
เด็กเกิดความริเริ่มขึ้นได้เป็นอย่างดี
๕. เด็กคนใดมีความสามารถเป็นพิเศษ ในการประดิษฐ์
ทางใด พึงส่งเสริมให้เกิดความสามารถในทางนั้น ๆ ยิ่ง
ขึ้นไป

๖. สำหรับราย การ ประมวลการ สอนการ ^{๔/๕} ฝีมือ และ การงาน
 ไม่ได้อีกไว้ให้เป็นรายชั้นอย่างวิชาอื่น ให้พนักงานการ
 ศึกษาสมมนา^๕ท^๔ หรือครูผู้สอนเลือกสอนเขาแต่ที่เห็นว่าพอ
 เหมาะแก่ท้องถื่น ^๕วัย ^๕และ ^๕ชน^๕ของ ^๕เด็ก ^๕และให้ ^๕มีการ
 สัมพันธกับ ^๕วิชาอื่น ^๕เท่า ^๕ที่ ^๕ทำได้ ^๕ตาม ^๕สมควร.

การฝีมือและการงาน (ชายและหญิง)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๔

อัตราเวลาเรียนรวมกับวิชาชั้นบังคับแต่ละ ๓ ชั่วโมง

การจัดงาน

๑. ให้รู้จักว่ามีวัตถุอะไรบ้างที่ใช้สำหรับงานได้ และวิธีใช้เครื่องมือในการจัดงาน
๒. หัดให้รู้จักเตรียมและจัดทำสิ่งที่จะใช้สอยให้พร้อมที่จะงานได้ เช่น เหล้าหวาน จักตอก เป็นต้น
๓. สอนให้รู้ว่าไม้ชนิดใด ส่วนใดของไม้ ใช้สำหรับงานส่วนใดของเครื่องจักสาน หรือสานเครื่องจักสานชนิดใด
๔. หัดให้เริ่มงานสิ่งของง่าย ๆ ไปก่อน แล้วให้ยากขึ้นเป็นลำดับ

การทำเครื่องเล่นและเครื่องใช้

๑. หัดให้คิดรูปภาพต่าง ๆ ลงในสมุด ให้รู้จักรูปภาพที่คิดลงให้พอเหมาะแก่หน้ากระดาษ และให้รู้จักจัดทำรวมไว้เป็นเรื่อง ๆ
๒. หัดให้พับกระดาษ หรือผ้าเช็ดหน้า เป็นรูปต่าง ๆ ง่าย ๆ ได้
๓. หัดทำเครื่องเล่นและเครื่องใช้ง่าย ๆ ด้วยวัตถุต่าง ๆ เช่น กระดาษ ใบตอง ไม้ระกำ ดินเหนียว ไม้ไผ่ เปลือกหอย หรือวัตถุอื่น ๆ ที่หาได้ในท้องถิ่น

๔. หักให้รู้จักประยุกษ์ใช้วัตถุ เป็นเครื่องเล่นและเครื่องใช้ง่าย ๆ ได้
๕. ให้รู้จักผลเป็นลวกลายและให้สี เช่น ผลกระดาษ แผ่นกระดาษ แผ่นหนัง

การทำสวน

๑. ให้รู้จักเครื่องมือในการทำสวน เช่น ขอบ ขอบสองขา เลื่อย คราด ว่า ชนิดใดใช้ประโยชน์ใดอย่างไร ตลอดจนวิธีใช้เครื่องมือชนิดนั้น ๆ
๒. หักให้รู้จักเก็บเครื่องมือ ให้เป็นที่และรักษาให้สะอาด ใช้ได้ทัน และหักให้รู้จักซ่อมเครื่องมือ
๓. หักให้รู้จักพรวนดิน ขุดร่อง ขุดหลุม ขุดร่องระบายน้ำเข้าและออก
๔. หักให้รู้จักการเลือกพันธุ์ การเพาะชำ ค่อน ปลูกต้นไม้ ผักสวนครัว และพืชไร่บางชนิด
๕. หักให้รู้จักรดน้ำต้นไม้ขนาดต่าง ๆ การรดน้ำในฤดูและภูมิอากาศที่แตกต่างกัน
๖. หักให้รู้จักบำรุงรักษาพืช
๗. หักให้รู้จักวิธีทำปุ๋ย และใช้ปุ๋ย
๘. หักทำสวนครัว สวนดอกไม้ และปลูกพืชไร่

การเลี้ยงสัตว์

๑. ให้รู้ว่า มีสัตว์จำพวกใดบ้างที่ควรเลี้ยงไว้สำหรับใช้ประโยชน์ นม เป็นอาหาร
๒. ให้รู้จักธรรมชาติของสัตว์เลี้ยงที่จะเลี้ยงไว้ในท้องถิ่น
๓. หักให้รู้จักเลือกชนิด และพันธุ์สัตว์เลี้ยง

๔. หักให้รู้จักท่าทอยของสัตว์เลี้ยงแบบง่าย ๆ
๕. หักให้รู้จักให้อาหาร และน้ำ แก่สัตว์เลี้ยง
๖. หักให้ทำความสะอาดที่อยู่ของสัตว์ กวาด ล้าง และใช้ยาฆ่าเชื้อโรค หรือรมควัน ฯลฯ
๗. การป้องกันโรค และ อันตรายอื่น ๆ แก่สัตว์เลี้ยง
๘. หักให้รู้จักการผสมพันธุ์ และการตอนสัตว์เลี้ยง

การช่างไม้เบื้องต้น

๑. ให้รู้จักชนิดและประโยชน์ของเครื่องมือที่ใช้ในการช่างไม้เบื้องต้น
๒. หักให้รู้จักเก็บรักษา และตกแต่งเครื่องมือให้ใช้งานได้
๓. หักให้ใช้ค้อนและเลื่อย
๔. ให้รู้จักชนิดของไม้ที่ใช้ทำสิ่งของต่าง ๆ
๕. ผูกหักให้ใช้เคียวไม้ประกอบเป็นเครื่องมือใช้ง่าย ๆ ได้
๖. หักให้รู้จักซ่อมแซมเครื่องมือ และบ้านเรือนเล็ก ๆ น้อย ๆ ได้

การเย็บปักถักร้อย

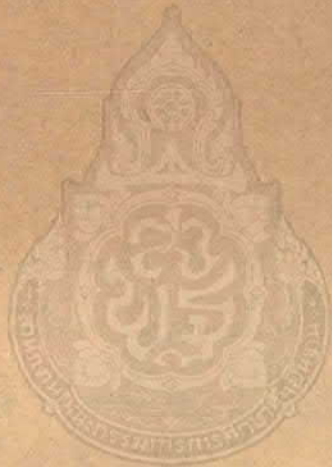
๑. หักให้รู้จักเย็บ ปัก ถัก และร้อย อย่างง่าย ๆ
๒. หักให้เย็บตะเข็บต่อไปนี้ กันตะลุยกันผกแค กันถอยหลัง กันลม
ตะเข็บ ส้อย ส้อยหลบหลังคา
๓. หักให้เย็บเส้นในสตรีได้ และสามารถทำรังकुมได้
๔. ให้รู้จัก ประ ประเชิญ ชุนเส้นผ้าที่ชำรุดให้ใช้ได้
๕. หักให้ทำผ้าเช็ดหน้าได้

๖. หักให้ปักกลดไว้เป็นลวดลายง่าย ๆ ใด
๗. หักให้ปักเส้นขอบ เส้นภายในไม้ ดอกไม้ ทำลายผ้าปูโต๊ะ หรือ ปลอกหมอนอย่างง่ายใด
๘. หักให้ปักกลดไม้คอเสื้อต่าง ๆ ด้วยโครเชต์ใด
๙. หักให้รู้จักการเย็บใบตอง เย็บใบตองให้ใช้ประโยชน์ใด
๑๐. หักให้รู้จักประดับ ดอกไม้ใส่พาน และแจกัน
๑๑. หักให้ร้อยพวงมาลัยง่าย ๆ ใด

การเรือน

๑. ให้รู้จักจัดและตกแต่งบ้านเรือนให้สะอาดเรียบร้อยงามตา โดยพึงเล็งถึงข้อต่อไปนี้
 - ก. ความเหมาะสมตามสภาพของท้องถิ่น
 - ข. รู้ว่าสิ่งใดควรประดับหรือจัดไว้ในที่เช่นไร
 - ค. ความเป็นระเบียบ จัดเครื่องใช้ให้อยู่ถูกต้องตามที่หยิบง่ายหายวิ้งวาม
๒. ให้รู้จักการทำความสะอาดและรักษาความสะอาดของบ้านเรือน
 - ก. ตัวบ้าน เช่น เพดาน ฝา พื้น มุมซอก ใต้ถุนบ้าน ให้รู้ว่าตรงไหนควรขัด กวาด เช็ด ถู อย่างไร
 - ข. บริเวณบ้าน ไม่ควรทิ้ง ไม้ซุงและถายนาคำ
๓. ให้รู้จักทำความสะอาดและเก็บรักษาภาชนะเครื่องใช้สอยให้ใช้ได้นาน เช่น เครื่องจักสาน เครื่องทำทอไม้ เครื่องปั้นดินเผา เครื่องเคลือบ เครื่องแก้ว เครื่องโลหะ

๔. ให้รจกวิชชกฟอก ไซส์บ่หรือนาคางเป็น ชักโคสธาคหมกต การ
บดผาและตากหรือผึ่งให้แห้ง การรตหรือทำให้เรียบ
๕. ให้รจกวิชเชบรักษาเสื่อผ้า เครื่องนุ่งห่ม เครื่องนอน ให้เรียบรอย
ไม่ปล่อยให้ตวสทวกตเทะ และอบชันขนรา
๖. ให้รจกทำอาหารคาวและหวานโคประมาณ ๑๐ อย่าง อาหารที่
นิยมบริโภคประจำท้องถิ่นต้องทำให้เป็นควย

พลศึกษา

ชั้นประถมศึกษา ๑-๔

- ความมุ่งหมาย
๑. อบรมให้มีความรักการกีฬาที่มีระเบียบ
 ๒. อบรมให้มีความเป็นนักกีฬาและรู้แพ้รู้ชนะ
 ๓. อบรมให้แข็งแรงและคล่องแคล่วว่องไว สามารถในการช่วยตนเองยามคับขัน
- รายการที่ต้องสอน
- ฝึกซ้อมท่าลงกายให้สมบูรณ์แข็งแรงตามความเจริญแห่งวัย โดยการเล่นกีฬาต่างๆ การหัดกายบริหาร และการเล่นที่ออกท่าลงกายอื่นๆ
- ให้สามารถขึ้นต้นไม้ ว่ายน้ำ ขี่ม้า ขี่รถจักรยาน ได้ตามสมควรแก่ภูมิประเทศ
- แนวการสอน
๑. การพลศึกษาสำหรับเด็กเล็ก ๆ ควรให้หนักไปในทางการเล่น แต่การเล่นต้องดำเนินไปโดยมีระเบียบ ภายใต้การดูแลควบคุมของครู
 ๒. ให้ฝึกการเล่นเป็นหมู่มากกว่าการเล่นเดี่ยว เพราะการเล่นเป็นหมู่ได้ผลทางอบรมจิตใจมากกว่า และเล่นได้ทั่วถึง

๓. โรงเรียนโตขาดแคลนอุปกรณ์การพลศึกษา ครอบครอง
 พลิกแพลงหาเครื่องเล่นและการเล่นแบบพื้นเมืองที่เหมาะสม แก่
 วัยของนักเรียน

๔. การฝึกให้ชนชนไม่ วายนา ชมา ขจรจักรยานนั้น ให้
 พยายามฝึกให้โตมากที่สุดเท่าที่ภูมิประเทศจะอำนวย และ
 ถ้าสามารถจะฝึกให้พ่ายเรือ แฉวเรือ ตามความเหมาะสม
 ในท้องถิ่นได้ ก็จะเป็นการดียิ่งขึ้น

ให้ดูเสียประพาศและถ้อยปฏิบัติไทย

๑. การเคารพของลูกเสือ

๒. เครื่องหมายลูกเสือ

๓. เครื่องแบบกับเครื่องประกอบเครื่องแบบลูกเสือ

๔. ลักษณะและความหมายของธงชาติไทย

๕. การปฏิบัติต่อธงชาติไทยด้วยความเคารพ

๖. จากผูกเงื่อนพริบคและเงื่อนต่าง ๆ ต่อไปนี้ได้อีก ๖ เงื่อน คือ

เงื่อนขั้วคสมาธิ บ่วงสายธนู เงื่อนประมง ผูกนรณ เงื่อนนรค ผูกตะกรุด

เข็ก ผูกกระหวัดไม้ เงื่อนยายแก่ ผูกซุง ผูกกระสอบ ผูกคนลาก ผูก

ถึงถึง ผูกขั้วคสมาธิห่วง ผูกกระถาน

๗. จำสิ่งของได้ ๑๒ สิ่ง ในจำ ๑๘ สิ่ง

๘. ใ้ทำพิธีปฏิญาณตัวแล้ว